

SCM

**ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย**

นางสาวภัทริยา กุลชล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

Impacts of Export Promotion Policy on Economic Growth of Thailand

Miss Patariya Kulchol

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics**

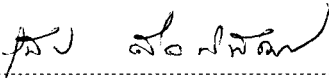
School of Economics

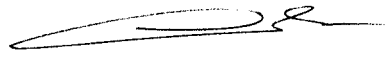
Sukhothai Thammathirat Open University

2008

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
ชื่อและนามสกุล นางสาวภัทริยา กุลชล
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์จรินทร์ เทศวานิช)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
วันที่ 6 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552

**ข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ของประเทศไทย**

ผู้ศึกษา นางสาวภัทริยา กุลชล **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์ **ปีการศึกษา** 2551

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการส่งออกสินค้ารวมสินค้าภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลา แบ่งข้อมูลที่ศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2524 กับช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2550 ทั้งนี้ เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เปลี่ยนจากนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าไปเป็นนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก แต่ได้มีการนำนโยบายดังกล่าวมาใช้อย่างจริงจังในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) โดยในการศึกษาจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการสร้างสมการในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ ทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares)

ผลการวิจัยพบว่า (1) มูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกรวมมีผลกระทบในทางบวกต่ออัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เมื่ออัตราของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.191905 และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก เมื่ออัตราของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0950758 ในส่วนของภาคเกษตรกรรม อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมมีผลกระทบต่ออัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงแรกร้อยละ 0.109767 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ในช่วงที่สอง ผลที่ได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ สำหรับภาคอุตสาหกรรม อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรมต่ออัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงแรก ผลที่ได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ แต่ในช่วงที่สอง มีผลกระทบต่ออัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศร้อยละ 0.0747922 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 (2) การใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกของภาครัฐส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างการส่งออกของประเทศไทย โดยเปลี่ยนจากการผลิตและส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรม

คำสำคัญ นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า นโยบายส่งเสริมการส่งออก

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีก็เพราะความกรุณาและความช่วยเหลือจากท่านรองศาสตราจารย์สุณีย์ ศิลพิพัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์จรินทร์ เทศวานิช กรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้สละเวลามาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่จนการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ถ่ายทอดความรู้วิชาเศรษฐศาสตร์และประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้ศึกษา

นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากคุณวรรณภา คล้ายสวน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกใช้ข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในเรื่องการประชุมงานและรูปแบบในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งช่วยให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นไปด้วยความราบรื่นและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีคุณประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ผู้ศึกษาขอมอบความดีให้กับบิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวของผู้ศึกษาที่ได้ให้การอุปการะและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา แต่หากมีความบกพร่องประการใดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ภัทริยา กุลชล

มิถุนายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดการศึกษา	3
สมมติฐานของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
ข้อจำกัดในการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดทางทฤษฎี	13
นโยบายการค้าของประเทศไทย	27
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	32
สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
แหล่งที่มาของข้อมูล	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
การวิเคราะห์เพื่อทดสอบหาแบบจำลองที่เหมาะสม	53
ผลการวิเคราะห์ตามแบบจำลองที่เหมาะสม	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทวิเคราะห์	77
ส่วนที่หนึ่ง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการส่งออกต่อความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจของประเทศ	77
ส่วนที่สอง การวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาด้านการค้าระหว่างประเทศของไทย	83
มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่สำคัญในปัจจุบัน	86
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย	96
การจัดทำข้อตกลงร่วม การรวมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจของไทย	100
ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย	101
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
สรุปผลการศึกษา	116
อภิปรายผล	124
ข้อเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	134
ก สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามมาตรการส่งเสริมการส่งออก	135
ข ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	150
ประวัติผู้ศึกษา	187

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นและการส่งออก ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า 7
ตารางที่ 1.2	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นและการส่งออก ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก 8
ตารางที่ 1.3	โครงสร้างการผลิตของประเทศ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า 9
ตารางที่ 1.4	โครงสร้างการผลิตของประเทศ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก 10
ตารางที่ 1.5	โครงสร้างการส่งออกสินค้าของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า 11
ตารางที่ 1.6	โครงสร้างการส่งออกสินค้าของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก 12
ตารางที่ 4.1	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการสะสมทุนถาวร (Gross Fixed Capital Formation) ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า 102
ตารางที่ 4.2	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการสะสมทุนถาวร (Gross Fixed Capital Formation) ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก 103
ตารางที่ 4.3	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของ Per capita GDP ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า 104
ตารางที่ 4.4	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของ Per capita GDP ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก 105
ตารางที่ 4.5	อัตราการขยายตัวของผลผลิต จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า 106
ตารางที่ 4.6	อัตราการขยายตัวของผลผลิต จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก 107
ตารางที่ 4.7	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการส่งออก จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า 108
ตารางที่ 4.8	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการส่งออก จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก 109

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2515 – 2519	110
ตารางที่ 4.10 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2520 – 2524	111
ตารางที่ 4.11 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2537 – 2541	112
ตารางที่ 4.12 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2542 – 2546	113
ตารางที่ 4.13 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2547 – 2551	114
ตารางที่ 4.14 ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541 – 2551	115
ตารางที่ 4.15 สัดส่วนตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541 – 2551	115

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทฤษฎีหรือวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาต่างก็ให้การยอมรับว่า การค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการกำหนดความเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ และการส่งออกก็ถือเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการเกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดรายได้และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และจากหลักฐานงานวิจัยเชิงประจักษ์ของนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านก็เป็นที่ไปตามสมมติฐานที่ว่า “การส่งออกเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” เช่น งานวิจัยของ Balassa (1978 และ 1985), Tyler (1981), Feder (1982) และ Levin and Raut (1997) และท่านอื่นๆ ซึ่งต่างก็ยืนยันว่า มีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกระหว่างการค้ากับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และแต่ละท่านก็ล้วนมีข้อสันนิษฐานที่ว่า การส่งออกที่เพิ่มขึ้นทำให้ความสามารถในการใช้ทรัพยากรสูงขึ้น เกิดการประหยัดต่อขนาด มีการรับเอาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แรงงานมีความรู้และทักษะที่เพิ่มสูงขึ้น และในระยะยาวประเทศที่มีการค้าจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเปิดประเทศ

วิวัฒนาการทางการค้าระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงมาตลอดเวลาในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งรูปแบบการค้าและโครงสร้างการส่งออก ซึ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกไร้พรมแดน มีการเปิดเสรีทางการค้าไปทั่วทุกภูมิภาคในโลก ส่งผลให้การค้าขายระหว่างประเทศมีการแข่งขันกันอย่างมาก แต่ละประเทศต่างก็พยายามนำมาตรการต่างๆ ทั้งที่ขัดและไม่ขัดต่อข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศมาใช้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการผลิตและการค้า และเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก

ในส่วนของประเทศไทยเอง ก็ได้มีการพัฒนาเพื่อยกระดับนโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งแต่เดิมนโยบายของภาครัฐมุ่งเน้นเพียงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติในปี พ.ศ. 2502 (ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ก็ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งทำให้โครงสร้างการพัฒนา

เศรษฐกิจของประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 และ 2 (พ.ศ. 2504 - 2509 และ พ.ศ. 2510 - 2514) ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาสินค้าอุตสาหกรรมขึ้นมา จากการเริ่มลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) ด้านคมนาคม การสร้างสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่างๆ ต่อมาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 และ 4 (พ.ศ. 2515 - 2519 และ พ.ศ. 2520 - 2524) ได้มีนโยบายเร่งรัดการส่งออกและสนับสนุนอุตสาหกรรมที่เป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เพื่อฟื้นฟูฐานะและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ จนกระทั่งเมื่อมีการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 และ 6 (พ.ศ. 2525 - 2529 และ พ.ศ. 2530 - 2534) ทิศทางการพัฒนาสินค้าอุตสาหกรรมได้เปลี่ยนไปเป็นการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก มุ่งเน้นที่จะปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างประสิทธิภาพการผลิตและอำนาจการแข่งขันในตลาดโลก มีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีและปรับปรุงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกให้มากขึ้น และก็ยังคงดำเนินการตามแนวทางของนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศไทย นับแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP) และมูลค่าสินค้าส่งออก (Export of Goods) มีจำนวนสูงขึ้นมาโดยตลอด และหากเปรียบเทียบอัตราการส่งออกต่อ GDP ในช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2524 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ตารางที่ 1.1) กับช่วงปี พ.ศ. 2525 - 2550 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ตารางที่ 1.2) จะพบว่า ในช่วงแรกมีอัตราโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 14.02 ต่อปี แต่ในช่วงที่สองมีอัตราโดยเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 37.06 ต่อปี ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะมูลค่าและอัตราการส่งออกต่อ GDP ที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น โครงสร้างการผลิตและการส่งออกก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า การผลิตและการส่งออกของไทยอาศัยสินค้าภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก เมื่อดูจากสัดส่วนการผลิตสินค้าภาคเกษตรกรรมต่อ GDP และสัดส่วนการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมต่อการส่งออกทั้งหมดโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2509-2524 คิดเป็นร้อยละ 25.72 และ 68.80 ตามลำดับ และสินค้าภาคอุตสาหกรรมมีเพียงเฉลี่ยร้อยละ 19.13 และ 23.23 แต่เมื่อมีการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้ สัดส่วนดังกล่าวของสินค้าภาคเกษตรกรรมลดลงเหลือเพียงเฉลี่ยร้อยละ 12.64 และ 20.50 ในขณะที่สัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยร้อยละ 28.83 และ 73.94 (ตารางที่ 1.3 - 1.6)

แต่อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นและอัตราการขยายตัวของการส่งออก ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อ

ทดแทนการนำเข้า กับช่วงเวลาที่ใช้ นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ตารางที่ 1.1 – 1.2) กลับพบว่า ในช่วงแรกมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 13.50 และ 16.40 ต่อปี ในขณะที่ช่วงที่สองมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 9.86 และ 15.20 ต่อปี ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่า การใช้ นโยบายส่งเสริมการส่งออกมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการวิเคราะห์เพื่อพิจารณา กำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเชิงลึกต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการส่งออกในภาพรวมที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในช่วงเวลาที่ใช้ นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและ ช่วงเวลาที่ใช้ นโยบายส่งเสริมการส่งออก

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมและ ภาคอุตสาหกรรมที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งสองช่วงเวลา

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

ในการศึกษานี้อาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาแบบเน้นการส่งออก (Export-Led Growth) ซึ่งเป็นทฤษฎีของระบบเศรษฐกิจแบบเปิดที่คำนึงถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศด้วย โดยเฉพาะการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน ซึ่งเป็นสาเหตุและที่มาของการส่งเสริมการส่งออกในประเทศ กำลังพัฒนาหลายประเทศ เป็นแนวทางในการศึกษา

4. สมมติฐานของการศึกษา

1. การส่งออกในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ปี พ.ศ. 2509 - 2524) จะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศน้อยกว่าช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ปี พ.ศ. 2525 - 2550)

2. การส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งสองช่วงเวลา และมีผลกระทบในช่วงเวลาแรกมากกว่าช่วงเวลาที่สอง แต่สำหรับภาคอุตสาหกรรมจะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงเวลาที่สองมากกว่าช่วงแรก

5. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2524 กับช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2550 สาเหตุที่แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลาดังกล่าวก็เพราะ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เปลี่ยนจากนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าไปเป็นนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก โดยจะทำการศึกษาถึงผลกระทบของการส่งออกรวม การส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม ที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศหรือการเติบโตของรายได้ประชาชาติในแต่ละช่วงเวลา

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลตัวเลขที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นข้อมูลราคาประจำปี หรือราคาตลาด (Current Market Prices) ซึ่งเหตุที่ไม่ใช้ราคาคงที่ (Constant Prices) ก็เพราะประเทศไทยได้มีการปรับราคาคงที่หลายครั้ง แต่ข้อมูลที่ใช้เพื่อประกอบการพิจารณาบางรายการไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบเพื่อหาราคาคงที่ได้ จึงต้องใช้ข้อมูลราคาประจำปีในการศึกษานี้

7. ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษามีจำกัด ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาเพียงในภาพรวมของสินค้าภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งภาพรวมของการส่งออก โดยมีได้ศึกษาในเชิงลึกถึงรายละเอียดพืชแต่ละชนิดของสินค้าเกษตรและผลผลิตแต่ละประเภทของสินค้าอุตสาหกรรม

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

8.1 กลยุทธ์การพัฒนาแบบมองออกไปข้างนอก (Outward looking strategy of development) หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยเน้นการส่งออกสินค้า

8.2 กลยุทธ์การพัฒนาแบบมองเข้าสู่ข้างใน (Inward looking strategy of development) หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

8.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP) หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการจะเป็นทรัพยากรของพลเมืองในประเทศหรือเป็นของชาวต่างประเทศ และในทางตรงข้าม ทรัพยากรของพลเมืองในประเทศแต่ไปทำการผลิตในต่างประเทศก็ไม่นับรวมไว้ในผลิตภัณฑ์ในประเทศ

8.4 สินค้าส่งออก (Export of Goods) หมายถึง มูลค่าสินค้าที่ประเทศส่งออกไปขายต่างประเทศ แต่ไม่รวมถึงมูลค่าของบริการ (Services) ต่างๆ

8.5 การสะสมทุนถาวรหรือการลงทุน (Gross Fixed Capital Formation) หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets) ใดๆ เช่น สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี ที่สามารถก่อให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดัดแปลง ต่อเติมและซ่อมแซมสินทรัพย์ถาวรนั้นๆ เพื่อยืดอายุการใช้งานหรือเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น แบ่งการสะสมทุนถาวรเป็น 2 รายการหลักๆ คือ ด้านการก่อสร้าง (Construction) และด้านเครื่องจักร เครื่องมือ (Equipment)

8.6 Per Capita GDP หมายถึง มูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP) ต่อประชากร 1 คน

8.7 ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) หมายถึง การเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจให้สามารถที่จะเพิ่มปัจจัยการผลิต เพิ่มผลผลิต และประสิทธิภาพในการผลิต

ซึ่งในการศึกษานี้จะใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP) เป็นเครื่องวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 สามารถเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งในด้านภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม

9.2 สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการส่งออกที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเชิงลึกต่อไป

ตารางที่ 1.1 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น
และการส่งออก ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)		การส่งออก		ส่งออก:GDP (%)
	มูลค่า	อัตราการขยายตัว (%)	มูลค่า	อัตราการขยายตัว (%)	
2509	109,396	19.17	14,099	8.95	12.89
2510	117,446	7.36	14,166	0.48	12.06
2511	126,457	7.67	13,679	-3.44	10.82
2512	139,129	10.02	14,709	7.53	10.57
2513	148,280	6.58	14,772	0.43	9.96
2514	154,468	4.17	17,275	16.94	11.18
2515	171,461	11.00	22,491	30.19	13.12
2516	224,340	30.84	32,226	43.28	14.36
2517	282,091	25.74	50,325	56.16	17.48
2518	307,366	8.96	48,437	-3.75	15.76
2519	349,927	13.85	60,796	25.52	17.37
2520	406,659	16.21	71,198	17.11	17.51
2521	490,983	20.74	83,065	16.67	16.92
2522	562,580	14.58	108,179	30.23	19.23
2523	662,482	17.76	129,250	19.48	19.51
2524	760,356	14.77	146,180	13.10	19.23
เฉลี่ย	294,907	13.50	49,462	16.40	14.02

ที่มา. ตารางที่ 1.1 และ 1.2

1. รายได้ประชาชาติของประเทศไทย โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.nesdb.go.th>
2. สถิติการค้าและเครื่องจักรภาวะเศรษฐกิจไทย 2500 – 2538. กรุงเทพมหานคร: กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ตารางที่ 1.2 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น
และการส่งออก ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)		การส่งออก		
	มูลค่า	อัตราการขยายตัว(%)	มูลค่า	อัตราการขยายตัว(%)	ส่งออก:GDP(%)
2525	841,569	10.68	153,514	5.02	18.24
2526	920,989	9.44	142,927	-6.90	15.52
2527	988,070	7.28	170,358	19.19	17.24
2528	1,056,496	6.93	189,950	11.50	17.98
2529	1,133,397	7.28	230,193	21.19	20.31
2530	1,299,913	14.69	297,336	29.17	22.87
2531	1,559,804	19.99	397,980	33.85	25.51
2532	1,856,992	19.05	508,804	27.85	27.40
2533	2,183,545	17.59	581,551	14.30	26.63
2534	2,506,635	14.80	718,208	23.50	28.65
2535	2,830,914	12.94	813,777	13.31	28.75
2536	3,165,222	11.81	921,433	13.23	29.11
2537	3,629,341	14.66	1,118,049	21.34	30.81
2538	4,186,212	15.34	1,381,660	23.58	33.01
2539	4,611,041	10.15	1,378,902	-0.20	29.90
2540	4,732,610	2.64	1,789,833	29.80	37.82
2541	4,626,447	-2.24	2,181,082	21.86	47.14
2542	4,637,079	0.23	2,150,049	-1.42	46.37
2543	4,922,731	6.16	2,730,943	27.02	55.48
2544	5,133,502	4.28	2,802,530	2.62	54.59
2545	5,450,643	6.18	2,837,663	1.25	52.06
2546	5,917,369	8.56	3,233,116	13.94	54.64
2547	6,489,476	9.67	3,822,802	18.24	58.91
2548	7,092,893	9.30	4,406,673	15.27	62.13
2549	7,841,297	10.55	4,838,242	9.79	61.70
2550	8,493,311	8.32	5,170,846	6.87	60.88
เฉลี่ย	3,773,365	9.86	1,729,555	15.20	37.06

ตารางที่ 1.3 โครงสร้างการผลิตของประเทศ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	GDP	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม		อื่นๆ	
		มูลค่า	%GDP	มูลค่า	%GDP	มูลค่า	%GDP
2509	109,396	34,062	31.14	17,593	16.08	57,741	52.78
2510	117,446	31,592	26.90	21,075	17.94	64,779	55.16
2511	126,457	33,193	26.25	22,577	17.85	70,687	55.90
2512	139,129	36,542	26.26	25,474	18.31	77,113	55.43
2513	148,280	38,449	25.93	23,934	16.14	85,897	57.93
2514	154,468	37,016	23.96	27,428	17.76	90,024	58.28
2515	171,461	43,495	25.37	31,886	18.60	96,080	56.04
2516	224,340	61,809	27.55	43,426	19.36	119,105	53.09
2517	282,091	75,948	26.92	54,456	19.30	151,687	53.77
2518	307,366	82,097	26.71	57,675	18.76	167,594	54.53
2519	349,927	93,080	26.60	69,437	19.84	187,410	53.56
2520	406,659	100,861	24.80	82,926	20.39	222,872	54.81
2521	490,983	120,459	24.53	99,450	20.26	271,074	55.21
2522	562,580	135,088	24.01	119,769	21.29	307,723	54.70
2523	662,482	153,960	23.24	142,504	21.51	366,018	55.25
2524	760,356	162,390	21.36	172,143	22.64	425,823	56.00
เฉลี่ย	313,339	77,503	25.72	63,235	19.13	172,602	55.15

ที่มา. ตารางที่ 1.3 ถึง 1.4

รายได้ประชาชาติของประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ คำนวณเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.nesdb.go.th>

ตารางที่ 1.4 โครงสร้างการผลิตของประเทศ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	มูลค่า GDP	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม		อื่นๆ	
		มูลค่า	%GDP	มูลค่า	%GDP	มูลค่า	%GDP
2525	841,569	156,098	18.55	179,438	21.32	506,033	60.13
2526	920,989	184,752	20.06	203,837	22.13	532,400	57.81
2527	988,070	173,642	17.57	226,360	22.91	588,068	59.52
2528	1,056,496	167,026	15.81	231,598	21.92	657,872	62.27
2529	1,133,397	177,537	15.66	270,605	23.88	685,255	60.46
2530	1,299,913	204,521	15.73	315,291	24.25	780,101	60.01
2531	1,559,804	252,346	16.18	403,034	25.84	904,424	57.98
2532	1,856,992	279,947	15.08	496,714	26.75	1,080,331	58.18
2533	2,183,545	272,935	12.50	594,003	27.20	1,316,607	60.30
2534	2,506,635	317,085	12.65	707,901	28.24	1,481,649	59.11
2535	2,830,914	348,127	12.30	778,987	27.52	1,703,800	60.19
2536	3,165,222	320,051	10.11	892,363	28.19	1,952,808	61.70
2537	3,629,341	383,198	10.56	1,019,007	28.08	2,227,136	61.36
2538	4,186,212	458,975	10.96	1,190,456	28.44	2,536,781	60.60
2539	4,611,041	505,031	10.95	1,303,526	28.27	2,802,484	60.78
2540	4,732,610	513,991	10.86	1,360,842	28.75	2,857,777	60.38
2541	4,626,447	564,879	12.21	1,362,031	29.44	2,699,537	58.35
2542	4,637,079	502,826	10.84	1,446,711	31.20	2,687,542	57.96
2543	4,922,731	444,185	9.02	1,653,658	33.59	2,824,888	57.38
2544	5,133,502	468,905	9.13	1,715,926	33.43	2,948,671	57.44
2545	5,450,643	514,257	9.43	1,836,083	33.69	3,100,303	56.88
2546	5,917,369	615,854	10.41	2,061,572	34.84	3,239,943	54.75
2547	6,489,476	668,808	10.31	2,235,573	34.45	3,585,095	55.24
2548	7,092,893	728,093	10.27	2,461,294	34.70	3,903,506	55.03
2549	7,841,297	835,776	10.66	2,750,367	35.08	4,255,154	54.27
2550	8,493,311	913,926	10.76	3,023,454	35.60	4,555,931	53.64
เฉลี่ย	3,773,365	422,030	12.64	1,181,563	28.83	2,169,773	58.53

ตารางที่ 1.5 โครงสร้างการส่งออกสินค้าของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

ปี พ.ศ.	ส่งออกรวม	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม		สินค้าอื่นๆ	
		มูลค่า	% ส่งออก	มูลค่า	% ส่งออก	มูลค่า	% ส่งออก
2509	14,099	12,012	85.20	1,722	12.21	365	2.59
2510	14,166	11,428	80.67	2,272	16.04	466	3.29
2511	13,679	10,856	79.36	2,099	15.34	724	5.29
2512	14,709	11,386	77.41	2,638	17.93	685	4.66
2513	14,772	11,439	77.44	2,733	18.50	600	4.06
2514	17,275	13,089	75.77	3,414	19.76	772	4.47
2515	22,491	16,312	72.53	4,960	22.05	1,219	5.42
2516	32,226	22,434	69.61	8,136	25.25	1,656	5.14
2517	50,325	37,253	74.81	10,664	21.41	2,408	4.78
2518	48,437	34,025	75.60	9,557	21.23	4,855	10.02
2519	60,796	45,750	75.23	14,061	23.13	985	1.62
2520	71,198	40,908	57.46	20,830	29.26	9,460	13.29
2521	83,065	54,401	65.50	26,394	31.78	2,270	2.73
2522	108,179	41,828	38.67	33,252	30.74	33,099	30.60
2523	129,250	64,737	50.09	40,910	31.65	23,603	18.26
2524	146,180	75,509	51.65	54,330	37.17	16,341	11.18
เฉลี่ย	52,553	31,460	68.80	14,873	23.23	6,219	7.96

ที่มา. ตารางที่ 1.5 และ 1.6

1. รายได้ประชาชาติของประเทศไทย โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.nesdb.go.th>
2. สินค้าออกจำแนกตามกิจกรรมการผลิต 2538 - 2551 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.bot.or.th>
3. สถิติการค้าและเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทย 2500 – 2538. กรุงเทพมหานคร: กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ตารางที่ 1.6 โครงสร้างการส่งออกสินค้าของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	ส่งออกรวม	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม		สินค้าอื่นๆ	
		มูลค่า	% ส่งออก	มูลค่า	% ส่งออก	มูลค่า	% ส่งออก
2525	153,514	76,900	50.09	61,299	39.93	15,315	9.98
2526	142,927	71,583	50.08	58,271	40.77	13,073	9.15
2527	170,358	82,799	48.60	74,165	43.53	13,394	7.86
2528	189,950	78,728	41.45	90,983	47.90	20,239	10.65
2529	230,193	89,170	38.74	121,690	52.86	19,333	8.40
2530	297,336	96,027	32.30	176,100	59.23	25,209	8.48
2531	397,980	122,216	30.71	258,586	64.97	17,178	4.32
2532	508,804	145,226	28.54	343,380	67.49	20,198	3.97
2533	581,551	130,826	22.50	429,743	73.90	20,982	3.61
2534	718,208	149,571	20.83	537,854	74.89	30,783	4.29
2535	813,777	167,558	20.59	606,813	74.57	39,406	4.84
2536	921,433	160,873	17.46	707,420	76.77	53,140	5.77
2537	1,118,049	191,333	17.11	856,231	76.58	70,485	6.30
2538	1,381,660	158,302	11.46	1,153,489	83.49	69,869	5.06
2539	1,378,902	164,756	11.95	1,153,895	83.68	60,251	4.37
2540	1,789,833	180,949	10.11	1,492,332	83.38	116,552	6.51
2541	2,181,082	207,283	9.50	1,854,500	85.03	119,299	5.47
2542	2,150,049	181,164	8.43	1,871,545	87.05	97,340	4.53
2543	2,730,943	192,274	7.04	2,378,191	87.08	160,478	5.88
2544	2,802,530	211,179	7.54	2,454,988	87.60	136,363	4.87
2545	2,837,663	222,682	7.85	2,506,443	88.33	108,538	3.82
2546	3,233,116	277,587	8.59	2,857,192	88.37	98,337	3.04
2547	3,822,802	323,748	8.47	3,361,361	87.93	137,693	3.60
2548	4,406,673	313,971	7.12	3,897,247	88.44	195,455	4.44
2549	4,838,242	389,769	8.06	4,305,407	88.99	143,066	2.96
2550	5,170,846	408,329	7.90	4,631,042	89.56	131,475	2.54
เฉลี่ย	1,729,555	184,416	20.50	1,470,776	73.94	74,363	5.57

บทที่ 2

ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของการส่งออกที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดทางทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดทางทฤษฎี

1.1 ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) ในความหมายทั่วไปจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศหนึ่ง หรือเมื่อความสามารถในการผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของรายได้ในอนาคต ซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่นักเศรษฐศาสตร์ให้ความสนใจมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ความเจริญเติบโตตามศักยภาพ และความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นจริง

ความเจริญเติบโตตามศักยภาพ (Potential Growth) หมายถึง ความเจริญเติบโตเต็มที่เท่าที่จะเกิดขึ้นได้ในระบบเศรษฐกิจนั้น ถ้าทรัพยากรทั้งหมดของประเทศได้ถูกนำมาใช้งานอย่างเต็มที่ ความเจริญเติบโตตามศักยภาพนี้อาจเพิ่มขึ้นได้หากมีการค้นพบทรัพยากรธรรมชาติใหม่ๆ การเพิ่มขึ้นของประชากร การเพิ่มขึ้นในผลิตภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ การให้การศึกษาอบรมประชากรวัยทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การลงทุนในเทคโนโลยีแบบใหม่ๆ การปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นจริง (Actual Growth) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในอัตราความเจริญเติบโตของรายได้หรือผลผลิตในแต่ละปี นั่นคือ การเพิ่มขึ้นของสินค้าและบริการที่ได้ผลิตขึ้นจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับอัตราการใช้ศักยภาพการผลิตที่ประเทศนั้นมีอยู่ หากใช้ศักยภาพการผลิตที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตได้ถูกนำมาใช้งานแล้วทั้งหมด กรณีนี้ความ

เจริญเติบโตตามศักยภาพจะเท่ากับความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นจริง แต่หากในระบบเศรษฐกิจยังมีทรัพยากรที่ว่างงานอยู่แล้ว ความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นจริงจะน้อยกว่าความเจริญเติบโตตามศักยภาพ

ความเจริญเติบโตตามศักยภาพมีแนวโน้มที่จะเคลื่อนไหวขึ้นลงน้อยกว่า และมีความสม่ำเสมอมากกว่าความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะเน้นที่ความเจริญเติบโตตามศักยภาพ ความพยายามที่จะให้ประเทศบรรลุความเจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพจะพิจารณาทางด้านอุปทาน (Supply side) ในระบบเศรษฐกิจ โดยจะเน้นที่นโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อที่จะเพิ่มศักยภาพการผลิตของประเทศ

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งมักถูกนำมากล่าวอ้างถึงมีอยู่มากมาย อาทิเช่น

1.1.1 แนวคิดพาณิชยนิยม (Mercantilism) หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น ลัทธิชาตินิยมทางเศรษฐกิจ (Economic nationalism) ซึ่งมีความเชื่อว่า ความร่ำรวยของประเทศนั้นจะวัดได้โดยดูปริมาณโลหะที่มีค่า เช่น ทองคำ หรือเงินที่มีอยู่ในประเทศ และสำหรับวิธีการที่จะทำให้ประเทศร่ำรวยมีปริมาณทองคำมากมายนั้นก็คือ การส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศให้สูงกว่าการซื้อสินค้าเข้ามาในประเทศ โดยให้ประเทศมีดุลการค้าเกินดุล ดังนั้นรัฐบาลจึงสนับสนุนให้มีการปกป้องผู้ผลิตภายในประเทศ มีการกีดกันทางการค้าสำหรับสินค้าจากต่างประเทศโดยภาษีขาเข้า และการห้ามนำเข้า พร้อมทั้งยังมีการสนับสนุนให้มีกองทัพเรือที่เข้มแข็งในการปกป้องเส้นทางเดินเรือของประเทศ และมีการล่าอาณานิคมเพื่อขยายแหล่งวัตถุดิบและหาตลาดสินค้าใหม่

ในด้านแรงงานนั้น พวกพาณิชยนิยมจะสนับสนุนให้ประเทศมีประชากรและกำลังแรงงานให้มาก เพื่อเป็นปัจจัยในการผลิตสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเพื่อการส่งออก ซึ่งหากมีจำนวนประชากรมากก็จะมีจำนวนแรงงานมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ค่าแรงงานต่ำ ต้นทุนการผลิตต่ำ และสามารถแข่งขันกับคู่แข่งอื่นๆ ในตลาดโลกได้ กล่าวโดยสรุปว่า แนวคิดนี้จะมุ่งเน้นถึงความมั่งคั่งและอำนาจของประเทศมากกว่าความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศ

1.1.2 ทฤษฎีทุนนิยมที่มีการแข่งขันและความเจริญเติบโตของ Adam Smith

Adam Smith (ค.ศ. 1723 - 1790) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจว่าคือกระบวนการของการเจริญเติบโตหรือความมั่งคั่งที่เกิดจากการเพิ่มผลิตภาพในระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) จะเกิดขึ้นเพราะความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) อันเกิดจากการแบ่งงานกันทำ (Division of labor) ทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐาน 3 ประการ คือ

(1) ปึงเจกบุคคลต้องเป็นผู้มีเหตุผล (A rational man) คือ เป็นผู้ที่ต้องการอรรถประโยชน์สูงสุด (Maximization of Utility) ในการตัดสินใจจะประกอบการใด ๆ

(2) ระบบการผลิตต้องเป็นระบบเสรี (Laissez Faire) รัฐควรมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศจากการรุกรานภายนอกประเทศ ป้องกันผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคลให้เกิดความยุติธรรมในระบบการผลิต

(3) มือที่มองไม่เห็น (Invisible hand) หรือกลไกตลาดจะเป็นกลไกในการกำหนดการผลิตในระบบเสรี กลไกนี้ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของตลาดที่สะท้อนให้เห็นในรูปของราคา

การแบ่งงานกันทำจะเกิดขึ้นได้จากการสะสมทุน คือ ผู้ผลิตมีการนำทุนทางกายภาพที่เป็นเครื่องมือ เครื่องจักร เครื่องกล มาใช้ประกอบการผลิตให้กับแรงงาน โดยปัจจัยที่สำคัญในการทำให้เกิดการสะสมทุน คือ การออม การขยายขนาดของตลาด ที่รวมไปถึงการค้าระหว่างประเทศ และการประหยัดจากภายนอก

1.1.3 แนวคิดการวิเคราะห์การพัฒนาของทุนนิยมของ Karl Marx

Karl Marx วิเคราะห์ระบบทุนนิยมบนพื้นฐานมุมมองแบบวิภาษวิธี คือ ระบบทุนนิยมทำให้เกิดความร่ำรวยแก่ชนชั้นนายทุนผู้เป็นเจ้าของทุน และความยากจนแก่ชนชั้นกรรมมาชีพผู้ไม่มีทุนในครอบครอง

Marx ได้วิเคราะห์ความเจริญเติบโตภายใต้ระบบทุนนิยมเช่นเดียวกับนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกโดยทั่วไปว่าขึ้นอยู่กับ การสะสมทุน และการลงทุนก็ขึ้นอยู่กับอัตรากำไรที่นายทุนได้รับ แต่เขาเชื่อว่าการผลิตนั้นจะมีมูลค่าส่วนเกิน (Surplus Value) ที่เกิดจากแรงงานเท่านั้น เนื่องจากธรรมชาติไม่สามารถก่อให้เกิดมูลค่าแก่ผลผลิตได้หากไม่มีความร่วมมือจากมนุษย์ในการใช้ทรัพยากรหรือพลังงานจากธรรมชาติ และวัตถุดิบหรือเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตจะก่อให้เกิดมูลค่าแก่ผลผลิตได้ไม่เกินมูลค่าของตัวเอง ซึ่งการที่แรงงานก่อให้เกิดมูลค่าส่วนเกินได้จะทำให้เกิดการขูดรีดแรงงาน (Exploitation)

จากการวิเคราะห์สาเหตุความเจริญเติบโตของระบบทุนนิยมที่ขึ้นอยู่กับ การสะสมทุนและการขูดรีดแรงงาน Marx ได้อธิบายถึงสาเหตุของการล่มสลายของระบบทุนนิยมว่า การสะสมทุนและการนำเทคโนโลยีที่เน้นการใช้ทุนหรือการประหยัดแรงงาน จะนำไปสู่การล้มละลายของนายทุนขนาดเล็กที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และการว่างงานของแรงงานจากการใช้เทคโนโลยีที่ใช้ทุนมาก ซึ่งบุคคลที่ว่างงานเหล่านี้จะมีความรู้สึกที่แปลกแยก (Alienation) อันเป็นผลจากการใช้เครื่องมือเครื่องจักรในระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ และเปรียบเสมือนหนึ่งกองทัพที่ปลดประจำการในภาคอุตสาหกรรม (Industrial Reserve Army) การที่ระบบทุนนิยมมีแนวโน้มของการขยายอัตราการขูดรีดโดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จะนำไปสู่ความขัดแย้งทางชนชั้น (Class Conflict) กลุ่มคนเหล่านี้จะรวมตัวกันต่อต้านและล้มล้างชนชั้นนายทุนในที่สุด

(Class Revolution) และ Marx เชื่อว่าระบบทุนนิยมเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบคอมมิวนิสต์

แนวคิดทฤษฎีของ Marx จึงสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่ไม่ดีของระบบทุนนิยมต่อความเป็นมนุษย์ (Humanistic Aspect) และทำให้เกิดการสร้างระบบสวัสดิการสังคมขึ้นมา คุ้มครองแรงงานในการทำงาน การเจ็บป่วย และการว่างงานในประเทศที่มีระบบการผลิตแบบทุนนิยม

1.1.4 ทฤษฎีตัวแบบความเจริญเติบโตจากด้านอุปสงค์รวมของ John Maynard Keynes

John Maynard Keynes (ค.ศ. 1883 - 1946) มีแนวคิดทฤษฎีใหม่ในการอธิบายถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและแนวคิดในการแก้ไขปัญหาการว่างงานในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก โดยได้อธิบายเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจจากด้านอุปสงค์รวม

Keynes ได้กำหนดแบบจำลองของสมการรายได้ประชาชาติ $Y = C+I+G+NX$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านโยบายการคลังที่เกี่ยวข้องกับภาษีและการใช้จ่ายของรัฐบาลจะช่วยทำให้ระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ดุลยภาพได้

การศึกษาปัญหาการว่างงานของ Keynes ตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ทุนทั้งหมดที่มีอยู่มิได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ แต่ในส่วนของปัญหาการว่างงานของประเทศด้อยพัฒนานั้นมาจากปัญหาการขาดแคลนทุน ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการเพิ่มการสะสมทุนหรือการเพิ่มศักยภาพในการผลิต

Keynes เห็นว่า ควรมีการแทรกแซงของรัฐบาลเพื่อส่งเสริมการจ้างงานเต็มที่ การแทรกแซงอาจทำได้โดยการควบคุม คือ การลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อกระตุ้นการลงทุน การเพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาล และการกระจายรายได้เพื่อให้เกิดการยกระดับการใช้จ่ายในการบริโภคให้มากขึ้น

1.1.5 ทฤษฎีตัวแบบความเจริญเติบโตจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของ Robert Solow

ตัวแบบความเจริญเติบโตของ Robert Solow แสดงอยู่ในรูปของสมการที่เรียกว่า สมการการผลิตแบบคอบบ์ ดักลาส (Cobb-Douglas production function) ดังนี้

$$Y(t) = A(t)K(t)^{1-\alpha}L(t)^\alpha$$

โดย $0 < \alpha < 1$ และ α คือ สัดส่วนของผลตอบแทนในการผลิต ซึ่งตัวแบบดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเกิดผลได้ที่ลดน้อยถอยลง (Diminishing returns) ของปัจจัยทุน (K) และแรงงาน (L) ในระยะสั้น แต่ในระยะยาว ผลได้คงที่ (Constant returns to scale) จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการ

ผลิตทั้งหมดในอัตราเดียวกัน ส่วน $A(t)$ คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นตัวแปรภายนอก (Exogenous variable)

ตัวแบบความเจริญเติบโตของ Solow แสดงให้เห็นว่า ประเทศที่ยากจนและไม่มี การขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีสาเหตุมาจากการที่ไม่สามารถออมและลงทุนในสัดส่วนของรายได้รวม ที่สูงเพียงพอ ประเทศที่ต้องการเพิ่มมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น ณ อัตราการเพิ่ม ของประชากรที่มีอยู่จะสามารถทำได้โดยการสะสมทุนทางกายภาพในอัตราที่สูงขึ้น หรือการเพิ่ม สัดส่วนการใช้ทุนต่อแรงงาน (K/L) โดยการเพิ่มการออมนั่นเอง และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกสมการการผลิตก็มีส่วนสำคัญในการขยายตัวทางเศรษฐกิจเช่นกัน

1.1.6 ทฤษฎีตัวแบบความเจริญเติบโตจากการออมและการลงทุนของ Harrod-Domar

ตัวแบบความเจริญเติบโตของ Harrod-Domar กำหนดเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$g = s/k$$

โดย g คือ อัตราการเพิ่มของรายได้ที่แท้จริง, s คือ S/Y สัดส่วนการออม (S) ในรายได้ประชาชาติ (Y) และ k คือ K/Y สัดส่วนของทุน (K) ในผลผลิต (Y) ซึ่งตัวแบบนี้แสดงถึงอัตราการเพิ่มของ รายได้ที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยการออมและการลงทุน

ตัวแบบความเจริญเติบโตของ Harrod-Domar แสดงให้เห็นว่าความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจสามารถเกิดขึ้นได้อย่างราบรื่นโดยอาศัยการสะสมทุนที่เกิดจากการออมและการ ลงทุน และตัวแบบนี้ได้กลายเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการวางแผนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในประเทศกำลังพัฒนาในยุคแรกๆ

1.1.7 แนวคิดความเจริญเติบโตกับอุปทานแรงงานที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของ Arthur Lewis

Arthur Lewis เชื่อว่าสาเหตุของความด้อยพัฒนาของประเทศต่างๆ เกิดจากลักษณะ ทวิภาค (Dualism) ของระบบเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้น

ลักษณะทวิภาคของระบบเศรษฐกิจ หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยสองภาค คือ ภาคทุน (Capitalist sector) และภาคไม่ใช้ทุน (Non-capitalist sector) หรือภาคที่มีการผลิตแบบพอ ยังชีพ

ภาคทุน เป็นภาคการผลิตที่ทันสมัย มีการใช้ทุนในการผลิตและมีการจ้างแรงงาน ในขณะที่ภาคที่ไม่ใช้ทุนมีการใช้ทุนและเทคโนโลยีในระดับต่ำ ไม่มีการจ้างแรงงาน แรงงานที่ใช้ เป็นแรงงานครอบครัว และมีลักษณะเป็นแรงงานที่มีการว่างงานแอบแฝง กล่าวคือ เป็นแรงงานที่ หากไม่นำมาใช้ในการผลิตก็ไม่ส่งผลกระทบต่อทำให้ผลผลิตลดลง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นแรงงานที่ ให้ผลผลิตส่วนเพิ่มเป็นศูนย์

Lewis กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาคการผลิตทั้งสองว่า ภาคทุนสามารถขยายตัวได้ด้วยการดึงแรงงานจากภาคที่ไม่ใช้ทุนมาใช้ในการผลิต โดยกำหนดว่า แรงงานภาคที่ไม่ใช้ทุนเป็นแรงงานไร้ฝีมือและมีอยู่ไม่จำกัดจำนวน แรงงานที่มีอยู่ไม่จำกัดนี้จะช่วยทำให้เกิดความเจริญเติบโตได้โดยการเป็นแรงงานในภาคทุนที่มีอัตราค่าจ้างต่ำและคงที่ ต้นทุนค่าจ้างที่ต่ำและคงที่ ทำให้ภาคทุนมีกำไรสูงขึ้น การสะสมทุนเพิ่มขึ้น การลงทุนสูงขึ้น ผลผลิตก็มากขึ้น ทำให้ประเทศมีรายได้ที่มากขึ้น และหลุดพ้นจากความด้อยพัฒนาได้

1.1.8 ทฤษฎีความเจริญเติบโตอย่างสมดุลของ Ragnar Nurkse

Ragnar Nurkse ได้อธิบายถึงสาเหตุของความด้อยพัฒนาว่ามาจากวงจรแห่งความชั่วร้าย (Vicious Circle) ซึ่งสามารถพิจารณาได้ทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งทางด้านอุปสงค์คือ การลงทุนที่ต่ำทำให้เกิดการสะสมทุนที่ต่ำ และผลิตภาพในการผลิตต่ำ ซึ่งส่งผลให้รายได้ต่ำ เมื่อรายได้ต่ำก็ทำให้ระดับการลงทุนต่ำไปด้วย ส่วนทางด้านอุปทาน คือ ระดับการออมของประเทศต่ำ ทำให้การสะสมทุนต่ำ ซึ่งนำไปสู่ผลิตภาพการผลิตต่ำ และผลิตภาพการผลิตต่ำ ทำให้ผลผลิตของประเทศต่ำ ซึ่งนำไปสู่ระดับการออมที่ต่ำต่อไป

Nurkse ได้ศึกษาถึงทางออกในการแก้ปัญหาความด้อยพัฒนาที่เกิดจากวงจรชั่วร้ายดังกล่าว สำหรับวงจรที่เกิดทางด้านอุปทาน Nurkse เห็นด้วยกับแนวทางแก้ปัญหาที่ Lewis เสนอคือ การนำแรงงานที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดมาใช้ เพื่อขยายการลงทุนและการสะสมทุน สำหรับวงจรที่เกิดทางด้านอุปทาน Nurkse เชื่อว่า ทางแก้คือการเพิ่มการลงทุน วงจรความชั่วร้ายด้านอุปสงค์ที่เห็นได้จากผลิตภาพการผลิตที่ต่ำอันเนื่องมาจากการขาดแคลนทุน มีสาเหตุมาจากการที่ประเทศด้อยพัฒนามีขนาดแคบ ซึ่งการแก้ไขสามารถทำได้โดยใช้วิธีที่เรียกว่า ความเจริญเติบโตแบบสมดุล (Balanced Growth)

ความเจริญเติบโตแบบสมดุล หมายถึง การขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมหลายๆ ประเภทไปพร้อมๆ กัน เพื่อทำให้เกิดการประหยัดจากภายนอก ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่งจากการผลิตของอีกอุตสาหกรรมหนึ่งหรือของอุตสาหกรรมอื่นๆ อุตสาหกรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นจะเป็นลูกค้าซึ่งกันและกันได้ ตลาดก็จะขยายตัวได้ ต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตของอุตสาหกรรมก็จะลดต่ำลง โดยวิธีการนี้เป็นวิธีการขยายขนาดของตลาดที่แคบ ในลักษณะที่เกิดอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าหลากหลายชนิดพร้อมกัน เป็นความเจริญเติบโตแบบสมดุลทางแนวนอน นับเป็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการขยายการค้าซึ่งผู้ที่จะพัฒนาประเทศตามวิธีการนี้สามารถเป็นได้ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.1.9 ทฤษฎีความเจริญเติบโตอย่างไม่สมดุลของ Albert Hirschman

Albert Hirschman ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาความด้อยพัฒนาโดยตัวแบบความเจริญเติบโตแบบไม่สมดุล (A model of Unbalanced Growth)

Hirschman เห็นด้วยกับ Nurkse ว่าสาเหตุของความยากจนเกิดจากวงจรแห่งความชั่วร้าย แนวทางแก้ไขให้หลุดพ้นจากวงจรดังกล่าว คือ การลงทุนในอุตสาหกรรมนำ (Leading Industry) ซึ่งมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุด เพื่อให้เกิดอุตสาหกรรมตาม อุตสาหกรรมนำจะมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมที่การผลิตมีความเชื่อมโยงไปข้างหน้าและข้างหลัง ผลกระทบจากความเชื่อมโยงไปข้างหน้า คือ การให้ผลผลิต (Outputs) ของอุตสาหกรรมนำไปเป็นปัจจัยการผลิต (Inputs) แก่ อุตสาหกรรมอื่น และผลกระทบจากความเชื่อมโยงไปข้างหลัง คือ การใช้ปัจจัยการผลิตจากผลผลิตของอุตสาหกรรมอื่น

ความเจริญเติบโตแบบไม่สมดุลนี้มีลักษณะของความเจริญเติบโตทางแนวดิ่ง และสำหรับ Hirschman เงื่อนไขสำคัญในการแก้ปัญหาความด้อยพัฒนา คือ การตัดสินใจเลือก อุตสาหกรรมนำที่ถูกต้อง และเขาเชื่อว่ารัฐจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประสานทำให้เกิด อุตสาหกรรมนำที่เหมาะสม

1.1.10 แนวคิดเทคโนโลยีและการประกอบการในระบบทุนนิยมของ Joseph A. Schumpeter

Joseph A. Schumpeter ตั้งสมมติฐานว่า ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมจะมีวิวัฒนาการ มาจากระบบทุนนิยม และ Schumpeter ได้อธิบายถึงสาเหตุของความเจริญเติบโตของระบบทุนนิยม ว่า เกิดมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีลักษณะ “สร้างสรรค์แบบทำลาย” กล่าวคือ เทคโนโลยีทำให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าหรือบริการ ในขณะที่สิ่งใหม่เกิดขึ้น สิ่งเก่าก็จะ หายไปโดยการทดแทนจากสิ่งใหม่ และปัจจัยสำคัญของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระบบ ทุนนิยมอาศัยการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี คือ นวัตกรรม (Innovation) และผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

ความล้มเหลวในระบบทุนนิยมในแนวคิดของ Schumpeter อยู่ที่เทคโนโลยีที่มีการสร้างสรรค์แบบทำลาย ระบบทุนนิยมจะขยายตัวต่อไปได้เรื่อยๆ เมื่อมีความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี หากไม่มีเทคโนโลยีระบบก็จะอยู่ไม่ได้ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อบทบาทของผู้ประกอบการผัน สมัย การสลายตัวของสถาบันทุนนิยม และการสลายตัวของชนชั้นปกครอง

1.1.11 ทฤษฎีความด้อยพัฒนาของ Gunnar Myrdal

Gunnar Myrdal ได้ศึกษาถึงปัญหาความด้อยพัฒนาของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะประเทศอินเดีย และ Myrdal กล่าวว่าสาเหตุที่ประเทศเกิดความด้อยพัฒนา ก็เนื่องมาจากวัฏจักรแห่งความชั่วร้ายที่คนในประเทศเหล่านี้มีความยากจน ทำให้มีอาหารไม่พอเพียง ร่างกายไม่แข็งแรง จึงทำให้ศักยภาพในการทำงานต่ำ รายได้จึงต่ำ ทำให้ยากจน วัฏจักรแห่งความ ชั่วร้ายยังมีลักษณะพิเศษคือ มีการเคลื่อนไหวสะสม การหลุดพ้นจากความด้อยพัฒนาเพื่อทำ ให้เกิดพัฒนานั้นคือ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการสังคมให้มีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ดีขึ้น

โดยหากประชาชนได้รับอาหารเพิ่มขึ้น ทำให้ร่างกายแข็งแรงขึ้น ศักยภาพในการทำงานดีขึ้น ก็จะยิ่งทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้สามารถจัดหาอาหารที่มีคุณค่ามากขึ้น ร่างกายก็ยิ่งแข็งแรงขึ้น ศักยภาพในการทำงานก็ดีขึ้น รายได้ก็จะเพิ่มขึ้นไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ถือได้ว่าเป็นวัฏจักรที่มีการเคลื่อนไหวสะสมไปในทางที่ดีขึ้น หรือวัฏจักรที่มีการหมุนไปในทางที่ดี

Myrdal เป็นผู้วางพื้นฐานของการพัฒนาประเทศโดยการวางแผน และเป็นผู้สนับสนุนแนวคิดให้รัฐเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา และอินเดียก็เป็นประเทศแรกที่ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจในการพัฒนาประเทศ

1.1.12 แนวคิดอัตราการค้าและการพัฒนาของ Raul Prebisch

Raul Prebisch ได้เสนอให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาความด้อยพัฒนาในประเทศกำลังพัฒนาว่าเกิดจากโครงสร้างการผลิตของประเทศที่เน้นไปทางการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐม Prebisch อธิบายว่า ประเทศศูนย์กลางที่พัฒนาแล้วผลิตสินค้าหัตถอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกไปยังประเทศรอบนอกที่ด้อยพัฒนา ในขณะที่เดียวกันประเทศรอบนอกที่ด้อยพัฒนาก็ผลิตสินค้าขั้นปฐมเพื่อส่งออกไปยังประเทศศูนย์กลาง ผลประโยชน์ทางการค้าที่เกิดขึ้นจะตกอยู่กับประเทศศูนย์กลาง เนื่องจากราคาสินค้าขั้นปฐมในตลาดโลกมักจะต่ำกว่าราคาสินค้าหัตถอุตสาหกรรม ทำให้ประเทศรอบนอกเกิดความเสียเปรียบในอัตราการค้า

Prebisch เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาความเสียเปรียบในอัตราการค้าของประเทศด้อยพัฒนาด้วยวิธีการที่เรียกว่า การพัฒนาอุตสาหกรรม โดยการทดแทนการนำเข้า (Import Substitution Industrialization หรือ ISI) แต่ก็ได้กล่าวถึงข้อควรระวังของนโยบาย ISI ว่า อาจทำให้ประเทศสูญเสียเงินตราต่างประเทศจากการสั่งเข้าเทคโนโลยีและสินค้าทุน ทำให้เกิดการว่างงานเนื่องจากโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ (Structural unemployment) และอาจเกิดปัญหาประสิทธิภาพของการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์เนื่องจากตลาดภายในประเทศมีขนาดเล็ก

1.1.13 แนวคิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของ Hollis Chenery

Hollis Chenery ได้อธิบายถึงความแตกต่างของการพัฒนาระหว่างประเทศที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็กกว่า ประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่มีจำนวนประชากรมากจะสามารถพัฒนาได้ก่อน เพราะมีการประหยัดจากขนาดในการผลิต เนื่องจากมีทรัพยากรมากและหลากหลาย ตลอดจนอุปสงค์ภายในประเทศสูง ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาการส่งออกหรือการค้าระหว่างประเทศมากนัก แต่สำหรับประเทศขนาดเล็กที่มีจำนวนประชากรน้อยจะพัฒนาได้โดยอาศัยอุปสงค์จากภายนอกและตลาดต่างประเทศ และประเทศเล็กที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติจะสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมได้เร็วกว่าประเทศเล็กที่มีทรัพยากรมาก เนื่องจากประเทศเล็กที่มีทรัพยากรมากกว่ามักจะชะลอการพัฒนาอุตสาหกรรม และเน้นการพัฒนาการผลิตด้านเกษตรกรรม

1.2 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องการส่งออก ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจมีการขยายตัว เนื่องจากมีการผลิตภายในประเทศมากขึ้น เพราะมีการค้าขายระหว่างตลาด 2 ตลาด คือ ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ อันเป็นผลดีต่อประชาชนภายในประเทศในเรื่องการก่อให้เกิดการจ้างงาน และก่อให้เกิดรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น

(2) มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพกล่าวคือ มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเพื่อผลิตสินค้าที่ตนถนัดและสามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศได้ โดยลดปริมาณสินค้าที่ตนเองไม่ถนัดลง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(3) มีการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตสินค้าภายในประเทศ เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพดีขึ้นและสามารถผลิตเพื่อส่งออกไปขายและแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศได้ ซึ่งจะต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทำให้ต้องมีการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะการทำงาน และเทคโนโลยี อันจะส่งผลให้เกิดการสะสมทุนมนุษย์

(4) การค้าระหว่างประเทศทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจากประเทศที่พัฒนาแล้วไปยังประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องของการลงทุนระหว่างประเทศ กล่าวคือ สถานประกอบการต้องพิจารณาเลือกแหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการให้ใกล้ชิดตลาดส่งออกเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

แนวคิดและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษามีดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีการค้าได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (The theory of Comparative Advantage) ของ David Ricardo

ทฤษฎีนี้เขียนโดย David Ricardo (ค.ศ.1819) ในหนังสือชื่อ On the Principle of Political Economy and Taxation โดยใช้พื้นฐานแนวคิดจากทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (The theory of Absolute Advantage) ของ Adam Smith มาพัฒนาข้อบกพร่องเพื่อให้สามารถอธิบายเรื่องของการค้าระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

ทฤษฎี Absolute Advantage กล่าวว่า ประเทศใดสามารถใช้ทรัพยากรที่ผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าประเทศอื่น ก็ควรผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายแก่ประเทศอื่น แต่ทฤษฎี Comparative Advantage แสดงการวิเคราะห์ที่ซับซ้อนขึ้นไปอีก โดยกล่าวถึงประเทศที่มีความได้เปรียบในการผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิด แต่การค้าระหว่างประเทศก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ และประเทศ

คู่ค้าก็ยังได้รับประโยชน์ร่วมกัน ถ้าประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ดังกล่าวจะเลือกผลิตแต่สินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบแล้วมากกว่า และให้ประเทศที่มีความเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ผลิตสินค้าที่ตนมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบแล้วน้อยที่สุด แล้วนำสินค้ามาแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งจะทำให้ผลผลิตโดยรวมของทั้งสองประเทศเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สวัสดิการโดยรวมดีขึ้น

นอกจากนี้ Ricardo ยังมองว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมจะยังคงอยู่โดยการทำให้อาหารถูกลง ซึ่งหมายถึงค่าจ้างแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่ต่ำ และการที่ค่าจ้างแรงงานต่ำจะทำให้กำไรของนายทุนสูงขึ้น และหมายถึงโอกาสในการสะสมทุนในภาคอุตสาหกรรมสูงขึ้น ทำให้การผลิตขยายตัว และส่งผลให้ระดับรายได้รวมของระบบเศรษฐกิจสูงขึ้นด้วย

1.2.2 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของ Heckscher – Ohlin (สำนัก Neoclassic)

เนื่องจากทฤษฎีการค้าของสำนัก Classic ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎี Absolute Advantage หรือทฤษฎี Comparative Advantage ต่างก็ให้ความสำคัญของปัจจัยการผลิตเพียงอย่างเดียวคือแรงงาน ทำให้การวิเคราะห์เรื่องการค้าระหว่างประเทศมีขอบเขตจำกัด ต่อมาจึงได้มีการขยายขอบเขตของทฤษฎีเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์เรื่องการค้าระหว่างประเทศได้กว้างขวางยิ่งขึ้น บุคคลที่สร้างแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ คือ Eli Heckscher และ Bertil Ohlin ทั้ง 2 ท่านได้พยายามสร้างทฤษฎีขึ้นมาเพื่อที่จะอธิบายถึงเหตุผลของการที่ต้นทุนการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในแต่ละประเทศแตกต่างกัน โดยการใช้เส้นความเป็นไปได้ในการผลิต (Production Possibility Curve: PPC) ของประเทศต่างๆ ซึ่งไม่เหมือนกันมาอธิบาย โดยลักษณะของเส้น PPC จะเอียงไปทางสินค้าที่ประเทศนั้นเน้นการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่มาก ก่อนที่จะมีการค้าระหว่างประเทศราคาสินค้าในสองประเทศจะมีราคาไม่เท่ากัน โดยสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่มาก (ปัจจัยเหลือเฟือ) จะมีราคาสัมพัทธ์ถูกกว่าสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่น้อย ดังนั้น เมื่อมีการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น แต่ละประเทศก็จะส่งสินค้าที่ตนเองได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ซึ่งก็คือสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่มาก และนำเข้าสินค้าที่ตนเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ และราคาสัมพัทธ์ของทั้งสองประเทศก็จะเท่ากันในที่สุด

1.3 ทฤษฎีการผลิต (Production Theory)

ผู้ผลิตต้องการผลิตสินค้าให้ได้จำนวนมากที่สุดภายใต้ข้อจำกัดของต้นทุน การผลิตให้ได้มากที่สุดไม่ได้มีความหมายเฉพาะในเรื่องประสิทธิภาพในการผลิต แต่หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุดด้วย ต้นทุนที่ต่ำที่สุดโดยผลิตสินค้าให้ได้มากที่สุด หมายถึง กำไรที่มากที่สุด

ดังนั้นเป้าหมายที่ผู้ผลิตโดยทั่วไปต้องการก็คือ ผลิตสินค้าให้ได้มากที่สุด ด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด เพื่อให้ได้กำไรสูงสุด

1.4 ทฤษฎีการลดต้นทุน (Cost Reduction)

การลดต้นทุนมีสาเหตุเกี่ยวข้องเนื่องจากปัจจัยหลายประการ ดังนี้ (อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง, 2547, หน้า 159)

- (1) ต้นทุนการผลิตเพิ่มปริมาณมากขึ้น
- (2) เมื่อมีการผลิตเพิ่มขึ้น จะเกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเนื่องจากความชำนาญเพิ่มขึ้น โดยที่ต้นทุนการผลิตสินค้าลดลง
- (3) เนื่องจากการซื้อวัตถุดิบและต้นทุนค่าขนส่งถูกลงเมื่อมีการซื้อจำนวนมากหรือมีการขนส่งจำนวนมากขึ้น ดังนั้น จะสังเกตได้ว่าผู้นำตลาดจะได้เปรียบทางด้านต้นทุนมากกว่าคู่แข่งรายอื่น และวิธีที่บริษัทจะเพิ่มผลผลิตได้คือ จะต้องเน้นตลาดโลกมากกว่าที่เน้นตลาดภายในประเทศ

1.5 ทฤษฎีการพัฒนาแบบเน้นการส่งออก (Export-Led Growth)

ทฤษฎีการพัฒนาแบบเน้นการส่งออก เป็นทฤษฎีของระบบเศรษฐกิจแบบเปิดที่คำนึงถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศด้วย โดยเฉพาะการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน จึงเป็นสาเหตุและที่มาของการส่งเสริมการส่งออกในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ เนื่องจากมีข้อได้เปรียบทางด้านทรัพยากรอยู่และนำมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบกับมีนักลงทุนจากต่างประเทศสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้อยู่แล้ว ดังนั้น ในหลายประเทศจึงหันมาพัฒนาประเทศโดยเน้นนโยบายการส่งเสริมการส่งออกทดแทนนโยบายการพัฒนาเพื่อทดแทนการนำเข้า

ถ้าพิจารณาถึงทฤษฎีนี้ การส่งออกไม่ได้เป็นเพียงตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่ม และกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากผู้ผลิตจะต้องมีการปรับกระบวนการผลิตและมีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา พร้อมกันนี้ การส่งเสริมการส่งออกยังทำให้มีการเพิ่มปริมาณการส่งออกให้มากขึ้นตามไปด้วย

นโยบายการส่งเสริมการส่งออกเป็นนโยบายที่ชี้แนะให้ระบบเศรษฐกิจมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และส่งผลให้การส่งออกและ GDP มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นตัวกำหนดทิศทางการสนับสนุนการผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้าที่ส่งเสริมให้ผลิตสินค้าที่ต้องนำเข้ามาในอดีต เปลี่ยนเป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการส่งออกแทน

การขยายตัวของส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านกระบวนการทางด้านเทคโนโลยีเป็นการส่งเสริมให้รู้ว่า บทบาทของภาคอุตสาหกรรมมีมากขึ้น และเป็น

ส่วนสำคัญในการวางกรอบและกระบวนการทางเทคนิคต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าทุน การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าทุนในประเทศกำลังพัฒนาสามารถขยายตัวมากขึ้นถ้ามีการค้าระหว่างประเทศ และจะเป็นการสนับสนุนการขยายตัวของการส่งออกให้มีศักยภาพ อันจะส่งผลให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มรายได้ และสามารถนำรายได้ นั้นไปซื้อวัตถุดิบต่างๆ เข้ามาเป็นสินค้าทุนเพื่อทำการผลิต ซึ่งเป็นการหมุนเวียนเพื่อทำให้เกิดการผลิตและปรับปรุงกระบวนการทางด้านเทคนิค โดยส่งผลออกมาในรูปของผลผลิต พร้อมทั้งยังสามารถส่งเสริมบทบาททางเศรษฐกิจได้ในเวลาเดียวกัน

นโยบายที่จะให้มีการส่งเสริมการส่งออกนั้น ได้ตั้งสมมติฐานว่ามาจากการนำเข้าสินค้าทุนและการรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดการเติบโตอย่างรวดเร็ว และทำการสนับสนุนฐานของการส่งออก โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมได้ ซึ่ง Hsia และ Lee ได้มีการจำลองรูปแบบให้อยู่ในรูปของมูลค่าที่แท้จริง (real) ในการอธิบายแนวคิดดังกล่าวนี้ ซึ่งแบบจำลองที่นำมาใช้ คือ

$$Y = a_0 + a_1 I + a_2 X + a_3 Y_{-1} \dots\dots\dots (1)$$

$$M = b_0 + b_1 Y + b_2 X + b_3 M_{-1} \dots\dots\dots (2)$$

$$I = c_0 + c_1 M + c_2 I_{-1}$$

โดยกำหนดให้

$$Y = \text{ระดับรายได้ประชาชาติ}$$

$$I = \text{การลงทุนเบื้องต้น}$$

$$X = \text{การส่งออก}$$

$$Y_{-1} = \text{ระดับรายได้ประชาชาติ ณ เวลาในอดีต}$$

$$M = \text{การนำเข้าสินค้าทุน}$$

ให้ Y, M และ I คือ Endogenous variables และ Y_{-1} , X, M_{-1} และ I_{-1} คือ Exogenous variables สมการทั้งหมดถือเป็นเงื่อนไขเดียวกัน โดยตั้งข้อสมมติว่า

- (1) การลงทุนและการส่งออกก่อให้เกิดรายได้
- (2) รายได้จากส่งออกก่อให้เกิดการนำเข้าโดยเฉพาะสินค้าทุน
- (3) ผลผลิตของสินค้าทุนก่อให้เกิดการลงทุน

ซึ่งสมการข้างต้นยืนยันว่า บทบาทของการส่งออกก่อให้เกิดรายได้ เมื่อเกิดรายได้นี้ก็มีการนำเข้าสินค้าทุน และส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในที่สุด

สมการข้างต้นนี้เรียกว่า ทฤษฎีสนับสนุนการส่งออกเพื่อนำความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการลงทุนเพื่อให้เกิดการส่งออก และเมื่อมีการส่งออกก็จะก่อให้เกิดการลงทุนควบคู่กัน (The Simultaneous-equation Model of Export-Led Growth in the “two-gap” Theory)

1.6 กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจ

เบญจพร ทังเกษมวัฒนา (2535, หน้า 248 - 260) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจว่า แบ่งออกเป็น 3 กลยุทธ์ คือ

1.6.1 กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการส่งออกสินค้าขั้นปฐม (Primary export expansion strategy) หรือกลยุทธ์การมองไปข้างนอกขั้นมูลฐาน

กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการส่งออกสินค้าขั้นปฐมตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการค้าเสรี (Theory of Free Trade) และการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative advantage) กล่าวคือ การค้าระหว่างประเทศจะช่วยแก้ปัญหาดุลการค้า (ภายในประเทศ) และเป็นช่องทางในการระบายสินค้าที่เกินความต้องการภายในประเทศ นักเศรษฐศาสตร์เชื่อว่าการขยายการค้าระหว่างประเทศจะช่วยให้มีการปรับปรุงระบบหรือการแบ่งงานกันทำ และยกผลผลิตภาพโดยทั่วไปในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น การผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบจะกระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว กลยุทธ์นี้จึงส่งผลดีกับประเทศกำลังพัฒนาเพราะมีความได้เปรียบ เนื่องจากมีการส่งออกสินค้าเกษตรโดยพื้นฐาน

ในระยะต่อมา กลยุทธ์นี้ต้องประสบกับปัญหาและไม่ประสบผลสำเร็จเหมือนในอดีต เนื่องจากอุปสงค์ในวัตถุดิบและอาหารมิได้เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น มีการเพิ่มขึ้นของสารสังเคราะห์และสินค้าอื่นๆ ในประเทศพัฒนาแล้วทดแทนสินค้าเกษตรที่เคยนำเข้ามากขึ้น ประเทศที่พัฒนาแล้วได้ใช้นโยบายปกป้องสินค้าเกษตรของตนเอง ประเทศคู่ค้าที่เคยนำเข้าสินค้าเกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการนำเข้าสินค้าเกษตรในสัดส่วนที่ลดลงเมื่อเทียบกับรายได้ที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนากลยุทธ์ใหม่เพื่อแก้ปัญหที่เกิดขึ้น อาทิเช่น การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้เพิ่มผลผลิตเพื่อการส่งออก การขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การใช้มาตรการเพื่อเสถียรภาพของราคา ควบคุมราคา หรือขยายรายได้จากการส่งออก การใช้มาตรการปกป้อง เช่น การกำหนดโควตา หรือภาษีนำเข้า เป็นต้น

1.6.2 กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการทดแทนการนำเข้า (Import substitution strategy) หรือกลยุทธ์การมองเข้าสู่ข้างในขั้นที่สอง

กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่สินค้าส่งออกขั้นปฐมมีอุปสงค์ที่ลดลง และประเทศกำลังพัฒนามักจะเผชิญกับปัญหาอัตราการค้าที่เลวลง ทางแก้ปัญหาก็จะสามารถทำได้ด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการแปลงสภาพสินค้า หรือปรับโครงสร้างในการผลิตสินค้าให้สามารถยืดหยุ่นและสนองตอบต่อปัญหาได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะอยู่ในรูปของนโยบายทดแทนการนำเข้า (Import Substitution Policy) และความพยายามในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมด้วย

นโยบายทดแทนการนำเข้า (Import Substitution Policy) เป็นเรื่องของการใช้มาตรการส่งเสริม ปกป้อง ค้ำครองอุตสาหกรรมภายใน เพื่อให้การนำเข้าลดลง เป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrialization) ซึ่งนอกจากจะเกิดขึ้นเพราะเหตุผลที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องการพัฒนาประเทศโดยไม่พึ่งพาการส่งออกเพียงอย่างเดียวแล้ว ยังเป็นความพยายามเพิ่มความสามารถในการแปลงสภาพการผลิตด้วย

นอกจากนี้ การทดแทนการนำเข้าตามนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมยังขึ้นอยู่กับเหตุผลอื่นๆ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมตามการวางแผน การประหยัดเงินตราต่างประเทศที่ขาดแคลน การเพิ่มรายได้จากการส่งออกที่มากขึ้น และความต้องการในการแก้ปัญหาการขาดดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผลของการใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าก็มีข้อจำกัดและทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ความอ่อนแอของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ ผลประโยชน์ของการใช้กลยุทธ์มักตกเป็นของธุรกิจต่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และการใช้กลยุทธ์นี้ไม่ส่งผลเชื่อมโยงให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมดังที่คาดไว้ กล่าวคือ อุตสาหกรรมที่ได้รับการปกป้องค้ำครอง ถ้ามีการนำเข้าชิ้นส่วนจากต่างประเทศและได้รับการยกเว้นภาษีหรือเสียภาษีอัตราต่ำเข้ามาประกอบเป็นสินค้าในประเทศ การกระทำในลักษณะนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดผลเชื่อมโยง เพราะไม่มีการพัฒนากระบวนการผลิตขึ้นมาเอง การพัฒนาอุตสาหกรรมจึงไม่เกิดขึ้น เป็นต้น

1.6.3 กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (Secondary export expansion strategy of development) หรือกลยุทธ์การมองออกไปข้างนอกขั้นที่สอง

เนื่องจากกลยุทธ์การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามีจุดอ่อนและมีข้อจำกัด จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศให้มีระบบเศรษฐกิจมั่นคงไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม โดยใช้กลยุทธ์มองออกไปข้างนอก (Outward - looking industrialization) โดยมีนโยบายและมาตรการที่สำคัญๆ ที่ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนกลยุทธ์ในการพัฒนาแบบนี้ คือ

- (1) ส่งเสริมให้มีการส่งออกสินค้าใหม่ๆ
- (2) สนับสนุนการค้าเสรีเพื่อให้ราคาสินค้าส่งออกสะท้อนถึงราคาตลาดโลก
- (3) รักษาอัตราแลกเปลี่ยนให้อยู่ในระดับคงที่ เพื่อทำให้สินค้าส่งออกภาคอุตสาหกรรมสามารถแข่งขันได้ทั่วโลก
- (4) อุดหนุนการส่งออกโดยใช้มาตรการด้านภาษี เช่น ยกเว้นภาษี การคืนเงินภาษีให้เร็วขึ้น
- (5) ยกเลิกการปกป้องอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เพื่อกระตุ้นให้อุตสาหกรรมเหล่านั้นปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อแข่งขันกับนานาชาติ

อย่างไรก็ตาม กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องพึ่งพาทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมไปแข่งขันในตลาดโลกได้ ส่งผลให้ชาวต่างประเทศมีบทบาทในอุตสาหกรรมของประเทศเหล่านั้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการละเลยภาคเกษตรกรรมและอาจส่งผลเสียต่อเจ้าของปัจจัยการผลิตในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากประเทศต่างๆ ที่ใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบนี้อาจควบคุมราคาวัตถุดิบที่มาจากภาคเกษตรกรรมให้อยู่ในระดับต่ำเพื่อลดต้นทุนการผลิตภาคอุตสาหกรรม

2. นโยบายการค้าของประเทศไทย

นโยบายการค้าของไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแต่เดิมนโยบายของภาครัฐมุ่งเน้นเพียงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติในปี พ.ศ. 2502 (ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ก็ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และทำให้โครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงไป

ขั้นตอนวิวัฒนาการของนโยบายการค้าของประเทศไทย

อุดม เกิดพิบูลย์ (2543, หน้า 345 – 357) ได้อธิบายขั้นตอนของวิวัฒนาการของนโยบายการค้าของประเทศไทย ไว้ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 พ.ศ. 2504 – 2514 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 และ 2)

ในช่วงทศวรรษแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีแนวทางและเป้าหมาย การค้ากับต่างประเทศของไทยยังมีโครงสร้างที่แสดงลักษณะของประเทศด้อยพัฒนา คือ มีการส่งออกสินค้าที่ผลิตจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก มีการแปรรูปเพียงเล็กน้อยและมีอยู่ไม่กี่รายการ รายการหลักที่เป็นแหล่งเงินตราต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว ติบุก ยางพารา ไม้สัก ไม้ยาง ใบยาสูบ ซึ่งต่อมามีรายการเพิ่มเติม คือ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ปอ ข้าวฟ่าง น้ำตาลทรายดิบ ปูนซีเมนต์ และผ้าไหม ปัญหาหลักที่เรื้อรังและเป็นเป้าหมายของนโยบายการค้าก็คือ การขาดดุลการค้า

ต้นเหตุของการขาดดุลการค้ามีทั้งทางด้าน การส่งออกและการนำเข้า ทางด้านการส่งออกมีอุปสรรคที่ทำให้การส่งออกไม่สามารถทำได้เต็มศักยภาพคือ สินค้าส่งออกยังไม่มีมาตรฐานคุณภาพ มีการปลอมปน มีปัญหาการรวบรวมและการส่งมอบให้ต่างประเทศตามกำหนด และราคาไม่มีเสถียรภาพ ส่วนต้นเหตุทางด้าน การนำเข้าก็คือ มีการนำเข้าสินค้าประเภททุนมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องมาจากการขยายตัวของการลงทุนทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน มีการนำเข้าเครื่องจักรกล อุปกรณ์ และเครื่องมือทุนแรงเป็นมูลค่าสูง แนวนโยบายทางการค้าของไทย

ในช่วงนี้จึงมุ่งไปที่การส่งเสริมการส่งออกสินค้าในรายการที่ส่งออกอยู่แล้วตามปกติด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต การรวบรวมผลผลิต การรักษามาตรฐานคุณภาพ ซึ่งเป็นการส่งออกโดยอาศัยภาคเอกชนเป็นหลัก

ระยะที่ 2 พ.ศ. 2515 – 2519 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3)

ช่วงนี้เป็นระยะเวลาที่เศรษฐกิจเริ่มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เริ่มมีการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่เกิดจากการลงทุนในระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 การเติบโตของการผลิตภาคอุตสาหกรรมทำให้การนำเข้าสินค้ารายการใหม่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วซึ่งได้แก่ วัตถุดิบ เช่น ฝ้าย ไบยาสูบ เยื่อกระดาษ สินแร่ เหล็ก ตลอดจนสินค้าเพื่อการบริโภคที่ตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนทางด้าน การส่งออกข้าวและยางมีการชะลอตัว เนื่องจากอุปสงค์ในตลาดโลกไม่เพิ่มขึ้นตามที่คาดหมาย การค้าขาดดุลมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงิน

เป้าหมายหลักของนโยบายการค้าในช่วงนี้จึงอยู่ที่การลดการขาดดุลการชำระเงิน และรักษาเงินทุนสำรองของประเทศให้อยู่ในระดับที่มั่นคง มาตรการที่ใช้มีทั้งทางด้านการส่งออก และการนำเข้า ดังนี้

(1) ทางด้านการส่งออกให้เร่งรัดการเพิ่มมูลค่าสินค้าออกรายการใหม่ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นเพื่อทดแทนการเสื่อมคลายของสินค้าออกรายการหลักที่มีปัญหา คือ ข้าว และยาง สินค้าออกรายการใหม่จะมีทั้งสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม มาตรการระยะสั้นจะเป็นการเร่งรัดสินค้าเกษตรส่งออกที่คุ้นเคยและมีตลาดแน่นอนอยู่แล้วคือ ข้าวโพด พืชน้ำมัน มันสำปะหลัง และปอ ในระยะต่อไปจะเป็นสินค้าเกษตรที่มีอนาคตทางด้านการตลาดดี หรือมีตลาดอยู่แล้วแต่ยังมีได้ผลผลิตมากพอ คือ กุ้ง ปศุสัตว์ ถั่วเหลือง ฝ้าย และไบยาสูบ

(2) ทางด้านการนำเข้าจะให้มีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าสำหรับสินค้าประเภทวัตถุดิบ เช่น ฝ้าย ยาสูบ เยื่อกระดาษ สินแร่เหล็ก และผลิตภัณฑ์นม และลดปริมาณการนำเข้าสินค้าที่ไม่จำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนส่วนใหญ่ จะมีการจำกัดโดยใช้มาตรการด้านพิกัดภาษีศุลกากรเป็นส่วนใหญ่ และถ้าจำเป็นก็จะใช้วิธีการห้ามนำเข้า

นั่นคือ เริ่มมีการใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import substitution strategy) ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 นี้

ระยะที่ 3 พ.ศ. 2520 – 2529 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ 5)

ทศวรรษนี้การขาดดุลการค้าของไทยอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต้องอาศัยการนำเข้าซึ่งเกิดขึ้นเป็นมูลค่าและสัดส่วนที่ก่อให้เกิดความกังวลต่อรัฐบาล วัตถุประสงค์หลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 จึงเป็นการเร่งรัดการส่งออกและประหยัดการนำเข้า ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 การขาดดุลเกิดขึ้นกับบัญชีเดินสะพัดทั้งบัญชี มิใช่

เพียงแต่ดุลการค้า (Merchandise Account) เป้าหมายการประหยัดด้านการนำเข้าที่เคร่งครัดยิ่งขึ้นมีผลพลอยได้เป็นการให้ความคุ้มครองอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและช่วยการพัฒนาอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้

นโยบายทางด้านการส่งออก คือ ส่งเสริมและรักษาตลาดที่มีอยู่แล้วให้มั่นคง โดยจัดการส่งออกอย่างมีแผนที่แน่นอน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งจูงใจการส่งออก (Subsidies) ตลอดจนแสวงหาตลาดใหม่ๆ

ส่วนแนวนโยบายทางด้านการนำเข้าก็คือ ให้มีแผนการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเพื่อหาเงินตราต่างประเทศ และสร้างข้อต่อรองในการเจรจาการค้ากับต่างประเทศ

ความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่งของนโยบายการค้าในช่วงนี้ก็คือ ได้มีการนำปัจจัยภายนอกมาใช้เป็นข้อพิจารณาและเครื่องมือนโยบาย เช่น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดตามแบบฉบับของกลุ่ม OPEC กลุ่มประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน เช่น ASEAN และกลุ่มสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศภายใต้องค์การสหประชาชาติ เช่น UNCTAD

ระยะที่ 4 พ.ศ. 2530 – 2534 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6)

ระยะนี้เป็นช่วงเวลาของความซบเซาของเศรษฐกิจโลก ได้มีการใช้มาตรการปกป้อง กีดกัน และคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศ ตามนโยบายปกป้องนิยมแนวใหม่ (New Protectionism) ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างกว้างขวาง ทำให้การส่งออกของประเทศไทยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เกิดการว่างงานในประเทศ และดุลการค้าเงินขาดดุล

เหตุการณ์จากภายนอกเช่นนี้ทำให้มีความตระหนักถึงความไม่ยืดหยุ่นของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศที่ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจโลก และการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าในอัตราสูง ตลอดจนความเสื่อมสภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากการนำมาใช้ผลิตสินค้าเพื่อส่งออกโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ระยะที่ 5 พ.ศ. 2535 – 2539 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7)

ในช่วงปลายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เศรษฐกิจโลกฟื้นตัว และการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยสามารถแข่งขันได้ในต่างประเทศ ซึ่งต่อมามีผลต่อการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมของไทยอย่างสูง ภาคอุตสาหกรรมกลายเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ และการส่งออกของไทยมีการพัฒนาไปเร็วกว่าเป้าหมาย ทั้งทางกระบวนการผลิตและคุณภาพสินค้าอันนำไปสู่อุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตที่สลับซับซ้อนและมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องมากขึ้น จากโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลางมาเป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้เทคโนโลยีและการลงทุนสูง เศรษฐกิจไทยเปิดกว้างสู่นานาชาติมากขึ้น โดยต้องพึ่งพาการค้า

มากกว่าที่เคยเป็นมา สินค้าออกมีการกระจายตัวกว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมประเภทเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น สิ่งทอ อาหารสำเร็จรูป และเปลี่ยนไปสู่ชิ้นส่วนยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่การส่งออกสินค้าเกษตรมีความสำคัญลดลง การเปิดเสรีการค้าทำให้มีการแข่งขันอย่างรุนแรงในตลาดโลกและในภูมิภาคเอเชีย ประเทศที่เคยอยู่ในระบบสังคมนิยมก็เปลี่ยนแนวทางมาสู่เสรีนิยมและเปิดประเทศสู่โลกภายนอก

ด้วยสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจโลกและเงื่อนไขใหม่ของการค้า ตลอดจนระดับของการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของไทยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น นโยบายการค้าของไทยจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวเสียใหม่ จากการเป็นมาตรการเพื่อแก้ปัญหาดุลการค้าและแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าของประเทศ เป็นการก้าวไปสู่ความเป็นนโยบายการค้าที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น จึงอาจเรียกได้ว่า ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 นี้ เป็นการก้าวขึ้นสู่ยุคใหม่ของนโยบายการค้าของไทย

ในช่วงปลายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 เข้าสู่ระยะเฟื่องฟู เศรษฐกิจมีการเติบโตในอัตราสูงกว่าเป้าหมาย การค้าระหว่างประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการส่งออกและการนำเข้าในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 14.2 ต่อปี และสัดส่วนของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70.8 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในตลาดโลกมากยิ่งขึ้นและอยู่ในอันดับที่ 19 ของโลก โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยมีลักษณะใกล้เคียงประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NIC's) ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 6 พ.ศ. 2540 – 2544 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8)

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้รวมแนวนโยบายเดิมบางประการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 คือ สนับสนุนและส่งเสริมการค้า การบริการ และพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการค้า และตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 นี้ได้เน้นการพัฒนา “คน” และให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาคนเท่านั้น เนื่องจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาแม้จะประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่ผลของการพัฒนาได้ก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ มากมาย ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างคนในประเทศ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคม จึงได้มีการปรับยุทธศาสตร์ด้านการค้าเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะทางเศรษฐกิจและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความแข็งแกร่งและเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจเพื่อการเจริญเติบโตที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2543), อ่างใน ภัควดี (2548), หน้า 41 – 42 และ 50 – 51)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดการชะลอตัวและถดถอยทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ

ระยะที่ 7 พ.ศ. 2545 – ปัจจุบัน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ 10)

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และ 10 ยังคงเน้นด้านการพัฒนา “คน” และได้ัญเชิญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักสายกลางเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤติสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงและนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่างๆ

สำหรับการค้าระหว่างประเทศด้านการส่งออกได้เน้นเรื่อง การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสมรรถนะภาคการผลิตให้แข่งขันได้ โดยให้การส่งออกขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ต่อปี พร้อมให้มีการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตและบริการเพื่อเตรียมพัฒนาประเทศสู่ความเป็นฐานเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยเฉพาะด้านการเกษตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและอาหาร การเป็นฐานการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิทยาการที่เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการพัฒนาสู่การเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค โดยอาศัยศักยภาพที่ได้เปรียบของพื้นที่เศรษฐกิจและโครงข่ายบริการพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นแล้ว เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ก้าวตามโลกอย่างรู้เท่าทัน

ผลของการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่า ประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย การมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหาอาเสพติด แต่เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งและอ่อนไหวต่อความผันผวนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการของภาครัฐที่ยังต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550), หน้า 1 – 2)

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 วรรณกรรมภายในประเทศ

3.1.1 ชีรภัทร ผ่องแผ้ว (2549) ได้ศึกษาเรื่องเขตปลอดอากรกับการส่งออกของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลสถิติภูมิตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2548 ที่เป็นข้อมูลอนุกรมเวลารายเดือนและข้อมูลขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งรวบรวมจากกรมศุลกากรและธนาคารกรุงไทย โดยมีสมมติฐาน คือ เขตปลอดอากรมีผลต่อการลดค่าใช้จ่ายและลดขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร ทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น ผลการศึกษาพบว่า เขตปลอดอากรได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2545 แต่ยังไม่มีการผลิต และได้เริ่มทำการผลิตในช่วงปลายปี พ.ศ. 2546 ซึ่งในปี พ.ศ. 2549 มีเขตปลอดอากร 32 เขต และมีผู้ประกอบการในเขตปลอดอากร 74 ราย ในปี พ.ศ. 2548 มูลค่าการส่งออกในเขตปลอดอากรมีอัตราการเจริญเติบโตสูงขึ้นร้อยละ 221 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงมาก การลดขั้นตอนการนำสินค้าหรือวัตถุดิบเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตปลอดอากรสามารถลดขั้นตอนได้ 6 ขั้นตอน และการลดขั้นตอนการส่งสินค้าจากเขตปลอดอากรออกนอกราชอาณาจักรก็สามารถลดขั้นตอนลงได้ 6 ขั้นตอนเช่นกัน การลดขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากรทำให้ประหยัดเวลา สะดวกรวดเร็ว และลดค่าใช้จ่ายลงได้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลดต้นทุนการผลิต

3.1.2 ภกวีดี ชลการ (2548) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งออกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านตัวแปรเศรษฐกิจที่สำคัญ: กรณีศึกษาประเทศไทย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงคุณภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเป็นผลกันระหว่างปัจจัยต่างๆ โดยใช้ข้อมูลแบบสถิติรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2543 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงคุณภาพในระยะยาวพบว่า การส่งออกมีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพระยะยาวกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 33.89 นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านปริมาณแรงงาน ดัชนีราคาสินค้าเข้า-ออก โดยเปรียบเทียบ ผลผลิตของชาวต่างประเทศ มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพระยะยาวกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน สำหรับปัจจัยด้านปริมาณการลงทุนพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนการปรับตัวในระยะสั้นพบว่า สัมประสิทธิ์การปรับตัวในระยะสั้นเท่ากับ - 68.54 แสดงว่า หลังจากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการปรับตัวออกจากคุณภาพไปแล้ว มีการปรับตัวเข้าสู่คุณภาพในระยะยาวได้ร้อยละ 68.54 ในเดือนถัดไป

ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเป็นเหตุและผลของตัวแปรพบว่า การส่งออกมีความสัมพันธ์แบบสองทางกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย กล่าวคือ การส่งออกมีอิทธิพลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และขณะเดียวกันอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยก็มีอิทธิพลต่อการส่งออกด้วย และยังพบว่า ปัจจัยด้านปริมาณแรงงานมีความสัมพันธ์แบบสองทางกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน สำหรับปัจจัยด้านปริมาณการลงทุน ดัชนีราคาสินค้าเข้า-ออกโดยเปรียบเทียบ มีความสัมพันธ์แบบทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ปัจจัยด้านผลผลิตของชาวต่างประเทศกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์เชิงเป็นเหตุเป็นผลกัน กล่าวคือ ทั้งสองปัจจัยเป็นอิสระต่อกัน

3.1.3 สมชาย ฤชพันธุ์ และคณะ (2546) ได้ศึกษาวิจัยโครงการปฏิรูประบบภาษีศุลกากรและมาตรการส่งเสริมการส่งออก พบว่า โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ประเทศต่างๆ เปิดสู่การค้าระหว่างประเทศมากขึ้น อัตราการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศสูงกว่าอัตราการขยายตัวของการผลิต สินค้าอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวในการค้าระหว่างประเทศสูงกว่าสินค้ากลุ่มอื่น การค้าระหว่างประเทศภายในอุตสาหกรรมเดียวกันมีสัดส่วนสูงขึ้น การค้าระหว่างประเทศที่เป็นการค้าภายในบริษัทเดียวกันหรือบริษัทในเครือเดียวกันมีสัดส่วนสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง เนื่องจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ของบริษัทข้ามชาติ ทำให้มีความสัมพันธ์สูงระหว่างการส่งออกกับการนำเข้า และระหว่างการค้ากับการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศอาจมีความยืดหยุ่นต่อราคาน้อยลง และอาจมีการโอนย้ายกำไรระหว่างประเทศผ่านทางราคาสินค้านำเข้าและส่งออก (Transfer pricing) ได้มากขึ้น แนวโน้มเช่นนี้มีนัยสำคัญว่าประเทศกำลังพัฒนาและมีขนาดเล็กซึ่งมีมาตรการจำกัดกีดกันการค้าสูงจะเสียโอกาสในการมีส่วนร่วมในวงจรการขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศ การขยายการค้าระหว่างประเทศ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่เปิดเสรีมากกว่าและเร็วกว่าจะมีโอกาสดีกว่า นอกจากนี้ประเทศที่มีอัตราภาษีสูงจะมีความเสี่ยงในการถูกหลบเลี่ยงภาษีโดยการโอนย้ายกำไรผ่านราคาสินค้านำเข้าและส่งออก

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงนโยบายอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นเพื่อการส่งออกตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1970 แต่มิได้ปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องและส่งเสริมนโยบายดังกล่าว แต่ได้ใช้มาตรการส่งเสริมการลงทุนและมาตรการส่งเสริมการส่งออกต่างๆ เป็นเครื่องมือ โครงสร้างการผลิตและการส่งออกของไทยได้เปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่มากเป็นภาคอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมก็ได้เปลี่ยนจากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเข้มข้นมากขึ้นตามลำดับ ส่วนการนำเข้านั้นส่วนใหญ่เป็นสินค้าทุน เครื่องมือ

เครื่องใช้ วัสดุคืบ และชิ้นส่วนอุปกรณ์และส่วนประกอบ ในด้านคู่ค้านั้น ไทยได้กระจายการส่งออก และแหล่งนำเข้าจากสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ไปสู่กลุ่มอาเซียนและจีนมากขึ้น ความสามารถในการแข่งขันของไทยวัดโดยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) สำหรับสินค้าที่แปรรูปจากวัฒนธรรมชาติและสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้นที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงอยู่แล้ว ($RCA > 1$) มีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เช่น สินค้าหมวดแป้ง อาหารทะเล ปูนซีเมนต์ ใยสังเคราะห์ เซรามิก และคืบูก บางชนิดมีความสามารถในการแข่งขันลดลง เช่น สัตว์น้ำ ยาง เสื้อผ้า บางชนิดยังรักษาระดับความสามารถในการแข่งขันที่สูงได้ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร เป็นต้น

มาตรการส่งเสริมการลงทุนในอดีตลำเอียงส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดใหญ่ แม้ในระยะหลังจะให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม และลดเงื่อนไขเงินลงทุนขั้นต่ำของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมลงมาเพียง 1 ล้านบาท แต่โครงการที่ได้รับการส่งเสริมก็ยังคงเป็นกิจการขนาดใหญ่และกลาง ผู้ประกอบการขนาดเล็กจึงเสียเปรียบในการแข่งขันอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์หลักของมาตรการส่งเสริมการส่งออกทั้งหลายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการส่งออก คือ ยกเว้น คีน หรือลดหย่อนภาษีศุลกากร ที่เก็บจากสินค้านำเข้าที่นำมาใช้ในการผลิตเพื่อส่งออก เพื่อให้ผู้ผลิตเพื่อส่งออกไม่ต้องแบกรับภาระภาษีที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า ผู้ผลิตเพื่อส่งออกจะได้แข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น ยิ่งกว่านั้น มาตรการส่งเสริมบางมาตรการยังให้การยกเว้น คีน ลดหย่อนหรือลดภาระภาษีอื่นๆ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต แก่สินค้าส่งออกด้วย ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออก แต่เป็นการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างสินค้าที่จำหน่ายภายในประเทศกับสินค้านิตเดียวกันที่ส่งออก และเกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ผลิต/ส่งออกที่สามารถเข้าถึงกับที่ไม่สามารถเข้าถึงมาตรการส่งเสริมต่างๆ เหล่านี้ ทั้งยังเกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ผลิต/ส่งออกที่เข้าถึงมาตรการส่งเสริมต่างมาตรการกัน เพราะมาตรการที่ต่างกันให้ผลลดภาระภาษีไม่เท่ากัน โดยทั่วไปผู้ประกอบการขนาดใหญ่จะมีโอกาสและความพร้อมที่เข้าถึงมาตรการส่งเสริมมากกว่า และได้รับประโยชน์จากมาตรการส่งเสริมต่อต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามเงื่อนไขของมาตรการส่งเสริมสูงกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก ยิ่งกว่านั้นผู้ประกอบการขนาดใหญ่สามารถเลือกเข้าถึงมาตรการส่งเสริมชนิดที่ให้สิทธิประโยชน์สูงได้ดีกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก มาตรการส่งเสริมเหล่านี้จึงมีผลกระทบในด้านการกระจายรายได้ไปในทางที่ไม่เท่าเทียมกันยิ่งขึ้น

3.1.4 อารีย์ภรณ์ รอดทัศนาศนา (2543) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุกาพระหว่าง การเปิดประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ. 2504-2541 เป็นข้อมูลในการศึกษา และใช้วิธีทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุกาพระยะยาว และการทดสอบเชิงเหตุและผล (Granger's causality test) ของ Engle และ Granger เมื่อทำการทดสอบ

ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวพบว่า ตัวแปรด้านการเปิดประเทศ คือ การส่งออก การนำเข้า การค้าระหว่างประเทศ เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ การบริการสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับตัวแปรด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และในการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลพบว่า ตัวแปรด้านการส่งออก การค้าระหว่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบย้อนกลับ กล่าวคือ ตัวแปรทั้งสองมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ส่วนตัวแปรทางด้านการนำเข้าและการเคลื่อนย้ายเงินทุนสุทธิ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบทางเดียว คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการขยายตัวด้านการนำเข้า และมีอิทธิพลต่ออัตราการขยายตัวของเงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ ส่วนตัวแปรทางด้านการบริการกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีอิทธิพลซึ่งกันและกันหรือเป็นอิสระต่อกัน

3.1.5 จริยาพร เอี่ยมแก้ว (2541) ได้ศึกษาเรื่องนโยบายส่งเสริมการส่งออกกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยเริ่มต้นใช้กลยุทธ์การค้าแบบมองออกไปข้างนอก (The outward oriented trade strategy) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 กลยุทธ์การค้าดังกล่าวเน้นนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในขณะที่ยกเลิกการกีดกันทางการค้าต่างๆ ที่มีผลบิดเบือนราคาสินค้าในตลาด อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติระหว่างปี พ.ศ. 2515-2523 ประเทศไทยยังคงมีระดับการปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมประเภททดแทนการนำเข้า นโยบายอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกได้ถูกนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีข้อสมมติว่านโยบายส่งเสริมการส่งออกส่งผลกระทบในทางที่ดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการเติบโตของอุตสาหกรรมส่งออกจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการแบ่งสรรทรัพยากร การใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ การประหยัดต่อขนาด และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อที่จะทดสอบสมมติฐานข้างต้น ใช้แบบจำลองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวมเอาการเติบโตของการส่งออกไว้ในฐานะตัวแปรอิสระตัวหนึ่ง ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบสมการถดถอย

ผลจากการทดสอบปรากฏว่า ช่วงก่อนการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้อย่างจริงจัง แบบจำลองที่ใช้สามารถอธิบายการเติบโตของรายได้ได้ไม่ดีเท่ากับช่วงหลังจากที่มีการส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจังในช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2538 การเติบโตของการส่งออกส่งผลกระทบในทิศทางที่เป็นบวกต่อการเติบโตของรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งช่วงก่อนและหลังการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจัง นอกจากนี้ แบบจำลองที่ใช้ยังสามารถอธิบายความผันแปรของการเติบโตของรายได้ได้ดีในช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2538 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2523 แล้ว แบบจำลองดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการเติบโตของรายได้ในช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2538 ได้ดีกว่าความสามารถในการอธิบายในช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2523

3.1.6 พิสุทธิ ตติรัตน์ (2539) ได้ศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์เชิงเหตุ(Causal Relationship) ระหว่างการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์จะใช้ข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแทนของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการส่งออก คือ ข้อมูลอนุกรมเวลาผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product) และมูลค่าการส่งออก (Exports) และอนุกรมเวลาดังกล่าวทั้งหมดจะถูกปรับจากมูลค่าปัจจุบัน (Current price) ให้เป็นมูลค่าที่แท้จริง (Real price) โดยมีปีฐานที่ พ.ศ. 2531 ทั้งนี้ช่วงการศึกษาจะอยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - 2538 เพราะปี พ.ศ. 2520 เป็นปีที่เริ่มต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นปีที่รัฐบาลได้เริ่มมีการวางนโยบายสนับสนุนการส่งออกอย่างจริงจัง เพื่อเป็นตัวนำการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (Exports-Led Growth) สำหรับการวิเคราะห์จะวิเคราะห์ทั้งในด้านเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยในด้านการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาถึงข้อมูลและแนวโน้มการส่งออกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ส่วนด้านการวิเคราะห์เชิงปริมาณจะมีเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์เพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินใจ ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุภาพตามแนวความคิดของ Granger คือ การทดสอบ Unit root ของ Augmented Dickey-Fuller Test การคำนวณค่าความล่าช้าของอนุกรมเวลาที่เหมาะสมตามแบบวิธี Final Prediction Error (FPE) ของ Akaike รวมทั้งการทดสอบคุณสมบัติของ Cointegration ตามวิธีการของ Engle และ Granger ในการกำหนด Error-Correction Model จากการศึกษาพบว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะไม่มีผลในเชิงเหตุภาพต่อการส่งออก แต่ในทางตรงกันข้าม การศึกษาพบว่า การส่งออกเป็นตัวชี้แนะและส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งมาจากการเติบโตของการส่งออกในภาคอุตสาหกรรม โดยไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุภาพระหว่างการส่งออกภาคเกษตรกรรมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

3.1.7 ชัยวิทย์ วรคุณพินิจ (2539) ได้ศึกษาในเรื่องการวิเคราะห์มาตรการทางศุลกากรเพื่อส่งเสริมการส่งออก จากการศึกษาพบว่า มีอุปสรรคปัญหาอยู่ 5 ประการด้วยกัน คือ ปัญหาแรก การตีความกฎหมายให้สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการส่งออก พบว่า มาตรการการคืนอากรตาม มาตรา 19 ทวิ คำว่า “ส่งออกไปยังเมืองต่างประเทศ” และคำว่า “พิสูจน์ได้ว่าผลิตด้วยของที่นำเข้า” เจ้าหน้าที่ของรัฐตีความกฎหมายอย่างแคบทำให้เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการส่งออก ปัญหาที่สอง การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการคืนอากร ตามมาตรา 19 ทวิ พบว่า การคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ มีอุปสรรคปัญหาควรแก้ไขโดยกำหนดให้ใช้ระบบบัญชีควบคุมปริมาณวัตถุดิบที่ผลิตส่งออกแทนระบบสูตรการผลิตที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และการบรรเทาภาระทางการเงินแก่ผู้ขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ ควรมีการแก้ไขกฎหมายศุลกากรให้ใช้หลักประกันอย่างอื่นแทนการใช้หนังสือค้ำประกันของธนาคาร โดยหลักประกันอย่างอื่นนั้นจะต้องมีความมั่นคง หากเป็นโฉนดที่ดินก็ต้องจดทะเบียนจางานอง เป็นต้น ปัญหาที่สาม การพัฒนากฎหมายศุลกากรที่

เกี่ยวกับการส่งเสริมการส่งออก พบว่า การบริหารงานศุลกากรในด้านคลังสินค้าทันสมัยบนมีอยู่หลายรูปแบบ แต่ไม่มีความยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายศุลกากรที่เกี่ยวกับคลังสินค้าทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการส่งเสริมการส่งออกให้มากยิ่งขึ้น ปัญหาที่สี่ การกระจายการผลิตส่งออกไปสู่ส่วนภูมิภาคพบว่า มาตรการทางภาษีเพื่อการส่งออกผู้ประกอบการขอรับสิทธิประโยชน์ได้ที่ส่วนกลางแต่เพียงแห่งเดียว ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตส่งออกไม่กระจายไปสู่ภูมิภาค ปัญหาที่ห้า การผูกตอได้ทางการค้าจากต่างประเทศ พบว่า มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการส่งออก มีทั้งส่วนที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดระเบียบการค้าของโลกที่องค์การการค้าโลกกำหนดขึ้นและมีบางส่วนขัดกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว คือ มาตรการขอชดเชยค่าภาษีอากร และมาตรการส่งเสริมการลงทุน อาจต้องผูกตอได้ทางการค้าจากต่างประเทศได้ แนวทางแก้ไขจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่จะได้รับการผูกตอได้ทางการค้าและยกเลิกมาตรการที่ขัดกับระเบียบการค้าของโลกในอนาคตต่อไป ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรมีการวางแผนแก้ไขปัญหาในอนาคตระยะยาวภายหน้าด้วย ได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากรให้ต่ำลง และลดน้อยเหลือ 6 อัตรา การนำราคาตามความตกลงเกณฑ์มาใช้ในการประเมินราคาสินค้านำเข้า การปรับปรุงพิธีการทางศุลกากรให้เป็นแบบแผนเดียวกับมาตรฐานสากลตามอนุสัญญาเกียวโต การจัดตั้งฐานการส่งออกเป็นตัวนำในการพัฒนาความเจริญสู่ภูมิภาค การกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงานที่แน่นอน การนำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในการให้บริการศุลกากร การวางแผนทบทวนมาตรการที่ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในอนาคตระยะยาว และการพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันของอุตสาหกรรมรายสาขา

3.1.8 วารุพงษ์ ปฏุกเจริญ (2538) ได้ศึกษาในเรื่องผลกระทบของการปรับโครงสร้างการส่งออกสินค้าต่อเศรษฐกิจของไทย ซึ่งใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2537 โดยทดสอบแบบจำลอง Harrod-Domar Model และ Two Gap Model ของ Chenery วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอัตราการขยายตัวของรายได้กับตัวแปรต่างๆ จากการศึกษาพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2537 โครงสร้างการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงจากสินค้าเกษตรในระยะแรก มาเป็นสินค้าอุตสาหกรรมในระยะหลัง และส่งผลต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ อัตราการเจริญเติบโตของอัตราส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้นสูงกว่าการขยายตัวของอัตราการเจริญเติบโตของอัตราส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรต่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น ในช่วงระยะเวลาเดียวกันและช่วงเวลาต่างกัน

3.1.9 **นิสิต ธีรสุขภิมล (2537)** ได้ศึกษาในเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎี Constant Market Share (CMS) มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งจะอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงการส่งออก โดยแบ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ 4 ประเภท คือ การเพิ่มขึ้นของการค้าโลก ส่วนประกอบของสินค้าส่งออกของประเทศไทย ส่วนประกอบของตลาดส่งออกของไทย และความสามารถในการแข่งขันเพื่อการส่งออกของไทย ซึ่งในการศึกษานี้ ได้แบ่งช่วงเวลาการศึกษาออกเป็นสองช่วง คือ ช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2527 และช่วงปี พ.ศ. 2527 - 2531 จากการศึกษพบว่า ดุลการค้าของไทยขาดดุลมาตลอด เกิดจากสินค้านำเข้าของไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทเครื่องจักรและเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งมีราคาแพงกว่าสินค้าออกของไทยที่ส่วนใหญ่มักเป็นสินค้าเกษตรที่มีราคาถูกกว่ามาก แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้พยายามเปลี่ยนแปลงการผลิตจากทดแทนการนำเข้าเป็นการผลิตเพื่อส่งออก และเปลี่ยนจากการส่งออกทางด้านเกษตรมาเป็นส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของการวิเคราะห์พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2527 ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการเพิ่มการส่งออกของประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ ผลจากความสามารถในการแข่งขัน ในขณะที่ผลจากส่วนประกอบของตลาดมีผลเพียงเล็กน้อย เนื่องมาจากช่วงเวลานี้เกิดภาวะเศรษฐกิจของโลกตกต่ำจากวิกฤติน้ำมัน ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2522 ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2527 - 2531 ก็ยังพบว่า ผลจากความสามารถในการแข่งขันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มการส่งออกของไทยอยู่นั่นเอง แต่ในช่วงเวลานี้ปัจจัยทางการเพิ่มการค้าของโลกมีความสำคัญเป็นอันดับสอง เนื่องจากเป็นช่วงภาวะเศรษฐกิจของโลกเริ่มฟื้นฟูและเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น ในช่วงที่วิเคราะห์ครอบคลุมของทั้ง 2 ช่วงคือ ปี พ.ศ. 2523 - 2531 จึงได้รับผลกระทบรวมคล้ายๆ กัน คือ ผลจากความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด รองลงมา ก็คือการเพิ่มขึ้นของการค้าโลก ในขณะที่ผลจากส่วนประกอบของสินค้าและตลาดยังเป็นปัจจัยที่ประเทศไทยยังต้องปรับปรุงอยู่มาก การอธิบายความสามารถในการแข่งขันของไทยได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ เป็นการให้ความสนับสนุนแก่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกทางด้านต่างๆ เท่าที่จะทำได้ โดยรัฐบาลไทย เช่น การคืนภาษีอากรตามมาตรา 19 ทวิ การชดเชยค่าภาษีอากร และคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ฯลฯ ส่วนปัจจัยภายนอก เกิดจากเหตุการณ์ภายนอกประเทศที่เอื้อต่อการส่งออกของไทยโดยไม่ได้เจตนา ไม่สามารถควบคุมได้เอง เช่น ค่าเงินของไทยเมื่อเทียบกับค่าเงินของประเทศคู่ค้ามีค่าต่ำลง ทำให้ราคาสินค้าส่งออกของไทยลดลง หรือสภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าดีขึ้น โดยในช่วงที่ทำการศึกษาทั้งสองช่วง คือ ช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2527 และช่วงปี พ.ศ. 2527 - 2531 ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกต่างส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันทางการส่งออกของไทยและเป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งออกของประเทศไทยมากที่สุด

3.1.10 สุทิน สิวสวัสดิ์ (2535) ได้เขียนบทความลงในวารสารสกุลการว่า การส่งเสริมการส่งออกสินค้าไทยเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบันและอนาคต ในวงการธุรกิจการค้าระหว่างประเทศจะคุ้นเคยและให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ เพราะถือเป็นยุคทองของผู้ผลิตเพื่อส่งออก การผลิตสินค้าส่งออกของไทยขยายตัวมากขึ้นเพียงใดก็จะเป็นปรอทวัดความเจริญมั่งคั่งของชาติและประชาชนทั้งภาครัฐและเอกชน เงินตราต่างประเทศจะไหลมาเทมา คนไทยจะมีงานทำมากขึ้น การขยายตัวทางธุรกิจเกี่ยวเนื่องมีอัตราสูง แต่รัฐบาลขาดรายได้จากภาษีนำเข้า

รัฐบาลยอมขาดทุนเพื่อกำไรของประชาชนและประเทศชาติในระยะยาว รัฐบาลพยายามช่วยให้เอกชนลดต้นทุนการผลิตด้วยมาตรการทางภาษีอากร ได้แก่ การคืนอากรวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออกตามเงื่อนไขมาตรา 19 ทวิ แห่งกฎหมายสกุลการ การยกเว้นภาษีอากรวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออกตามเงื่อนไขของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) การให้ผู้ส่งออกสินค้าไทยได้รับเงินชดเชยค่าภาษีอากรเป็น “บัตรภาษี” ตามที่คณะกรรมการกำหนด การจัดตั้งเขตปลอดภาษีเพื่อช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก การให้เอกชนจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าเพื่อสิทธิยกเว้นภาษีอากรวัตถุดิบที่นำเข้ามาเพื่อผลิตส่งออกไปขายต่างประเทศ และเมื่อเอกชนมาใช้บริการมากขึ้นจนขาดอัตราค่าคลังไปทำการ กรมสกุลการก็ใช้วิธีรวมศูนย์บริการและอนุมัติให้เอกชนจัดตั้ง “เขตคลังสินค้าทัณฑ์บน” บนเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 100 ไร่ แล้วแบ่งพื้นที่ตั้งโรงงานผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในเขต โดยขอจัดตั้งเป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนเป็นการเฉพาะของแต่ละโรงงาน ซึ่งเขตนี้จะกลายเป็น “เขตปลอดภาษีขนาดใหญ่”

3.1.11 วีรพงษ์ รามางกูร (2531) ได้กล่าวถึงบทบาทของกรมสกุลการกับภาวะเศรษฐกิจในวารสารสกุลการว่า ในสมัยก่อนประเทศไทยได้ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ทางการค้าระหว่างประเทศในด้านรายได้และดุลการค้าเป็นหลัก ต่อมาเมื่อมีความต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อขายภายในประเทศ รัฐบาลก็ได้ตั้งกำแพงภาษีหรือใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือ และเมื่อต้องการเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมที่มุ่งตลาดภายในประเทศเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ภาษีสกุลการจึงกลายเป็นอุปสรรค เพราะเหตุจากราคาสินค้าในตลาดโลก กล่าวคือถ้าประเทศใดเก็บภาษีขาเข้าสำหรับเครื่องจักร วัตถุดิบ หรือชิ้นส่วน ในอัตราสูง เมื่อผลิตเป็นสินค้าแล้วก็ไม่มีความที่จะขายแข่งกับสินค้าของประเทศอื่นๆ ในตลาดข้างนอกได้ เพราะเหตุว่าภาษีขาเข้าไปรวมอยู่ในต้นทุนการผลิต ประเทศที่ไม่มีภาษีหรือภาษีต่ำก็ชนะ ครั้นไม่มีภาษีขาเข้า วัตถุประสงค์เรื่องรายได้ก็เสีย เพราะเกิดผลิตแล้วใช้ในประเทศหรือมีการนำวัตถุดิบเข้ามามาก็ทำให้ดุลการค้าเสียหาย ฉะนั้น จึงมีระบบที่เป็นข้อยกเว้นสำหรับผู้ส่งออกที่เมื่อผลิตภายในประเทศแล้วส่งออกก็ไม่ควรจะต้องมีภาษีเพื่อที่จะได้มีต้นทุนเท่าเทียมกับประเทศอื่นๆ ดังนั้น จะเห็นการ

เปลี่ยนแปลงขึ้นมาเรื่อยๆ เช่น มีระบบการคืนภาษี ระบบคลังสินค้าทัณฑ์บน ระบบ EPZ ขึ้น เช่น ที่ลาดกระบัง และแหลมฉบัง และระบบมาตรการเหล่านี้จะมีมากขึ้นเรื่อยๆ

3.2 วรรณกรรมต่างประเทศ

3.2.1 Balaguer and Jorda (2004) ได้ทำการศึกษาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสเปน โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี ค.ศ. 1961 - 2000 ซึ่งเป็นการศึกษาภายใต้ข้อสมมติ Export-Led Growth และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติแบบ Cointegration และแบบจำลอง Error Correction Model (ECM) ผลการทดสอบพบว่า ในระยะยาวการขยายการส่งออกรวมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกจะมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การส่งออกเป็นตัวกำหนดผลผลิตที่แท้จริงของสเปน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นตัวสนับสนุนการส่งออก ผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกที่เกิดขึ้นจากสินค้าเกษตรกรรมเป็นสินค้าอุตสาหกรรมและกิ่งอุตสาหกรรมนำไปสู่การขยายตลาดใหม่ รวมถึงการขยายตัวของการส่งออก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของสเปน โดยเฉพาะการส่งออกจากภาคอุตสาหกรรมที่นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของภาคการส่งออก

3.2.2 Federici and Marconi (2002) ได้ทำการศึกษาในเรื่องการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศอิตาลี โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี ค.ศ. 1960 - 1998 ซึ่งเป็นการศึกษาภายใต้ข้อสมมติ Export-Led Growth และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคือ Vector Autoregressive Model โดยกำหนดตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาคที่ใช้ในการศึกษา 4 ตัวแปร คือ GDP ของโลก อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของอิตาลี การส่งออกที่แท้จริงของอิตาลี และ GDP ที่แท้จริงของอิตาลี ซึ่งผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัวสนับสนุนสมมติฐาน Export-Led Growth คือ การส่งออกเป็นตัวชี้้นำเศรษฐกิจ การขยายการส่งออกจะทำให้เศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตมากขึ้น

3.2.3 Khalafalla (2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียที่จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของการส่งออก แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคือ Vector Autoregressive Model โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี ค.ศ. 1965 - 1996 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การใช้นโยบายการเจริญเติบโตที่มีการส่งออกเป็นแกนนำใช้ได้ผลดีถึงปี ค.ศ. 1980 ส่วนในช่วงปี ค.ศ. 1981 - 1996 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุของการส่งออก การส่งออกสินค้าปฐมภูมิส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการค้าและตัวแปรทางด้านเจริญเติบโตจะส่งผลให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

3.2.4 *Shan and Sun (1998)* ได้ศึกษาเรื่องการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจีน โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี ค.ศ. 1987 - 1996 ซึ่งเป็นการศึกษาภายใต้ข้อสมมติ Export-Led Growth และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคือ Vector Autoregressive Model ซึ่งผลจากการทดสอบพบว่า การส่งออกและการผลิตที่แท้จริงของภาคอุตสาหกรรมของประเทศจีนในช่วงปี ค.ศ. 1987 - 1996 มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน

3.2.5 *Salvatore and Hatcher (1991)* ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการส่งออกที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้วยการเพิ่มตัวแปร 2 ตัว คือ มูลค่าการส่งออกที่แท้จริง (X) และดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง (R) เข้าไปในฟังก์ชันการผลิตของ Cobb-Douglas ทำให้ได้ฟังก์ชันการผลิต ดังนี้

$$Q = AL^b K^c X^g R^h \dots\dots\dots(1)$$

โดยที่

- Q คือ จำนวนผลผลิต
- A คือ ปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อ Q ที่มีใช้ L, K, X, และ R
- L คือ ปัจจัยแรงงาน
- K คือ ปัจจัยทุน
- X คือ มูลค่าการส่งออกที่แท้จริง
- R คือ ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง

Salvatore ใช้ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง (R) ในฐานะที่เป็นเครื่องมือวัดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรมที่มีประสิทธิภาพการผลิตต่ำไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า

จากสมการที่ 1 take log จะได้

$$\ln Q = \ln A + b \ln L + c \ln K + g \ln X + h \ln R$$

เนื่องจากให้ตัวแปรเหล่านั้นมีการเติบโตตามเวลา จึงสามารถหาอนุพันธ์เมื่อเทียบกับเวลา t ได้ดังนี้

$$d \ln Q / dt = (d \ln A / dt) + (b d \ln L / dt) + (c d \ln K / dt) + (g d \ln X / dt) + (h d \ln R / dt)$$

$$dQ/Q = dA/A + b dL/L + c dK/K + g dX/X + h dR/R$$

กำหนดให้อัตราการเพิ่มของ Q อันเนื่องมาจากอัตราการเพิ่ม A นั้นเป็นค่าคงที่เท่ากับ a จะได้

$$\hat{Q} = a + b \hat{L} + c \hat{K} + g \hat{X} + h \hat{R} \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่

- \hat{Q} คือ อัตราการเพิ่มของจำนวนผลผลิต
- \hat{L} คือ อัตราการเพิ่มของปัจจัยแรงงาน
- \hat{K} คือ อัตราการเพิ่มของปัจจัยทุน

\hat{X} คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก

\hat{R} คือ อัตราการเพิ่มของดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง

ในทางทฤษฎีเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์ควรเป็นดังนี้ $b > 0$, $g > 0$, $h > 0$ แต่ Salvatore and Hatcher กล่าวว่าเครื่องหมายของ b และ h สามารถเป็นลบได้สำหรับประเทศที่นำกลยุทธ์การพัฒนาที่มุ่งปกป้องอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้ามาใช้อย่างจริงจัง เนื่องจากการผลิตของประเทศในกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพต่ำ

Salvatore and Hatcher แบ่งประเทศที่ศึกษา 26 ประเทศออกเป็น 4 กลุ่ม ตามกลยุทธ์การพัฒนาที่ประเทศเหล่านั้นนำมาใช้ คือ กลุ่มที่ใช้กลยุทธ์การคุ้มครองอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าอย่างจริงจัง กลุ่มที่ใช้กลยุทธ์การคุ้มครองอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าระดับปานกลาง กลุ่มที่ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจัง และกลุ่มที่ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการส่งออกระดับปานกลาง ซึ่งหลักการแบ่งกลุ่มว่าประเทศใดใช้กลยุทธ์การค้าแบบใดจะยึดตามหลักเกณฑ์ของธนาคารโลก โดยพิจารณาจากค่าอัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (Effective Rate of Protection : ERP) ของแต่ละประเทศ หากค่า ERP มีค่าสูง ประเทศดังกล่าวก็จะเอนเอียงไปทางกลุ่มที่ใช้กลยุทธ์การคุ้มครองอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า (แต่ธนาคารโลกไม่ได้กล่าวไว้ว่าค่า ERP ที่สูงนั้นควรอยู่ที่ระดับร้อยละเท่าใด) โดยในการศึกษาจะแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกปี ค.ศ. 1963 - 1973 กับช่วงที่ 2 ปี ค.ศ. 1973 - 1985

ผลการศึกษาปรากฏว่า การส่งออกมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศที่ใช้กลยุทธ์การคุ้มครองอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า แทนที่จะเป็นประเทศที่ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการส่งออก เมื่อเป็นเช่นนี้ พวกเขาจึงหันมาศึกษาเป็นรายประเทศ และพบว่า การส่งออกมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจใน 16 ประเทศ จาก 26 ประเทศ ผลการศึกษาของพวกเขายังพบอีกว่า การส่งออกมีผลดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ไม่ว่าประเทศนั้นจะใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบใด

3.2.6 Rati Ram (1985) ได้ศึกษาผลของการเจริญเติบโตของการส่งออกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากประเทศกำลังพัฒนา 73 ประเทศ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ช่วงเวลา ช่วงแรกในปี ค.ศ. 1960 - 1970 และช่วงหลังในปี ค.ศ. 1970 - 1977 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอัตราการเจริญเติบโตของทุน แรงงาน และการส่งออก ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านสมการถดถอย พบว่า ผลการส่งออกในช่วงเวลาหลังมีมากกว่าช่วงเวลาแรก เนื่องจากประเทศกำลังพัฒนาให้ความสำคัญกับการส่งออกมากขึ้นในช่วงหลัง และยังพบอีกว่า สัดส่วนของการส่งออกในผลผลิตโดยรวมภายในประเทศของประเทศกำลังพัฒนาในช่วง ค.ศ. 1970 - 1977 สูงกว่าในช่วง ค.ศ. 1960 - 1970 นอกจากนี้ Ram ยังใช้ White test เพื่อพิสูจน์ความเหมาะสมของ

Single Equation Model Specification และข้อสมมติของ Homoskedastic Disturbance Term ผลสรุปคือ ไม่มี Homoskedasticity และ Specification Error เกิดขึ้น

3.2.7 Balassa (1978) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา 10 ประเทศ โดยใช้ข้อมูลผสมระหว่างข้อมูลอนุกรมเวลากับข้อมูลแบ่งกลุ่ม ช่วงปี ค.ศ. 1960 – 1966 กับช่วงปี ค.ศ. 1966 – 1973 โดยเลือกเฉพาะประเทศที่มีการจัดตั้งอุตสาหกรรมพื้นฐานแล้ว อาทิประเทศ เกาหลีใต้ อินเดีย ใต้หวัน ยูโกสลาเวีย อาร์เจนตินา ชิลี โคลัมเบีย บราซิล และเม็กซิโก ในจำนวนนี้มีเพียง 2 ประเทศ คือ เกาหลีใต้ และใต้หวัน ที่ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการส่งออก ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประเทศที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกจะมีค่าพยากรณ์ของอัตราการเพิ่มรายได้ประชาชาติที่สูง และนโยบายส่งเสริมการส่งออกมีผลต่อความแตกต่างในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

4. สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนแนวคิดทางทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องและมีความใกล้เคียงกับเรื่องการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาได้ ดังนี้

(1) กรอบแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาแบบเน้นการส่งออก (Export-Led Growth) ซึ่งเป็นทฤษฎีของระบบเศรษฐกิจแบบเปิดที่คำนึงถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศด้วย โดยเฉพาะการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลต่อการขยายการผลิต การสะสมทุน และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในทุกด้าน ซึ่งเป็นสาเหตุและที่มาของการส่งเสริมการส่งออกในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ

(2) การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการส่งออกที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ Salvatore and Hatcher (1991) ซึ่งผลการศึกษาปรากฏว่า การส่งออกมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉพาะประเทศที่ใช้กลยุทธ์การคุ้มครองอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า แทนที่จะเป็นประเทศที่ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการส่งออก และยังพบอีกว่าการส่งออกมีผลดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะประเทศนั้นจะใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบใด

(3) การศึกษาเรื่อง นโยบายส่งเสริมการส่งออกกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยของ จริยาพร เอี่ยมแล้ (2541) ซึ่งผลการศึกษาปรากฏว่า ช่วงก่อนการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้อย่างจริงจัง แบบจำลองที่ใช้สามารถอธิบายการเติบโตของรายได้ได้ไม่ดี

เท่ากับช่วงหลังจากที่มีการส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจังในช่วงปี พ.ศ. 2524 – 2538 และการเติบโตของการส่งออกส่งผลกระทบต่อทิศทางที่เป็นบวกต่อการเติบโตของรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งช่วงก่อนและหลังการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจัง

(4) การศึกษาในเรื่อง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสเปนของ Balaguer and Jorda (2004) ซึ่งเป็นการศึกษาภายใต้ข้อสมมติ Export-Led Growth ผลการทดสอบพบว่า ในระยะยาวการขยายการส่งออกรวมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกจะมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การส่งออกเป็นตัวกำหนดผลผลิตที่แท้จริงของสเปน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นตัวสนับสนุนการส่งออก ผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกที่เกิดขึ้นจากสินค้าเกษตรกรรมเป็นสินค้าอุตสาหกรรมและกิ่งอุตสาหกรรมนำไปสู่การขยายตลาดใหม่ รวมไปถึงการขยายตัวของการส่งออก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของสเปน โดยเฉพาะการส่งออกจากภาคอุตสาหกรรมที่นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของภาคการส่งออก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษานี้ต้องการเปรียบเทียบผลกระทบของการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งการส่งออกในภาพรวม ที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจึงเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น การส่งออก การผลิต การสะสมทุนถาวร และรายได้ประชาชาติต่อหัว

1. แหล่งที่มาของข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูลในการศึกษานี้จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2550 ที่เก็บรวบรวมมาจากหน่วยงานราชการ ซึ่งได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าต่างประเทศ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงการคลัง กรมศุลกากร กรมเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งจาก วิทยานิพนธ์และเอกสารงานวิจัยต่างๆ ตำราวิชาการ วารสาร บทความ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนฐานข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาที่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยแบ่งข้อมูลที่ศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ

1. ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2509 - 2524
2. ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2550

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานราชการ วารสารทางวิชาการ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นข้อมูลตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2550

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาประมวลผลด้วยวิธีทางเศรษฐมิติ เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรจากแบบจำลอง สร้างสมการในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) และประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป GRETL

4.1.2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยกล่าวถึงกลยุทธ์การพัฒนาด้านการค้าระหว่างประเทศของไทย มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่มีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการจัดทำข้อตกลงร่วม การรวมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

4.2 แบบจำลองและวิธีการศึกษา

4.2.1 แบบจำลอง

Salvatore and Hatcher (1991, 7 - 25) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการส่งออกที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้วยการเพิ่มตัวแปร 2 ตัว คือ มูลค่าการส่งออกที่แท้จริง (X) และดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง (R) เข้าไปในฟังก์ชันการผลิตของ Cobb-Douglas ทำให้ได้ฟังก์ชันการผลิต ดังนี้

$$Q = AL^b K^c X^e R^h \quad \dots\dots\dots(1)$$

โดยที่

Q คือ จำนวนผลผลิต

A คือ ปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อ Q ที่มีใช้ L, K, X, และ R

L คือ ปัจจัยแรงงาน

K คือ ปัจจัยทุน

X คือ มูลค่าการส่งออกที่แท้จริง

R คือ ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง

นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มที่สนับสนุนกลยุทธ์การพัฒนาที่มุ่งส่งเสริมการส่งออกอธิบายถึงการเพิ่มมูลค่าการส่งออกที่แท้จริง (X) เข้าไปในฟังก์ชันการผลิตว่า จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพราะเมื่อมีการส่งออกเพิ่มขึ้นก็จะมีการจัดสรรทรัพยากรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีผลการผลิตอย่างเต็มศักยภาพ เกิดการประหยัดต่อขนาด และการประหยัดจากภายนอก (External economy) ตลอดจนมีการลอกเลียนแบบเทคโนโลยีจากต่างประเทศและสามารถพัฒนาเทคโนโลยีของตนเองได้ในที่สุด

Salvatore ใช้ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง (R) ในฐานะที่เป็นเครื่องมือวัดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรมที่มีประสิทธิภาพการผลิตต่ำไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า

จากสมการที่ 1 take log จะได้

$$\ln Q = \ln A + b \ln L + c \ln K + g \ln X + h \ln R$$

เนื่องจากให้ตัวแปรเหล่านั้นมีการเติบโตตามเวลา จึงสามารถหาอนุพันธ์เมื่อเทียบกับเวลา t ได้ดังนี้

$$\frac{d \ln Q}{dt} = \left(\frac{d \ln A}{dt} \right) + \left(b \frac{d \ln L}{dt} \right) + \left(c \frac{d \ln K}{dt} \right) + \left(g \frac{d \ln X}{dt} \right) + \left(h \frac{d \ln R}{dt} \right)$$

$$\frac{dQ}{Q} = \frac{dA}{A} + b \frac{dL}{L} + c \frac{dK}{K} + g \frac{dX}{X} + h \frac{dR}{R}$$

กำหนดให้อัตราการเพิ่มของ Q อันเนื่องมาจากอัตราการเพิ่ม A นั้นเป็นค่าคงที่เท่ากับ a จะได้

$$\hat{Q} = a + b\hat{L} + c\hat{K} + g\hat{X} + h\hat{R} \quad \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่

\hat{Q} คือ อัตราการเพิ่มของจำนวนผลผลิต

\hat{L} คือ อัตราการเพิ่มของปัจจัยแรงงาน

\hat{K} คือ อัตราการเพิ่มของปัจจัยทุน

\hat{X} คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก

\hat{R} คือ อัตราการเพิ่มของดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง

ดัดแปลงสมการและตัวแปรข้างต้นให้เหมาะสมกับประเทศไทย (จริยาพร เอี่ยมแก้ว (2541), หน้า 52) เนื่องจากตัวแปร K ไม่สามารถหาได้ จึงใช้การสะสมทุนถาวร (Gross Fixed Capital formation: GFCF) แทน โดยใช้สัญลักษณ์ C แทนการใช้ K และใช้อัตราการเพิ่มของมูลค่าผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรม (Real Manufacturing Production) แทนอัตราการเพิ่มของดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง นอกจากนี้ยังใช้ Per Capita GDP แทนอัตราการเพิ่มของจำนวนผลผลิต (Q) ทำให้ตัดตัวแปรแรงงานออกไป เพราะการใช้ Per Capita GDP เป็นการหามูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) ต่อประชากร 1 คน ซึ่งเป็นการพิจารณาที่ครอบคลุมถึงการเพิ่มของอัตราค่าจ้างแรงงานอยู่แล้ว ถ้าสมมติให้อัตราค่าจ้างแรงงานเพิ่มใกล้เคียงกับอัตราการเพิ่มประชากร เขียนสมการได้ใหม่ ดังนี้

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X} + h\hat{R} \quad \dots\dots\dots(3)$$

โดยที่

\hat{Y} คือ อัตราการเพิ่มของ GDP ต่อประชากร 1 คน

\hat{C} คือ อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร

\hat{X} คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก

\hat{R} คือ อัตราการเพิ่มของผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรม

เครื่องหมายสัมประสิทธิ์ทางทฤษฎี $c > 0$, $g > 0$, $h > 0$ แต่ตามแบบจำลองของ Salvatore and Hatcher เครื่องหมายของ h สามารถเป็นลบได้สำหรับประเทศที่นำกลยุทธ์การพัฒนาที่มุ่งปกป้องอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้ามาใช้อย่างจริงจัง เนื่องจากการผลิตของประเทศในกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพต่ำ

4.2.2 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาจะนำแบบจำลองที่ได้ดัดแปลงสมการและตัวแปรให้เหมาะสมกับประเทศไทยในสมการที่ 3 มาศึกษา โดยใช้วิธีการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) กำหนดเส้นสมการถดถอยพหุคูณ 3 สมการ ดังนี้

(1) การส่งออกรวม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X} + h\hat{R}$$

(2) การส่งออกภาคเกษตรกรรม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X}_A + h\hat{R}$$

(3) การส่งออกภาคอุตสาหกรรม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X}_M + h\hat{R}$$

จากสมการทั้ง 3 เป็นการหาอิทธิพลของการส่งออกสินค้าทั้งหมด (X) สินค้าภาคเกษตรกรรม (X_A) และสินค้าภาคอุตสาหกรรม (X_M) ที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ซึ่งในการศึกษานี้จะใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product: GDP) เป็นเครื่องวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ)

เนื่องจากการศึกษาใน 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2524) และช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2550) การประมาณค่าทั้ง 3 สมการจะกระทำใน 2 ช่วงเวลาดังกล่าว และเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการส่งออกที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจะทำการประมาณค่าในภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ด้วย

เมื่อกำหนดสมมติฐานของการวิจัยและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ครบถ้วนแล้วก็จะนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณตามแบบจำลองในสมการถดถอยพหุคูณที่ตั้งไว้

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป GRETL เพื่อทดสอบหาแบบจำลองที่เหมาะสม และใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาแบบจำลองจากความสามารถในการพยากรณ์และจากค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ ซึ่งควรจะเป็นไปตามหรือสอดคล้องกับทฤษฎี

2. ค่า t -Statistic เป็นค่าที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยทีละตัว ซึ่งเป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์กัน หรือความเป็นเหตุผลของตัวแปรอิสระ แต่ละตัวในสมการต่อตัวแปรตาม ค่า t -test ที่ดีจะมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขึ้นไป และหมายความว่า ตัวแปรอิสระที่ทดสอบนั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ โดยตั้งสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ คือ

$$H_0: a = 0 \quad H_1: a \neq 0$$

$$H_0: c = 0 \quad H_1: c \neq 0$$

$$H_0: g = 0 \quad H_1: g \neq 0$$

$$H_0: h = 0 \quad H_1: h \neq 0$$

3. ค่า R^2 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดที่อธิบายว่า สมการถดถอยสิ่งตัวอย่างที่ประมาณขึ้นมานั้นมีความเหมาะสมกับข้อมูลหรือไม่ นั่นคือค่าความแปรปรวนของตัวแปรตามสามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอยมากน้อยเพียงใด หรือตัวแปรอิสระในสมการถดถอยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้เพียงใด และค่า \bar{R}^2 ซึ่งเป็นค่าที่ได้ปรับค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดด้วยองศาความเป็นอิสระ ที่เรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดที่ได้ปรับปรุงแล้ว ซึ่งในที่นี้จะใช้ค่า \bar{R}^2 ในการอธิบายค่าของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามในรูปร้อยละ

4. ค่า F - Statistic เป็นค่าที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยทุกตัวพร้อมกันในกรณีที่มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวขึ้นไป ซึ่งเป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์กัน หรือความเป็นเหตุผลของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการต่อตัวแปรตาม ค่า F - test ที่ดีจะมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขึ้นไป และหมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง โดยตั้งสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ คือ

$$H_0: c = g = h = 0$$

$$H_1: c \neq g \neq h \neq 0$$

5. ตรวจสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroskedasticity) ด้วยการทดสอบ White test และพิจารณาจากค่า Chi - square ซึ่งผลของ

การทดสอบจะต้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขึ้นไป โดยตั้งสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ คือ

H_0 : heteroskedasticity not present (ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่)

H_1 : heteroskedasticity (ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่)

6. ตรวจสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ (Normality of residual) ด้วยการทดสอบ Test for normality of residual และพิจารณาจากค่า Chi – square ซึ่งผลของการทดสอบจะต้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขึ้นไป โดยตั้งสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ คือ

H_0 : error is normally distributed (ตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ)

H_1 : error is not normally distributed (ตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงมิใช่แบบปกติ)

7. ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง (Structural break) ตั้งแต่ observation ที่ 10 ด้วยการทดสอบ Chow test และพิจารณาจากค่า F – Statistic ซึ่งผลของการทดสอบจะต้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขึ้นไป โดยตั้งสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ คือ

H_0 : no structural break (ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง)

H_1 : structural break (มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง)

8. ตรวจสอบความเป็นอิสระกันของตัวคลาดเคลื่อน (No Autocorrelation) ด้วยการทดสอบ LM test และพิจารณาค่า LMF ซึ่งผลของการทดสอบจะต้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขึ้นไป โดยตั้งสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ คือ

H_0 : no autocorrelation (ตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน)

H_1 : autocorrelation (ตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน)

9. ตรวจสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ด้วยการทดสอบ Collinearity และพิจารณาจากค่า VIF ซึ่งหากค่า $VIF > 10$ แสดงว่ามีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

หลังจากที่ได้ทำการทดสอบข้อมูลเพื่อหาแบบจำลองที่เหมาะสม โดยการพิจารณาความสามารถในการพยากรณ์และค่าสถิติต่างๆ จนได้แบบจำลองที่เหมาะสมกับข้อมูลและจุดประสงค์ในการศึกษาแล้ว ก็จะนำแบบจำลองดังกล่าวไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาผลสรุปต่อไป

หมายเหตุ เนื่องจากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าที่ประมาณได้จากโปรแกรมสำเร็จรูป GRETl จะสามารถดูได้จากค่า Probability หรือ ค่า p-value ของตัวแปรหรือ

จากผลการทดสอบแต่ละสมมติฐาน โดยไม่ต้องเปิดตารางค่าสถิติ ซึ่งค่า p-value นี้เป็นค่าระดับนัยสำคัญต่ำสุด (Smallest Significant Level) ที่จะปฏิเสธ H_0 ถ้าหากค่า p-value สูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จะไม่สามารถปฏิเสธ (ยอมรับ) H_0 และปฏิเสธ H_1 แต่ถ้าค่า p-value ต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1

ตัวอย่างเช่น ค่า t-statistic ที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวของสมการและตัวแปรตาม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถดูได้จากค่า p-value ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่แสดงผลใน Print out โดยหากค่า p-value ของตัวแปร \hat{X} มีค่าเท่ากับ 0.0141 ก็จะหมายความว่า \hat{X} และ \hat{Y} มีความสัมพันธ์กันอยู่ที่นัยสำคัญที่ 0.0141 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 98.59 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ หรือสามารถปฏิเสธ หรือ Reject H_0 ที่ว่า $g = 0$ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณได้นั้นใช้ได้ และตัวแปรอิสระ (\hat{X}) ที่ทดสอบนั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตาม (\hat{Y}) ได้

ในการศึกษานี้ จะใช้การอ่านค่า Probability หรือ ค่า p-value ที่ประมาณได้เป็นเกณฑ์ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติและการทดสอบสมมติฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2550 ที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยใน 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2524) และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2550) และแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อหาความสัมพันธ์ของการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงเวลาที่กล่าวข้างต้น

ส่วนที่สอง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งจะกล่าวถึงกลยุทธ์การพัฒนาด้านการค้าระหว่างประเทศของไทย มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่มีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการจัดทำข้อตกลงร่วม การรวมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล 3 กรณี ได้แก่ การส่งออกรวม การส่งออกภาคเกษตรกรรม และการส่งออกภาคอุตสาหกรรม ตามสมการถดถอยพหุคูณ ดังต่อไปนี้

- (1) ผลกระทบของการส่งออกรวม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X} + h\hat{R}$$

- (2) ผลกระทบของการส่งออกภาคเกษตรกรรม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X}_A + h\hat{R}$$

- (3) ผลกระทบของการส่งออกภาคอุตสาหกรรม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X}_M + h\hat{R}$$

โดยที่

\hat{Y} คือ อัตราการเพิ่มของ GDP ต่อประชากร 1 คน

\hat{C} คือ อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร

\hat{X} คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกรวม

\hat{X}_A คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม

\hat{X}_M คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม

\hat{R} คือ อัตราการเพิ่มของผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรม

1. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบหาแบบจำลองที่เหมาะสม

การวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์ของการส่งออกโดยรวมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2524) ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.00773	2.60917	0.7695	0.4565
\hat{C}	0.404875	0.138685	2.919	0.0129 **
\hat{X}	0.212157	0.100192	2.118	0.0558 *
\hat{R}	-0.0610537	0.203466	-0.3001	0.7693

หรือ
$$\hat{Y} = 2.00773 + 0.404875 \hat{C} + 0.212157 \hat{X} - 0.0610537 \hat{R}$$

$$(0.7695) \quad (2.919) ** \quad (2.118) * \quad (-0.3001)$$

$$R^2 = 0.69345$$

$$\bar{R}^2 = 0.61682$$

$$F\text{-statistic} (3, 12) = 9.04861 \text{ (p-value} = 0.00209)$$

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 10.4096 with p-value = p (Chi-Square (9) > 10.4096) = 0.318352

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-Square (2) = 1.45981 with p-value = 0.481955

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: F (4, 8) = 0.478315 with p-value = p(F(4,8) > 4.478315) = 0.75155

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: LMF = 3.28504 with p-value = p (F (1,11) > 3.28504) = 0.0972693

VIF < 10 ทุกตัวแปร

- โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการตามแบบจำลองพบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 2.919 (p-value = 0.0129) ** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0129 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 98.71 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.404875 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 2.118 (p-value = 0.0558) * หมายความว่า \hat{X} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0558 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 94.42 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ได้ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.10 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.212157 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{R} มีค่าเป็นลบ ค่า t-statistic = -0.3001 (p-value = 0.7693) หมายความว่า \hat{R} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.7693 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 23.07 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรม (\hat{R}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

4. ค่า $\bar{R}^2 = 0.61682$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 61.682

5. ค่า F-statistic (3, 12) = 9.04861 (p-value = 0.00209) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.00209 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.791 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถ

นำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

6. White's test for heteroskedasticity มีค่า $LM = 10.4096$ with $p\text{-value} = p(\text{Chi-Square}(9) > 10.4096) = 0.318352$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.318352 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 68.1648 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

7. Test for normality of residual มีค่า $\text{Chi-Square}(2) = 1.45981$ with $p\text{-value} = 0.481955$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.481955 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 51.8045 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

8. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า $F(4,8) = 0.478315$ with $p\text{-value} = p(F(4,8) > 0.478315) = 0.75155$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.75155 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 24.845 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

9. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า $LMF = 3.28504$ with $p\text{-value} = p(F(1,11) > 3.28504) = 0.0972693$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0972693 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90.27307 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

10. ค่า $VIF < 10$ ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน ได้ทำการประมาณค่าสมการถดถอยพหุคูณอื่นๆ ที่เหลืออีก 5 สมการ พบว่ามี 4 สมการที่อัตราการเพิ่มของผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรม (\hat{R}) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ดังนั้น จึงตัดตัวแปรอัตราการเพิ่มของผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรม (\hat{R}) ออกไปเพื่อให้ได้แบบจำลองที่มีความเหมาะสม และกำหนดแบบจำลองใหม่ที่เหมาะสมกับข้อมูลและจุดประสงค์ในการศึกษา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

(1) ผลกระทบของการส่งออกรวม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X}$$

(2) ผลกระทบของการส่งออกภาคเกษตรกรรม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X}_A$$

(3) ผลกระทบของการส่งออกภาคอุตสาหกรรม

$$\hat{Y} = a + c\hat{C} + g\hat{X}_M$$

โดยที่	\hat{Y}	คือ อัตราการเพิ่มของ GDP ต่อประชากร 1 คน
	\hat{C}	คือ อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร
	\hat{X}	คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก
	\hat{X}_A	คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม
	\hat{X}_M	คือ อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม

2. ผลการวิเคราะห์ตามแบบจำลองที่เหมาะสม

2.1 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกรวมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2524) ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	1.67322	2.27498	0.7355	0.4751
\hat{C}	0.386187	0.119498	3.232	0.0066 ***
\hat{X}	0.191905	0.0714115	2.687	0.0186 **

หรือ

$$\hat{Y} = 1.67322 + 0.386187 \hat{C} + 0.191905 \hat{X} \quad \dots\dots\dots (1)$$

(0.7355) (3.232) *** (2.687) **

$$R^2 = 0.69115$$

$$\bar{R}^2 = 0.64364$$

$$F\text{-statistic} (2, 13) = 14.5461 \text{ (p-value} = 0.000482)$$

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 0.599392 with p-value = p(Chi-Square(5)>0.599392) = 0.988031

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-Square (2) = 0.916432 with p-value = 0.632411

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: F (3, 10) = 0.1334 with p-value = p(F(3,10) > 0.1334) = 0.937924

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: LMF = 3.39877 with p-value = p (F (1, 12) > 3.39877) = 0.0900677

VIF < 10 ทุกตัวแปร

- โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 1 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 3.232 (p-value = 0.0066) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0066 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.34 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.386187 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 2.687 (p-value = 0.0186) ** หมายความว่า \hat{X} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0186 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 98.14 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.191905 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.64364$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 64.364

4. ค่า F-statistic (2, 13) = 14.5461 (p-value = 0.000482) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.000482 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.9518 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า LM = 0.599392 with p-value = p(Chi-Square(5) > 0.599392) = 0.988031 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.988031 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 1.169 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-Square (2) = 0.916432 with p-value = 0.632411 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.632411 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 36.7589 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า $F(3, 10) = 0.1334$ with p-value = $p(F(3,10) > 0.1334) = 0.937924$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.937924 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 6.2076 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า LMF = 3.39877 with p-value = $p(F(1,12) > 3.39877) = 0.0900677$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0900677 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90.99323 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า VIF < 10 ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

2.2 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกรวมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2550) ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	3.95050	0.857459	4.607	0.0001 ***
\hat{C}	0.291348	0.0325833	8.942	6.04E-09 ***
\hat{X}	0.0950758	0.0455716	2.086	0.0482 **

หรือ
$$\hat{Y} = 3.95050 + 0.291348 \hat{C} + 0.0950758 \hat{X} \quad \dots\dots\dots (2)$$

$$(4.607)*** \quad (8.942)*** \quad (2.086)**$$

$$R^2 = 0.80429$$

$$\bar{R}^2 = 0.78727$$

$$F\text{-statistic} (2, 23) = 47.2598 \text{ (p-value} < 0.00001)$$

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 4.89716 with p-value = $p(\text{Chi-Square}(5) > 4.89716) = 0.428559$

Test for normality of residual –

Test statistic: Chi-Square (2) = 0.659402 with p-value = 0.719139

Chow test for structural break at observation 10 –

Test statistic: F (3, 20) = 0.181887 with p-value = $p(F(3,20) > 0.181887) = 0.907439$

LM test for autocorrelation up to order 1 –

Test statistic: LMF = 4.13056 with p-value = $p(F(1, 22) > 4.13056) = 0.0627114$

VIF < 10 ทุกตัวแปร

โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 2 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 8.942 (p-value = 6.04E-09) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 6.04E-09 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.291348 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 2.086 (p-value = 0.0482) ** หมายความว่า \hat{X} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0482 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.18 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0950758 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.78727$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 78.727

4. ค่า F-statistic (2, 23) = 47.2598 (p-value < 0.00001) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

< 0.00001 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า $LM = 4.89716$ with p-value = p (Chi-Square(5) > 4.89716) = 0.428559 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.428559 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 57.1441 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-Square (2) = 0.659402 with p-value = 0.719139 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.719139 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 28.0861 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า $F(3, 20) = 0.181887$ with p-value = p ($F(3,20) > 0.181887$) = 0.907439 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.907439 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 9.2561 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า $LMF = 4.13056$ with p-value = p ($F(1,22) > 4.13056$) = 0.0627114 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0627114 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93.72886 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า $VIF < 10$ ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

2.3 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกภาคเกษตรกรรมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2524) ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.71368	2.37430	1.143	0.2737
\hat{C}	0.424243	0.122924	3.451	0.0043 ***
\hat{X}_A	0.109767	0.0490669	2.237	0.0434 **

หรือ
$$\hat{Y} = 2.71368 + 0.424243 \hat{C} + 0.109767 \hat{X}_A \quad \dots\dots\dots (3)$$

(1.143) (3.451) *** (2.237) **

$$R^2 = 0.65312$$

$$\bar{R}^2 = 0.59976$$

$$F\text{-statistic} (2, 13) = 12.2387 \text{ (p-value} = 0.00103)$$

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 2.93832 with p-value = p (Chi-Square (5) > 2.93832) = 0.709494

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-Square (2) = 0.448502 with p-value = 0.799115

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: F (3,10) = 0.403514 with p-value = p (F (3,10) > 0.403514) = 0.753719

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: LMF = 0.440452 with p-value = p (F (1, 12) > 0.440452) = 0.519451

VIF < 10 ทุกตัวแปร

โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 3 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 3.451 (p-value = 0.0043) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0043 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.57 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.424243 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X}_A เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 2.237 (p-value = 0.0434) ** หมายความว่า \hat{X}_A มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0434 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.66 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม (\hat{X}_A) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.109767 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.59976$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 59.976

4. ค่า F-statistic (2, 13) = 12.2387 (p-value = 0.00103) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.00103 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.897 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า LM = 2.93832 with p-value = p (Chi-Square (5) > 2.93832) = 0.709494 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.709494 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 29.0506 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-Square (2) = 0.448502 with p-value = 0.799115 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.799115 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 20.0885 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า F (3, 10) = 0.403514 with p-value = p (F (3, 10) > 0.403514) = 0.753719 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.753719 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 24.6281 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า LMF = 0.440452 with p-value = $p(F(1, 12) > 0.440452) = 0.519451$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.519451 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 48.0549 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวกลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน
9. ค่า VIF < 10 ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

2.4 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกภาคเกษตรกรรมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2550) ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	4.88004	0.690757	7.065	3.38E-07 ***
\hat{C}	0.303327	0.0338322	8.966	5.75E-09 ***
\hat{X}_A	0.0527891	0.0431224	1.224	0.2333

หรือ
$$\hat{Y} = 4.88004 + 0.303327\hat{C} + 0.0527891\hat{X}_A \quad \dots\dots\dots (4)$$

$$(7.065) \text{***} \quad (8.966) \text{***} \quad (1.224)$$

$$R^2 = 0.78149$$

$$\bar{R}^2 = 0.76249$$

$$F\text{-statistic} (2, 23) = 41.1286 \text{ (p-value} < 0.00001)$$

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 4.01915 with p-value = $p(\text{Chi-Square}(5) > 4.01915) = 0.546662$

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-Square (2) = 0.910833 with p-value = 0.634184

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: $F(3,20) = 0.302867$ with p-value = $p(F(3,20) > 0.302867) = 0.822954$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: LMF = 3.35364 with p-value = $p(F(1,22) > 3.35364) = 0.0957344$

VIF < 10 ทุกตัวแปร

- โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 4 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 8.966 (p-value = 5.75E-09) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 5.75E-09 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.303327 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X}_A เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 1.224 (p-value = 0.2333) หมายความว่า \hat{X}_A มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.2333 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 76.67 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม (\hat{X}_A) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ หรือมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของ GDP ต่อหัวของประชากรได้ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.76249$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 76.249

4. ค่า F-statistic (2, 23) = 41.1286 (p-value < 0.00001) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ < 0.00001 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า LM = 4.01915 with p-value = p (Chi-Square (5) > 4.01915) = 0.546662 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.546662 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 45.3338 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-Square (2) = 0.910833 with p-value = 0.634184 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.634184 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 36.5816 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า $F(3, 20) = 0.302867$ with p-value = $p(F(3, 20) > 0.302867) = 0.822954$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.822954 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 17.7046 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า $LMF = 3.35364$ with p-value = $p(F(1, 22) > 3.35364) = 0.0957344$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0957344 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90.42656 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า $VIF < 10$ ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

2.5 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกภาคอุตสาหกรรมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2524) ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	1.27645	2.82530	0.4518	0.6589
\hat{C}	0.459597	0.133978	3.430	0.0045 ***
\hat{X}_M	0.0912888	0.0670543	1.361	0.1965

หรือ $\hat{Y} = 1.27645 + 0.459597 \hat{C} + 0.0912888 \hat{X}_M \dots\dots\dots (5)$

(0.4518) (3.430) *** (1.361)

$R^2 = 0.57953$

$\bar{R}^2 = 0.51485$

F-statistic (2, 13) = 8.95903 (p-value = 0.00358)

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 4.62615 with p-value = $p(\text{Chi-Square}(5) > 4.62615) = 0.463184$

Test for normality of residual –

Test statistic: Chi-Square (2) = 2.3614 with p-value = 0.307064

Chow test for structural break at observation 10 –

Test statistic: F (3,10) = 0.365404 with p-value = $p(F(3,10) > 0.365404) = 0.779564$

LM test for autocorrelation up to order 1 –

Test statistic: LMF = 0.515278 with p-value = $p(F(1, 12) > 0.515278) = 0.486603$

VIF < 10 ทุกตัวแปร

- โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 5 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 3.430 (p-value = 0.0045) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0045 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.55 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.459597 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X}_M เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 1.361 (p-value = 0.1965) หมายความว่า \hat{X}_M มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1965 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 80.35 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ หรือมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของ GDP ต่อหัวของประชากรได้ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.51485$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 51.485

4. ค่า F-statistic (2, 13) = 8.95903 (p-value = 0.00358) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.00358 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.642 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึง

ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า LM = 4.62615 with p-value = p (Chi-Square (5) > 4.62615) = 0.463184 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.463184 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 53.6816 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-Square (2) = 2.3614 with p-value = 0.307064 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.307064 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 69.2936 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า F (3,10) = 0.365404 with p-value = p(F (3,10) > 0.365404) = 0.779564 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.779564 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 22.0436 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า LMF = 0.515278 with p-value = p (F (1, 12) > 0.515278) = 0.486603 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.486603 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 51.3397 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า VIF < 10 ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

2.6 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกภาคอุตสาหกรรมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2550) ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	3.99972	0.861522	4.643	0.0001 ***
\hat{C}	0.286266	0.0334153	8.567	1.30E-08 ***
\hat{X}_M	0.0747922	0.0373707	2.001	0.0573 *

หรือ
$$\hat{Y} = 3.99972 + 0.286266 \hat{C} + 0.0747922 \hat{X}_M \quad \dots\dots (6)$$

$$(4.643) *** \quad (8.567) *** \quad (2.001) *$$

$$R^2 = 0.80177$$

$$\bar{R}^2 = 0.78453$$

$$F\text{-statistic} (2, 23) = 46.514 \text{ (p-value} < 0.00001)$$

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 6.53714 with p-value = p (Chi-Square (5) > 6.53714) = 0.257401

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-Square (2) = 0.570273 with p-value = 0.751912

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: F (3, 20) = 0.50985 with p-value = p (F (3, 20) > 0.50985) = 0.680021

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: LMF = 3.28504 with p-value = p (F (1, 22) > 3.28504) = 0.0972693

VIF < 10 ทุกตัวแปร

- โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 6 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 8.567 (p-value = 1.30E-08) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 1.30E-08 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.286266 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X}_M เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 2.001 (p-value = 0.0573) * หมายความว่า \hat{X}_M มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0573 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 94.27 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ได้ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.10 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.0747922 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.78453$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 78.453

4. ค่า F-statistic (2, 23) = 46.514 (p-value < 0.00001) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ < 0.00001 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า LM = 6.53714 with p-value = p (Chi-Square (5) > 6.53714) = 0.257401 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.257401 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 74.2599 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-Square (2) = 0.570273 with p-value = 0.751912 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.751912 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 24.8088 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า F (3, 20) = 0.50985 with p-value = p (F(3,20) > 0.50985) = 0.680021 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.680021 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 31.9979 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า LMF = 3.28504 with p-value = p (F (1, 22) > 3.28504) = 0.0972693 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0972693 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90.27307 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า VIF < 10 ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ถึงภาพรวมทั้งหมดของผลกระทบของการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบจำลองทั้ง 3 สมการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 ดังต่อไปนี้

2.7 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกรวมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.97047	0.865806	3.431	0.0014 ***
\hat{C}	0.316154	0.0381481	8.288	3.93E-010 ***
\hat{X}	0.161854	0.0396251	4.085	0.0002 ***

หรือ $\hat{Y} = 2.97047 + 0.316154 \hat{C} + 0.161854 \hat{X}$ (7)

(3.431) *** (8.288) *** (4.085) ***

$R^2 = 0.73835$

$\bar{R}^2 = 0.72493$

F-statistic (2, 39) = 55.0269 (p-value < 0.00001)

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 1.72867 with p-value = P(Chi-Square (5) > 1.72867) = 0.885269

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-square (2) = 1.8056 with p-value = 0.405432

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: F (3,36) = 1.05345 with p-value = P (F (3,36) > 1.05345) = 0.380874

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: LMF = 0.0805657 with p-value = P (F(1, 38) > 0.0805657) = 0.778073

VIF < 10 ทุกตัวแปร

โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 7 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 8.288 (p-value = 3.93E-010) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 3.93E-010 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.316154 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 4.085 (p-value = 0.0002) *** หมายความว่า \hat{X} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0002 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.98 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.161854 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.72493$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 72.493

4. ค่า F-statistic (2, 39) = 55.0269 (p-value < 0.00001) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ < 0.00001 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า LM = 1.72867 with p-value = P(Chi-Square (5) > 1.72867) = 0.885269 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.885269 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 11.4731 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-square (2) = 1.8056 with p-value = 0.405432 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.405432 หรือระดับความ

เชื่อมั่นร้อยละ 59.4568 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า $F(3, 36) = 1.05345$ with p-value = $P(F(3, 36) > 1.05345) = 0.380874$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.380874 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 61.9126 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า $LMF = 0.0805657$ with p-value = $P(F(1, 38) > 0.0805657) = 0.778073$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.778073 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 22.1927 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า $VIF < 10$ ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

2.8 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกภาคเกษตรกรรมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	4.29930	0.760458	5.654	1.57E-06 ***
\hat{C}	0.331552	0.0389648	8.509	2.01E-010 ***
\hat{X}_A	0.104346	0.0295170	3.535	0.0011 ***

หรือ
$$\hat{Y} = 4.29930 + 0.331552 \hat{C} + 0.104346 \hat{X}_A \quad \dots\dots\dots (8)$$

(5.654) *** (8.509) *** (3.535) ***

$R^2 = 0.71708$

$\bar{R}^2 = 0.70257$

F-statistic (2, 39) = 49.4229 (p-value < 0.00001)

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 0.887911 with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 0.887911) = 0.971091$

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-square (2) = 2.37983 with p-value = 0.304248

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: $F(3, 36) = 1.44242$ with p-value = $P(F(3, 36) > 1.44242) = 0.246545$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: $LMF = 0.926493$ with p-value = $P(F(1, 38) > 0.926493) = 0.341861$

VIF < 10 ทุกตัวแปร

- โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 8 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 8.509 (p-value = 2.01E-010) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 2.01E-010 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.331552 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X}_A เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 3.535 (p-value = 0.0011) *** หมายความว่า \hat{X}_A มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0011 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.89 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม (\hat{X}_A) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.104346 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.70257$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 70.257

4. ค่า F-statistic (2, 39) = 49.4229 (p-value < 0.00001) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ < 0.00001 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถ

นำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า $LM = 0.887911$ with $p\text{-value} = P(\text{Chi-Square}(5) > 0.887911) = 0.971091$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.971091 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 2.8909 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า $\text{Chi-square}(2) = 2.37983$ with $p\text{-value} = 0.304248$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.304248 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 69.5752 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า $F(3, 36) = 1.44242$ with $p\text{-value} = P(F(3, 36) > 1.44242) = 0.246545$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.246545 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 75.3455 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า $LMF = 0.926493$ with $p\text{-value} = P(F(1, 38) > 0.926493) = 0.341861$ หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.341861 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 65.8139 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า $VIF < 10$ ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

2.9 การวิเคราะห์ผลกระทบของการส่งออกภาคอุตสาหกรรมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 ได้ผลดังนี้

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	3.40515	0.989848	3.440	0.0014 ***
\hat{C}	0.322838	0.0425073	7.595	3.31E-09 ***
\hat{X}_M	0.0937653	0.0355476	2.638	0.0119 **

หรือ
$$\hat{Y} = 3.40515 + 0.322838 \hat{C} + 0.0937653 \hat{X}_M \quad \dots\dots\dots (9)$$

$$(3.440)*** \quad (7.595)*** \quad (2.638)**$$

$$R^2 = 0.68297$$

$$\bar{R}^2 = 0.66672$$

$$F\text{-statistic (2, 39)} = 42.009 \text{ (p-value} < 0.00001)$$

White's test for heteroskedasticity -

Test statistic: LM = 6.11599 with p-value = P(Chi-Square(5) > 6.11599) = 0.295095

Test for normality of residual -

Test statistic: Chi-square (2) = 2.97496 with p-value = 0.225941

Chow test for structural break at observation 10 -

Test statistic: F (3, 36) = 1.75267 with p-value = P (F (3, 36) > 1.75267) = 0.173683

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Test statistic: LMF = 0.0825593 with p-value = P (F (1,38) > 0.0825593) = 0.77542

VIF < 10 ทุกตัวแปร

โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการประมาณค่าสมการที่ 9 พบว่า

1. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{C} เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 7.595 (p-value = 3.31E-09) *** หมายความว่า \hat{C} มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 3.31E-09 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อการสะสมทุนถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.322838 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. เครื่องหมายสัมประสิทธิ์หน้า \hat{X}_M เป็นบวกสอดคล้องกับทฤษฎี ค่า t-statistic = 2.638 (p-value = 0.0119) ** หมายความว่า \hat{X}_M มีความสัมพันธ์กับ \hat{Y} อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0119 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 98.81 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) ผลของการประมาณค่าแสดงให้เห็นว่า เมื่อมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0937653 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. ค่า $\bar{R}^2 = 0.66672$ แสดงว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยตามแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 66.672

4. ค่า F-statistic (2, 39) = 42.009 (p-value < 0.00001) หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยตามแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ < 0.00001 หรือระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าโดยรวมแล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้อธิบายค่าตัวแปรตามได้ สมการถดถอยที่สร้างขึ้นมาเป็นสมการถดถอยที่ดี และเส้นการถดถอยของสมการที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับเส้นการถดถอยของตัวอย่าง

5. White's test for heteroskedasticity มีค่า LM = 6.11599 with p-value = P (Chi-Square (5) > 6.11599) = 0.295095 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.295095 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 70.4905 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่

6. Test for normality of residual มีค่า Chi-square (2) = 2.97496 with p-value = 0.225941 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.225941 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 77.4059 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

7. Chow test for structural break at observation 10 มีค่า F (3, 36) = 1.75267 with p-value = P (F (3, 36) > 1.75267) = 0.173683 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.173683 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 82.6317 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตั้งแต่ observation ที่ 10

8. LM test for autocorrelation up to order 1 มีค่า LMF = 0.0825593 with p-value = P (F (1, 38) > 0.0825593) = 0.77542 หมายความว่า ผลของการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.77542 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 22.458 ซึ่งสูงกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ คือ 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ที่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

9. ค่า VIF < 10 ทุกตัวแปร แสดงว่าไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

3. บทวิเคราะห์

3.1 ส่วนที่หนึ่ง : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ สรุปผลได้ดังนี้

3.1.1 เปรียบเทียบผลการศึกษของการส่งออกรวม

ช่วงเวลาที่ศึกษา	สมการที่	ตัวแปรตาม	ค่าคงที่	\hat{C}	\hat{X}	\bar{R}^2
พ.ศ. 2509 - 2524	1	\hat{Y}	1.67322 (0.7355)	0.386187 (3.232)***	0.191905 (2.687)**	0.64364
พ.ศ. 2525 - 2550	2	\hat{Y}	3.95050 (4.607)***	0.291348 (8.942)***	0.0950758 (2.086)**	0.78727
พ.ศ. 2509 - 2550	7	\hat{Y}	2.97047 (3.431)***	0.316154 (8.288)***	0.161854 (4.085)***	0.72493

โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หากเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524) และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) จะเห็นว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 ช่วงเวลา แต่ในช่วงแรกค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระ \hat{C} และ \hat{X} จะมีขนาดใหญ่กว่าช่วงที่สอง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ช่วงแรกตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อตัวแปรตาม \hat{Y} มากกว่าช่วงที่สอง อันเป็นการขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการส่งออกในช่วงแรกจะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศน้อยกว่าช่วงที่สอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

(1) ในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524) นับเป็นช่วงแรกของการพัฒนา ภาครัฐได้มีมาตรการต่างๆ ออกมาเพื่อปกป้อง สนับสนุน และคุ้มครองผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าหลายประการ (รายละเอียด

ของมาตรการต่างๆ จะอยู่ในบทวิเคราะห์ส่วนที่สอง) ทำให้ในช่วงนั้นทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการมีการลงทุนที่สูงมาก และเมื่อมีการลงทุนสูง การสะสมทุนก็สูงเพิ่มมากขึ้น ตามไปด้วย อันส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้หากพิจารณาจากมูลค่าและอัตราการขยายตัวของการสะสมทุนถาวร และมูลค่าและอัตราการขยายตัวของ Per capita GDP ในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจะพบว่าอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูงมาอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 4.1 และ 4.3)

(2) ในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) ซึ่งเป็นช่วงการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากการใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ทางภาครัฐก็ได้ออกมาตรการต่างๆ เพิ่มเติมเพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งออก แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมิได้ทอดทิ้งหรือยกเลิกมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า จึงทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนยังคงทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าต่อไป และบางส่วนได้เปลี่ยนมาเป็นผู้ผลิตเพื่อส่งออก การสะสมทุนในช่วงนี้จึงมิได้เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควรจะเป็น เพราะผู้ประกอบการรายเดิมได้ลงทุนในสิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตไปจำนวนมากแล้วในช่วงแรกของการพัฒนา ประกอบกับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2539 จนถึงต้นปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจหลายด้าน เริ่มจากวิกฤตอิสลามในทวีปเอเชีย วิกฤตสถาบันการเงินที่เกิดจากการขยายสินเชื่อมากเกินไปและกระจุกตัวอยู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ เกิดภาวะหนี้เสีย การส่งออกตกต่ำ คุลมบัญชีเดินสะพัดขาดดุลในระดับที่สูง ทำให้เจ้าหน้าที่ต่างขาดความเชื่อมั่น มีการโจมตีค่าเงินบาทหลายครั้ง จนเงินทุนสำรองระหว่างประเทศลดต่ำลงในระดับที่วิกฤติ ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่า ภายใต้ระบบตะกร้าเงิน ค่าเงินบาทไม่ได้สะท้อนให้เห็นภาพที่แท้จริง และอัตราแลกเปลี่ยนมีแนวโน้มจะมีค่าเกินจริง ซึ่งนำไปสู่การใช้จ่ายดอลลาร์อย่างฟุ่มเฟือย และการเก็งกำไรในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้นเพื่อปรับให้อัตราแลกเปลี่ยนยึดหยุ่นไปตามสภาพที่เป็นจริง พร้อมกับรักษาเงินทุนสำรองระหว่างประเทศซึ่งเหลืออยู่น้อย รัฐบาลไทยจึงได้ประกาศปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ ทำให้เงินบาทของไทยอ่อนค่าลงเป็นอย่างมาก โดยอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้นเพิ่มขึ้นจาก 25.60 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐ เป็นมากกว่า 40 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการลงทุนของภาคเอกชนในสิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตที่ได้ลงทุนไปช่วงก่อนหน้านี้อันแล้ว บางส่วนได้กู้ยืมมาจากต่างประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระหนี้สินและดอกเบี้ยสูงขึ้นเกือบเท่าตัว การสะสมทุนของผู้ประกอบการจึงลดลงอย่างมาก ทั้งนี้หากพิจารณาจากมูลค่าและอัตราการขยายตัวของการสะสมทุนถาวรในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2542 จะพบว่าอัตราการขยายตัวลดลงอย่างมาก คือ -15.55, -35.23, และ -6.72 ตามลำดับ และ

อัตราการขยายตัวของ Per capita GDP ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2542 ก็ลดลงอย่างมากเช่นกัน คือ 1.6, -3.20 และ -0.75 (ตารางที่ 4.2 และ 4.4) และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 ช่วงเวลา จะเห็นว่าในช่วงที่ใช้ นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า อัตราการขยายตัวของการสะสมทุนถาวรและอัตราการขยายตัวของ Per capita GDP คิดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 17.96 และ 11.96 แต่ในช่วงที่ใช้ นโยบายส่งเสริม การส่งออกจะมีอัตราการขยายตัวน้อยกว่า คือ เฉลี่ยเท่ากับ 10.61 และ 8.49 ตามลำดับ

(3) ในช่วงหลังนี้ ได้มีการรวมกลุ่มการค้าหรือการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งมีการเจรจาทางการค้าเพื่อเปิดการค้าเสรี ทั้งในระดับทวิภาคีและ พหุภาคี ส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศมีการแข่งขันสูง และที่สำคัญคือ การเปิดประเทศของ มหาอำนาจอย่างประเทศจีน และการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศเวียดนาม ทำให้คู่แข่ง ทางการค้าของประเทศไทยมีมากขึ้น เนื่องจากค่าจ้างแรงงานและค่าต้นทุนวัตถุดิบของ 2 ประเทศ ดังกล่าวต่ำกว่าประเทศไทย จึงส่งผลให้สินค้าส่งออกบางรายการของไทย เช่น ผัก ผลไม้ ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ มีการแข่งขันที่สูงขึ้นทั้งทางด้าน คุณภาพและราคา การส่งออกในช่วงที่ใช้ นโยบายส่งเสริมการส่งออกนี้จึงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ที่วางไว้ และส่งผลกระทบต่อรายได้หรือความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่า \bar{R}^2 แล้วจะเห็นได้ว่า ค่า \bar{R}^2 ในช่วงแรกเท่ากับ ร้อยละ 64.364 และในช่วงที่สองเท่ากับร้อยละ 78.727 อันแสดงให้เห็นว่า แบบจำลองที่ใช้ใน การศึกษาสามารถอธิบายอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวในช่วงที่สองได้ดีกว่าช่วงแรก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในช่วงที่สองได้มีการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้อย่างจริงจัง จึงทำให้เมื่อ พิจารณาอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรอิสระทุกตัวในแบบจำลองในช่วงที่สองแล้วสามารถอธิบาย ความเปลี่ยนแปลงของอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวได้ดีกว่าในช่วงแรก

เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของการส่งออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 จะพบว่า อัตรา การเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีอิทธิพลและผลกระทบต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามทฤษฎี Export-Led Growth ที่ว่าการขยายการส่งออกจะช่วยให้ ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อ การขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน ซึ่งเมื่อ พิจารณาผลการศึกษาทั้ง 3 สมการแล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การสะสมทุนถาวรและการส่งออก มีผลดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบใด

3.1.2 เปรียบเทียบผลการศึกษาของการส่งออกภาคเกษตรกรรม

ช่วงเวลาที่ศึกษา	สมการที่	ตัวแปรตาม	ค่าคงที่	\hat{C}	\hat{X}_A	\bar{R}^2
พ.ศ. 2509 - 2524	3	\hat{Y}	2.71368 (1.143)	0.424243 (3.451)***	0.109767 (2.237)**	0.59976
พ.ศ. 2525 - 2550	4	\hat{Y}	4.88004 (7.065)***	0.303327 (8.966)***	0.0527891 (1.224)	0.76249
พ.ศ. 2509 - 2550	8	\hat{Y}	4.29930 (5.654)***	0.331552 (8.509)***	0.104346 (3.535)***	0.70257

- โดยที่ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการศึกษาผลกระทบของการส่งออกภาคเกษตรกรรมทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524) และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) จะเห็นว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 ช่วงเวลา แต่อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม (\hat{X}_A) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในช่วงแรก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงที่สอง และในช่วงแรกค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระ \hat{C} และ \hat{X}_A จะมีขนาดใหญ่กว่าช่วงที่สอง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ช่วงแรกตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อตัวแปรตาม \hat{Y} มากกว่าช่วงที่สอง และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งสองช่วงเวลา และมีผลกระทบในช่วงเวลาแรกมากกว่าช่วงเวลาที่สอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

(1) พื้นที่ทางการเกษตรของไทยมีอย่างจำกัด ในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า การผลิตและการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมยังคงมีความสำคัญ โดยสินค้าส่งออกของไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.80 ของมูลค่าการส่งออกรวม แต่เมื่อมีการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก พื้นที่ทางการเกษตรบางส่วนได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เฉลี่ย

ต่อรายของเกษตรกรลดน้อยลง จึงเกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด (Diseconomies of scale) รวมถึงมีการลงทุนซื้อเครื่องมือ และเครื่องจักรมาใช้ในการเกษตร ทำให้ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยสูงขึ้น

(2) เมื่อทางภาครัฐนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้ก็ได้ให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าภาคอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก มีการออกมาตรการต่างๆ มาเพื่อช่วยเหลือผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งการให้สินเชื่อจำนวนมากแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม แต่สำหรับภาคเกษตรกรรม การให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อมิได้เพิ่มขึ้นอย่างมากมายเหมือนภาคอุตสาหกรรม ทำให้การสะสมทุนภาคเกษตรกรรมมีไม่มาก และสินค้าภาคเกษตรกรรมก็ค่อยๆ ลดความสำคัญหรือลดสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกลงเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรม

(3) เมื่อมีการรวมกลุ่มการค้าหรือการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งมีการเจรจาทางการค้าเพื่อเปิดการค้าเสรี ทำให้คู่แข่งทางการค้าด้านสินค้าเกษตรกรรมของประเทศไทยมีมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตรกรรมของประเทศจีนและเวียดนาม ที่มีปริมาณมากและราคาถูกกว่าของไทยได้เข้าไปแย่งส่วนแบ่งตลาดการค้าของไทย ซึ่งส่งผลให้สินค้าเกษตรบางชนิดของไทยส่งออกได้น้อยและราคาถูกลง

(4) สินค้าภาคเกษตรกรรมบางชนิดไม่ได้ส่งออกในรูปวัตถุดิบ แต่ได้ส่งออกเป็นสินค้าแปรรูป ทำให้เมื่อพิจารณาสินค้าภาคเกษตรกรรมตามข้อมูลตัวเลขการส่งออกแล้ว อาจไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจนถึงผลผลิตภาคเกษตรกรรมที่ส่งออกไปยังต่างประเทศได้ และทำให้มูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

เมื่อพิจารณาค่า \bar{R}^2 แล้วจะเห็นได้ว่า ค่า \bar{R}^2 ในช่วงแรกเท่ากับร้อยละ 59.976 และในช่วงที่สองเท่ากับร้อยละ 76.249 อันแสดงให้เห็นว่า แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถอธิบายอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวในช่วงที่สองได้ดีกว่าช่วงแรก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในช่วงที่สองได้มีการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้อย่างจริงจัง จึงทำให้เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรอิสระทุกตัวในแบบจำลองในช่วงที่สองแล้วสามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวได้ดีกว่าในช่วงแรก

ในส่วนภาพรวมของการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 จะพบว่า อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม (\hat{X}_A) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามทฤษฎี Export-Led Growth ที่ว่าการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน

3.1.3 ผลการศึกษาผลกระทบของการส่งออกภาคอุตสาหกรรม

ช่วงเวลาที่ศึกษา	สมการที่	ตัวแปรตาม	ค่าคงที่	\hat{C}	\hat{X}_M	\bar{R}^2
พ.ศ. 2509 - 2524	5	\hat{Y}	1.27645 (0.4518)	0.459597 (3.430)***	0.0912888 (1.361)	0.51485
พ.ศ. 2525 - 2550	6	\hat{Y}	3.99972 (4.643)***	0.286266 (8.567)***	0.0747922 (2.001)*	0.78453
พ.ศ. 2509 - 2550	9	\hat{Y}	3.40515 (3.440)***	0.322838 (7.595)***	0.0937653 (2.638)**	0.66672

- โดยที่
- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.10
 - ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 - *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากผลการศึกษาผลกระทบของการส่งออกภาคอุตสาหกรรมทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524) และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) จะเห็นว่าอัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 ช่วงเวลา แต่อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในช่วงที่สอง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงแรก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรมจะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาที่สองมากกว่าช่วงแรก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า

(1) ในเรื่องของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) ก็จะมีเหตุผลในการอธิบาย เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทวิเคราะห์ผลการศึกษาของการส่งออกรวม

(2) ในส่วนของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) จะเห็นได้ว่า ในช่วงที่นานโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามาใช้ สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ของไทยเป็นสินค้าเกษตรกรรม โดยสินค้าส่งออกภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.80 ของมูลค่าการส่งออกรวม ในขณะที่สินค้าภาคอุตสาหกรรมมีเพียงร้อยละ 23.23 ของมูลค่าการส่งออกรวม จึงทำให้สินค้าส่งออกภาคอุตสาหกรรมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่ออัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวในช่วงแรก และสำหรับในตอนต้นของช่วงที่นานโยบายส่งเสริมการส่งออก

มาใช้ สินค้าภาคเกษตรกรรมยังคงมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกต่อมูลค่าการส่งออกรวมที่สูงอยู่ แล้วจึงค่อยๆ ลดความสำคัญหรือลดสัดส่วนลง จึงทำให้ในภาพรวมของช่วงที่สอง สินค้าภาคอุตสาหกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติไม่สูงมากนัก

(3) สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของไทยที่สำคัญ คือ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ รถยนต์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป และแผงวงจรไฟฟ้า ซึ่งวัตถุดิบในการผลิตส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุดิบที่สำเร็จรูปจากต่างประเทศที่นำเข้ามาเพื่อประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูปในประเทศไทย แล้วส่วนหนึ่งใช้ในการบริโภคภายในประเทศ ส่วนที่เหลือก็ส่งออกไปขายต่างประเทศ ดังนั้นรายได้ส่วนใหญ่จึงต้องจ่ายเป็นค่าต้นทุนวัตถุดิบนำเข้า ส่วนรายได้ที่แท้จริงที่เพิ่มขึ้นของรายได้ต่อหัวของประชากรจะเป็นเพียงการเพิ่มขึ้นของมูลค่าจากค่าจ้างแรงงาน ซึ่งเมื่อเทียบสัดส่วนกับมูลค่าสินค้าที่ส่งออกแล้วถือว่ารายได้ที่แท้จริงที่เพิ่มขึ้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เมื่อพิจารณาค่า \bar{R}^2 แล้วจะเห็นได้ว่า ค่า \bar{R}^2 ในช่วงแรกเท่ากับร้อยละ 51.485 และในช่วงที่สองเท่ากับร้อยละ 78.453 อันแสดงให้เห็นว่า แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถอธิบายอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวในช่วงที่สองได้ดีกว่าช่วงแรก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในช่วงที่สองได้มีการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้จริงจัง จึงทำให้เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรอิสระทุกตัวในแบบจำลองในช่วงที่สองแล้วสามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวได้ดีกว่าในช่วงแรก

สำหรับภาพรวมของการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 จะพบว่า อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามทฤษฎี Export-Led Growth ที่ว่าการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน

3.2 ส่วนที่สอง : การวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาด้านการค้าระหว่างประเทศของไทย มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่มีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการจัดทำข้อตกลงร่วม การรวมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

3.2.1 กลยุทธ์การพัฒนาของไทยที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

1) กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการทดแทนการนำเข้า (Import substitution strategy) โดยการใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 – 2524)

ช่วงแรก (พ.ศ. 2509 - 2514) รัฐบาลได้นำนโยบายปกป้องอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามาใช้ โดยมีมาตรการต่างๆ ที่สำคัญในช่วงนั้น ได้แก่ มาตรการปกป้อง มาตรการสนับสนุน และมาตรการคุ้มครอง ดังนี้

- มาตรการปกป้อง ซึ่งกระทำโดยวิธีเก็บอากรขาเข้าในอัตราที่สูงสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาแข่งขันกับสินค้าอุตสาหกรรมเป้าหมายในประเทศ

- มาตรการสนับสนุน เช่น การยกเว้นหรือลดหย่อนอากรขาเข้าและภาษีการค้าสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อทำการผลิตในภาคอุตสาหกรรม กิจการที่ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้า 100 % คือ กิจการที่เป็นอุตสาหกรรมหนักที่ต้องใช้เงินทุนมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมเหล็ก เครื่องจักรกลและชิ้นส่วน การประกอบรถยนต์ และเคมีภัณฑ์ต่างๆ

- มาตรการคุ้มครอง ได้แก่ การตั้งค่าธรรมเนียมการนำเข้า (Surcharge) สำหรับสินค้าที่ส่งเข้ามาเพื่อแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ

สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมเป้าหมายที่รัฐบาลใช้นโยบายปกป้อง สนับสนุน และคุ้มครองในระดับที่แตกต่างกันออกไปก็ ได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำตาล แก้ว ปุ๋ยเคมี กระดาษ เหล็กกล้า ส่วนประกอบรถยนต์ ยางรถยนต์ ปูนซีเมนต์ กระสอบ ผ้า การกลั่นน้ำมัน และไม้อัด เป็นต้น

นอกจากมาตรการที่กล่าวมา รัฐบาลยังได้ส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมโดยการสร้างปัจจัยขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่เป็นระบบการคมนาคม พลังงานไฟฟ้า และสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ปรับปรุงและก่อสร้างทางหลวง ทัดตั้งและขยายกำลังการผลิตไฟฟ้า ขยายระบบโทรศัพท์ เพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปา ฯลฯ ทั้งในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด นอกจากนี้ใน พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2505 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่ารัฐบาลจะไม่ตั้งกิจการอุตสาหกรรมแข่งขันกับภาคเอกชน

ช่วงที่สอง (พ.ศ. 2515 - 2524) หรือช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 - 4 รัฐบาลยังคงปกป้องอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และได้เริ่มใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก เนื่องจากตลาดในประเทศเริ่มขยายตัวได้จำกัด มาตรการสำคัญที่รัฐบาลนำมาใช้ ได้แก่ มาตรการด้านภาษี มาตรการด้านการเงิน มาตรการส่งเสริมการลงทุน และมาตรการอื่นๆ มีรายละเอียดดังนี้

- มาตรการด้านภาษี มีการคืนหรือยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้า สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาใช้เพื่ออุตสาหกรรมส่งออก การจ่ายชดเชยค่าภาษีทางอ้อมที่แฝงอยู่ในต้นทุนการผลิตให้แก่ผู้ส่งออก การยกเลิกค่าธรรมเนียมการส่งออกข้าว

- มาตรการทางด้านการเงิน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวเงินที่กิจการต่างๆ ในอุตสาหกรรมส่งออกนำมาขายเพื่อนำเงินไปซื้อวัตถุดิบ อุตสาหกรรมที่

อยู่ในเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมส่งออกที่ใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก (Labor Intensive)

- มาตรการส่งเสริมการลงทุน โดย พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุนปี พ.ศ. 2515 ได้ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีมากขึ้นแก่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 5 – 10 ปี สำหรับกิจการที่ส่งออกสินค้ามากกว่าร้อยละ 80 ของสินค้าที่ผลิตได้ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล และจังหวัดอื่นในภาคกลาง

- มาตรการอื่นๆ ที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการส่งออก ได้แก่ โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม โครงการสารสนเทศอุตสาหกรรม และโครงการส่งเสริมหัตถอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เป็นต้น

2) กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (*Export expansion strategy of development*) โดยการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550)

ประเทศไทยเริ่มให้ความสนใจอย่างจริงจังต่อนโยบายส่งเสริมการส่งออก โดยมอบหมายให้กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์วางเป้าหมายการส่งออกเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2523 สินค้าส่งออกตามเป้าหมาย 60 รายการ ประกอบด้วย สินค้าเกษตรกรรมและประมง 27 รายการ สินค้าแร่ 6 รายการ และสินค้าอุตสาหกรรม 27 รายการ สินค้าที่จะกำหนดไว้ในเป้าหมายการส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกไม่ต่ำกว่า 500 ล้านบาท และต้องมีคู่ทางที่จะขยายตลาดได้มากในอนาคต นอกจากนี้กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ยังได้มีการศึกษาติดตามสถานการณ์และแนวโน้มทางเศรษฐกิจการค้าตลอดจนมาตรการต่างๆ ทั้งทางด้านการผลิตและการค้าของไทยและของประเทศคู่ค้าหรือคู่แข่งที่สำคัญ นอกเหนือไปจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเป้าหมายการส่งออกในแต่ละปี ยังมีหน่วยงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่สนับสนุน เช่น กระทรวงอุตสาหกรรมที่ทำหน้าที่สนับสนุนด้านการผลิต (วัตถุดิบ แรงงาน เทคโนโลยี มาตรฐานและการตรวจสอบ) เป็นต้น

มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่นำมาใช้เพิ่มเติมในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 – 7 ได้แก่

(1) การปรับอัตราภาษีการค้าและภาษีสรรพสามิต ยกเลิกการควบคุมการนำเข้าในกรณีทั่วไป

(2) การจ่ายเงินชดเชยค่าภาษีอากรแก่สินค้าที่ผลิตเพื่อส่งออก

(3) วางแผนพัฒนาบริเวณชายฝั่งตะวันออกอย่างจริงจัง โดยให้เป็นที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมการส่งออก เขตพื้นที่ที่ดำเนินการพัฒนามี 2 เขต คือ เขตพื้นที่บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมสำคัญ ได้แก่ โรงแยกก๊าซธรรมชาติ

อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี ส่วนอีกเขตพื้นที่ คือ บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือพาณิชย์ และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

(4) ลดอัตราอากรขาเข้าวัตถุดิบที่นำเข้ามาใช้ในการผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

(5) จัดลำดับรายชื่อผู้ส่งออกดีเด่นเพื่อการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม

(6) จัดตั้งบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ตาม พ.ร.บ. บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ปี พ.ศ. 2534

(7) จัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2536

(8) ศึกษาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับตัวทางด้านการค้าและการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด

(9) เร่งรัดการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมที่สำคัญๆ คือ ข้าวและมันสำปะหลัง โดยได้ทำสัญญาขายข้าวกับประเทศต่างๆ สนับสนุนให้เอกชนลงนามในข้อตกลงซื้อขายข้าวไทยกับตลาดประจำในต่างประเทศเป็นรายปี เจริญเปิดตลาดมันสำปะหลังที่ประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และประเทศอื่นๆ

(10) ปรับค่าเงินบาทให้เหมาะสมกับสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ นอกจากนี้ในช่วงระยะเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลก็ได้ออกมาตรการต่างๆ อีกมากมายมาโดยตลอดเพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก ซึ่งนโยบายของรัฐในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเน้นไปในด้านการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตในระบบเศรษฐกิจ การบริหาร สังคม และการเมือง อันเนื่องมาจากผลสืบเนื่องที่มาจากวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ที่ยังคงมีอยู่ รัฐจะมุ่งเน้นไปที่การสร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศชาติ

3.2.2 มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่สำคัญในปัจจุบัน

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในด้านการส่งออกเป็นหนึ่งในนโยบายของรัฐ โดยมีหน่วยงานที่ต้องร่วมมือกันหลายหน่วยงาน ตัวอย่างเช่น

- กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ ดูแลในด้านการตลาดและส่งเสริมการขาย

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดูแลในด้านการผลิตและควบคุมคุณภาพสินค้า

- ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ดูแลในส่วนของการให้สินเชื่อในการลงทุน

- กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ดูแล ให้การสนับสนุน และให้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดแก่ผู้ส่งออก เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและสร้างแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก

- หน่วยงานอื่นๆ เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ

ในที่นี้จะแบ่งมาตรการส่งเสริมการส่งออก ออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ๆ คือ มาตรการที่เกี่ยวกับด้านภาษีอากร และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีอากร ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

1) มาตรการที่เกี่ยวกับด้านภาษีอากร

มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่เกี่ยวกับด้านภาษีอากรมีอยู่หลายมาตรการ

(1) การคืนอากรการผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

การคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ เป็นการคืนค่าภาระภาษีอากรสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้า ได้แก่ อากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมภาษีอื่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย ที่ผู้นำของเข้าได้เสียหรือวางประกันไว้ขณะนำเข้า เมื่อสามารถพิสูจน์ได้ว่าได้นำวัตถุดิบนั้นไปผลิต ผสม ประกอบหรือบรรจุเป็นสินค้าส่งออกแล้ว ก็จะได้รับ การคืนอากร โดยจะคำนวณค่าภาษีอากรที่คืนให้ตามสูตรการผลิต ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องผลิตส่งออกภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้นำเข้า และต้องขอคืนเงินอากรภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ส่งของนั้นออกไป

(2) การชดเชยค่าภาษีอากร ตามพระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. 2524

การชดเชยค่าภาษีอากรเป็นมาตรการหนึ่งของรัฐบาลที่ช่วยลดต้นทุนให้แก่ผู้ผลิตสินค้าส่งออกเพื่อให้สามารถแข่งขันราคาในตลาดต่างประเทศได้ โดยการจ่ายเงินชดเชยค่าภาษีอากรที่แฝงอยู่ในต้นทุนสินค้าที่ส่งออกในรูปของ “บัตรภาษี” ทั้งนี้ การจ่ายเงินดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. 2524 ซึ่งตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน อธิบดีกรมศุลกากร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ โดยมีหน้าที่ เช่น กำหนดอัตราเงินชดเชยแก่ชนิดและ/หรือสินค้าที่จะได้รับเงินชดเชย ประเภทสินค้าที่ไม่ได้รับชดเชย หลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไขและกำหนดเวลาการจ่ายเงินชดเชย ฯลฯ เป็นต้น

(3) *คลังสินค้าทัณฑ์บน ตามมาตรา 8 และ มาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469*

คลังสินค้าทัณฑ์บน เป็นการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ส่งออกตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของคลังสินค้าทัณฑ์บนตามมาตรา 8 และ 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 โดยงดเว้นการเก็บอากรขาเข้าและขาออกแก่ของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกไปยังนอกประเทศ ทั้งนี้ไม่ว่าจะส่งออกในสภาพเดิมที่นำเข้า หรือในสภาพที่ได้ผลิต ผสม หรือประกอบเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ คลังสินค้าทัณฑ์บนที่กรมศุลกากรประกาศกำหนดให้มีการจัดตั้งเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรมี 7 ประเภท ดังนี้

ก. คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป

คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ การบรรจุหรือแบ่งบรรจุ การขนถ่ายสินค้า การกระจายสินค้า และเพื่อกิจการอื่นๆ ที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร อันจะเป็นการช่วยสนับสนุนการผลิต การประกอบอุตสาหกรรม และการค้าระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข. คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า

คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทหนึ่ง ซึ่งผู้ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าสามารถนำวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้ามาทำการผลิต หรือ ผสม หรือ ประกอบ เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือ ดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยงดเว้นการเก็บอากรขาเข้า และอากรขาออก แก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ไม่ว่าจะส่งออกในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพที่ได้ผลิต หรือ ผสม หรือ ประกอบเป็นของอื่น

ค. คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร

คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร มี 2 ประเภท คือ คลังสินค้าทัณฑ์บนกลาง และคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขาย

ก) คลังสินค้าทัณฑ์บนกลาง หมายความว่ารวมถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนที่ให้บริการสาธารณะสำหรับเก็บของเพื่อนำไปแสดงและขายในคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขาย

ข) คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขาย หมายความว่ารวมถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรที่จัดตั้งขึ้น ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ หรือในเมือง สำหรับแสดงและขายของเพื่อนำออกไปนอกราชอาณาจักร หรือขายแก่ผู้ซื้อที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับยกเว้นอากร แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

(ก) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับผู้โดยสารขาเข้า หมายถึง คลังสินค้า ทัณฑ์บนเพื่อขายที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง ณ ท่าอากาศยานนานาชาติภายในห้องผู้โดยสารขาเข้า หรือ สถานที่อื่นที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร เพื่อขายเฉพาะสุรา ซิการ์เรตส์ ซิการ์ และยาเส้น แก่ผู้ซื้อที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและไม่เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับยกเว้นอากร

(ข) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับผู้โดยสารขาออก หมายถึง คลังสินค้า ทัณฑ์บนเพื่อขายที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง ณ ท่าอากาศยานนานาชาติภายในห้องผู้โดยสารขาออก หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร เพื่อขายของนำเข้ามาจากต่างประเทศ และของ ภายในประเทศที่อธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบ แก่ผู้ซื้อที่เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร

(ค) คลังสินค้าทัณฑ์บนในเมือง หมายถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อ ขายที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งในเมือง หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร เพื่อขายของ นำเข้ามาจากต่างประเทศและของภายในประเทศที่อธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบ แก่ผู้ซื้อที่มี หนังสือเดินทางและหลักฐานที่แสดงว่าจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร โดยวิธีส่งซื้อล่วงหน้า ซึ่งผู้ซื้อจะได้รับมอบของที่สั่งซื้อ ณ จุดส่งมอบสินค้าที่กำหนดไว้ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติภายใน ห้องผู้โดยสารขาออก หรือจัดส่งไปนอกราชอาณาจักรโดยทางไปรษณีย์ หรือวิธีอื่นที่อธิบดีกรม ศุลกากรกำหนด

ง. คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ

คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ (คสท.) เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการนำของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ หรือของ ที่นำเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ หรือบรรจุในประเทศ ซึ่งมีเงื่อนไขได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมาย ศุลกากรหรือกฎหมายอื่น หรือของในประเทศซึ่งไม่มีค่าอากร เข้ามาจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ หรือเพื่อกิจการอื่นๆ อันเป็นการช่วยสนับสนุนการผลิต การประกอบอุตสาหกรรมและการค้า ระหว่างประเทศ ตลอดจนจูงใจให้มีการลงทุนในประเทศเพิ่มมากขึ้น

จ. คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับเก็บน้ำมัน

คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับเก็บน้ำมัน (คสน.) จัดตั้งขึ้น โดยมี วัตถุประสงค์ให้ใช้เป็นสถานที่เก็บน้ำมันที่นำเข้ามาใช้ภายในประเทศหรือส่งออกไปจำหน่ายยัง ต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการค้าน้ำมันทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยการผ่อนคลายภาระการ ชำระภาษีอากรของผู้นำเข้า รวมทั้งการสนับสนุนการสำรองน้ำมันเพื่อความมั่นคงด้านพลังงาน ของประเทศ

ฉ. คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับอยู่อาศัยหรือสร้างเรือ

คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับอยู่อาศัยหรือสร้างเรือ เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อใช้เก็บส่วนประกอบ อุปกรณ์ประกอบ และวัสดุสำหรับซ่อมหรือสร้างเรือหรือส่วนของเรือที่ได้รับยกเว้นอากรตามประเภทที่ 7 ภาค 4 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530

ช. เขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระภาษีอากร

เขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระทางภาษีอากร (เขตคลังฯ) คือ อาณาบริเวณที่กรมศุลกากรอนุมัติให้จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นที่รวมของคลังสินค้าทัณฑ์บน 2 ประเภท คือ

(ก) คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป

(ข) คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า

(4) เขตปลอดอากร ตามมาตรา 97 ตีร แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

เขตปลอดอากร หมายถึงเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ โดยของที่นำเข้าไปในเขตดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

(5) การส่งเสริมการลงทุน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

การส่งเสริมการลงทุนเป็นมาตรการหนึ่งในหลายมาตรการในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในประเทศไทย โดยมีหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการลงทุน คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรแก่ผู้ประกอบการในเขตส่งเสริมการลงทุน กรมศุลกากรซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลและรับผิดชอบในเรื่องภาษีอากรของรัฐเป็นหน่วยงานที่กำหนดระเบียบปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติในการนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบของผู้ประกอบการที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ด้านภาษีอากรขาเข้า รวมไปถึงควบคุม ดูแล อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากร

(6) นิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีชื่อย่อว่า กนอ. มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลายประการ โดยเริ่มจากการจัดหาที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม หรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่จะเป็นประโยชน์ ดำเนินการปรับปรุงที่ดิน

เพื่อให้บริการตลอดจนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานรวมทั้งสาธารณูปโภคต่างๆ ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรม

พื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. *พื้นที่เขตอุตสาหกรรมทั่วไป* เป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับประกอบการอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

ข. *พื้นที่เขตประกอบการเสรี* เป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรมเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การรักษาความมั่นคงของรัฐ สวัสดิภาพของประชาชน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม หรือความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยของที่นำเข้าไปในเขตดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มมากขึ้นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรแก่ผู้ประกอบการในเขตประกอบการเสรีในนิคมอุตสาหกรรมของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมศุลกากรซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุม ดูแล และรับผิดชอบในเรื่องภาษีอากรของรัฐ เป็นหน่วยงานที่กำหนดระเบียบปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติในเขตนิคมอุตสาหกรรม

2) *มาตรการที่มีใช้ภาษีอากร*

มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่มีใช้ภาษีอากรมีอยู่หลายมาตรการ ซึ่งจะยกตัวอย่างเฉพาะในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการส่งออก และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Export – Import Bank of Thailand) สรุปได้ดังนี้

(1) *การส่งเสริมการส่งออกของกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์*

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในด้านการตลาดให้กับสินค้าที่จะส่งออกไปยังต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในเรื่องของรูปแบบของผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อ (Packing) การจัดส่งสินค้า การส่งเสริมการขายด้วยวิธีต่างๆ รวมไปถึงการหาช่องทางขยายตลาดใหม่ๆ ให้กับผู้ส่งออก เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งออกให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2552 กรมส่งเสริมการส่งออกได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกเพื่อรองรับวิกฤติเศรษฐกิจโลก ดังนี้

ก. *กลยุทธ์การผลักดันการส่งออกเร่งด่วน*

- ผลักดันการส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร มาตรการสำคัญที่จะดำเนินการ ได้แก่ พัฒนาสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า ดำเนินกิจกรรมด้านการตลาด คือ การจัด

งานแสดงสินค้าในประเทศ เข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ จัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย ร่วมกับห้างสรรพสินค้า จัดคณะผู้แทนการค้า การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปดำเนินธุรกิจ ในต่างประเทศ การประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์สินค้าไทย โดยในปีงบประมาณ 2552 จะมีกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกมากกว่า 130 โครงการ

- เร่งส่งเสริมการส่งออกเป็นกรณีพิเศษในตลาดที่จะได้รับผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจโลกน้อย โดยเฉพาะประเทศในอาเซียน จีน อินเดีย ตะวันออกกลาง ยุโรปตะวันออก และแอฟริกา มาตรการสำคัญที่จะดำเนินการ ได้แก่ การเข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติ การจัดงานแสดงสินค้าไทยในต่างประเทศ (Thailand Exhibition & Outlet) การจับคู่ทางธุรกิจ (Business Matching) และการนำนักธุรกิจที่มีศักยภาพจากประเทศในตลาดใหม่เดินทางมาเจรจาการค้าและหาผู้ทางการขยายความร่วมมือระหว่างกัน โดยมีจำนวนกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2552 จำนวนกว่า 318 โครงการ

- เร่งส่งเสริมธุรกิจบริการอย่างเข้มข้นเพื่อสนับสนุนให้การส่งออกทั้งทางตรงและทางอ้อมเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยมีแผนส่งเสริมธุรกิจบริการทั้งการพัฒนาศักยภาพธุรกิจบริการที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น ร้านอาหารไทยจากนโยบายครัวไทยสู่โลก ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจภาพยนตร์และเพลง(Entertainment) การศึกษา สปา และโรงพยาบาล เป็นต้น ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในตลาดต่างประเทศให้มากขึ้น และการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจบริการใหม่ๆ ที่มีศักยภาพและมีโอกาสในการขยายการส่งออกไปต่างประเทศได้ คือ การออกแบบ การก่อสร้าง อู่ซ่อมรถ และธุรกิจการรับตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปผ่านอินเทอร์เน็ต (Tailor Made) เป็นต้น โดยมีกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2552 จำนวน 102 โครงการ

- สนับสนุนการลดต้นทุนสินค้าในระบบ Trade Logistics เพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในการส่งออก โดยสนับสนุนให้รัฐบาลเร่งการลงทุนด้านสาธารณูปโภค ด้านการขนส่ง เช่น รถไฟรางคู่ ท่าเรือ และรถไฟ การลดขั้นตอนราชการโดยให้บริการส่งออก ณ จุดเดียว (One Stop Service) ให้มากขึ้นทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด และสนับสนุนให้มีธุรกิจบริการโลจิสติกส์ครบวงจรของไทยให้มากขึ้น เช่น สนับสนุนให้บริษัทไปรษณีย์ไทยและบริษัทเอกชนอื่นๆ บริการครบวงจรจากแหล่งผลิตถึงผู้บริโภคในต่างประเทศ

- ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปดำเนินธุรกิจในต่างประเทศให้มากขึ้น (Internationalization) เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย เพราะราคาขายปลีกสินค้าไทยในตลาดต่างประเทศสูงกว่าราคาส่งออก (FOB) ถึง 5-10 เท่า นอกจากนี้ยังสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งวัตถุดิบและแรงงานราคาถูกในตลาดต่างประเทศและอยู่ใกล้ตลาดส่งออกมากขึ้นอีกด้วย โดยดำเนินการสนับสนุนใน 2 รูปแบบ คือ

(ก) สนับสนุนการลงทุนตั้งโรงงานผลิตสินค้าในสาขาที่ไทยมีความเข้มแข็งและมีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน เช่น อาหาร อาหารเพื่อสุขภาพ การเกษตร และอุตสาหกรรมการเกษตร การก่อสร้าง พลังงาน สุขอนามัย การทำ Contract Farming ในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

(ข) สนับสนุนการเปิดสาขา หาดั้วแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศ ในตลาดอาเซียน จีน และตะวันออกกลาง ที่มีศักยภาพและโอกาสในการขยายการส่งออก เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายธุรกิจไทยในต่างประเทศ

ข. กลยุทธ์พัฒนาและส่งเสริมการส่งออกที่สำคัญอื่นๆ

- ใช้ประโยชน์จากการเจรจาและจัดทำข้อตกลงทางการค้า เพื่อแก้ไขปัญหาทางการค้า และมุ่งขยายการส่งออกสินค้าและธุรกิจไทยที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งทางด้านภาษีศุลกากรและมีใช้ภาษีศุลกากรจากผลสำเร็จของการเจรจาการค้าในทุกเวทีและทุกระดับ ทั้งในระดับพหุภาคี คือ WTO ระดับภูมิภาค ได้แก่ APEC , ASEAN และ ASEM ระดับทวิภาคีกับประเทศต่างๆ ในทุกทวีปทั่วโลก รวมทั้งการจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ ได้แก่ จีน อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และล่าสุดมีการจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับญี่ปุ่นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2550 และในปี พ.ศ. 2552 กระทรวงพาณิชย์มีแผนจะเจรจาทำความตกลงการค้าเสรี กับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและในกรอบของอาเซียน จำนวน 12 ประเทศ/กลุ่มประเทศ ได้แก่ ระดับทวิภาคี จำนวน 6 ประเทศ/กลุ่มประเทศ คือ อินเดีย เปรู ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ EFTA และ BIMSTEC และในกรอบอาเซียน จำนวน 6 ประเทศ/กลุ่มประเทศ คือ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหภาพยุโรป ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

- การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ในภูมิภาคให้เพิ่มขึ้น โดยพัฒนาให้สามารถส่งออกได้ เพื่อเป็นการวางรากฐานการส่งออกในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs และ OTOP ในภูมิภาค

- การพัฒนาขานการค้าเพื่อการส่งออก (Thailand International Trade Mart) ในชุมชนธุรกิจต่างๆ ที่มีการค้าอยู่เดิม โดยการสนับสนุนกลุ่มธุรกิจต่างๆ เหล่านี้ให้สามารถส่งออกได้ และพัฒนาขานการค้าเหล่านี้ให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจนานาชาติ โดยจะพัฒนาให้เป็นศูนย์ส่งออกทั้งทางตรงและทางอ้อม พร้อมๆ กับสร้างภาพลักษณ์ International Trade Mart แต่ละขานการค้าและกลุ่มสินค้าให้เป็นที่รู้จักในระดับโลก เช่น สีส้ม สุรวงศ์ และเมเหล็กซ์ เป็นศูนย์กลางการค้านานาชาติอัญมณีและเครื่องประดับ วัชรบุรีเป็นศูนย์กลางการค้านานาชาติชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ของไทย ไบฮกและโบเบ้เป็นศูนย์กลางการค้านานาชาติเสื้อผ้าส่งออก เป็นต้น

- การพัฒนารูปแบบและคุณภาพสินค้าเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและธุรกิจบริการของไทย โดยดำเนินการพัฒนาการออกแบบสินค้าและ

บรรจุกัญท์ การให้คำแนะนำปรึกษาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาการออกแบบและบรรจุกัญท์ การสร้างและพัฒนานักออกแบบโดยเฉพาะโครงการประกวดการออกแบบต่างๆ เช่น อัญมณี เครื่องประดับ การบรรจุหีบห่อ การนำผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพสูงและเพิ่มมูลค่าของสินค้า รวมทั้งการส่งเสริมการใช้ตราสัญลักษณ์สินค้าไทย (Thailand Brand) และการจัดประกวด PM's Export Award

- ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการส่งออก ที่สำคัญ ได้แก่ การขาดแคลนแรงงาน การกีดกันทางการค้า กฎระเบียบ ขั้นตอนการดำเนินการภายในประเทศ เป็นต้น

(2) การส่งเสริมการส่งออกของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) เป็นสถาบันการเงินของรัฐที่อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงการคลัง ให้บริการทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของนักธุรกิจไทยในตลาดการค้าโลก ทั้งบริการที่ส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกสินค้าหรือบริการจากประเทศไทยและกิจการที่ได้มาหรือสนับสนุนการได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ บริการรองรับการนำเข้าและการทำธุรกิจในประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคส่งออกไทย ตลอดจนธุรกิจไทยในต่างประเทศ ซึ่งส่งผลต่อการขยายฐานการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศของไทย โดยบทบาทและการดำเนินงานของ ธสน. ในการสนับสนุนการส่งออกและการลงทุนไทยในต่างประเทศสรุปได้ดังนี้

ก. ด้านการเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของ ธสน. โดย ธสน. ให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ส่งออกที่มีศักยภาพให้สามารถเพิ่มหรือขยายการส่งออกได้มากขึ้น สนับสนุนผู้ส่งออก SMEs ให้เติบโตเป็นผู้ส่งออกที่มีความแข็งแกร่งในอนาคต รวมทั้งสร้างผู้ส่งออกรายใหม่และธุรกิจใหม่ๆ

นอกจากนี้ ธสน. ยังสร้างและสนับสนุนบริษัทการค้าระหว่างประเทศ (Trading Company) เพื่อก่อให้เกิดการส่งออกที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) แทนการเป็นผู้รับจ้างผลิตสินค้า รวมทั้งเป็นช่องทางตลาดสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ภายในประเทศ ทั้งนี้ ธสน. ได้ดำเนินมาตรการเพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกของประเทศไทย ดังนี้

- การสนับสนุนทางการเงินโดย ธสน. ให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการส่งออกอย่างครบวงจรแก่ผู้ส่งออก ตั้งแต่สินเชื่อหมุนเวียนเพื่อการส่งออกทั้งก่อนและหลังการส่งออก อาทิ สินเชื่อเพื่อเตรียมการส่งออก สินเชื่อส่งออกทันใจ สินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สินเชื่อผู้ผลิตเพื่อส่งออก และสินเชื่อส่งออกเพิ่มค่า ซึ่งเป็น

เงินทุนหมุนเวียนสำหรับช่วงก่อนและหลังการส่งออก พร้อมสิทธิพิเศษในการให้บริการประกันการส่งออก เพื่อช่วยให้ผู้ส่งออกขยายการส่งออกไปยังผู้ซื้อใหม่หรือตลาดใหม่ได้อย่างมั่นใจ และสินเชื่อระยะกลางหรือระยะยาวยาว อาทิ สินเชื่อเพื่อขยายกำลังผลิต สินเชื่อเพื่อการร่วมงานแสดงสินค้า และสินเชื่อพาณิชย์นาวีซึ่งช่วยส่งเสริมกองเรือพาณิชย์นาวีของไทยและแก้ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศ

- การอำนวยความสะดวกหรือแก้ปัญหาด้านการชำระเงินสำหรับการค้าระหว่างประเทศ โดยระบบการชำระเงินแบบทวิภาคี (Bilateral Payment Arrangement) หรือ Account Trade เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้ส่งออกในการได้รับชำระเงินค่าสินค้า ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมระหว่างประเทศ และลดการพึ่งพาเงินสกุลแข็งในการซื้อขายสินค้าระหว่างกัน และ ธสน. ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ทำหน้าที่เป็นธนาคารตัวแทนของประเทศไทยในการชำระบัญชีระหว่างประเทศ ซึ่งจะดำเนินการบันทึกบัญชีค่าสินค้าที่ได้รับจากผู้นำเข้าและโอนชำระให้แก่ผู้ส่งออกในประเทศเพื่อนำมาหักกลบลบหนี้และชำระบัญชีระหว่างประเทศ บริการการรับซื้อและยืนยันเอกสาร L/C เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้ส่งออกที่ต้องการขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อในประเทศตลาดใหม่ ซึ่ง ธสน. ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ การรับซื้อและยืนยัน L/C ฝ่ายเดียว และการยืนยัน L/C สองฝ่าย รวมทั้งการบริการสินเชื่อหมุนเวียนแก่ธนาคารในต่างประเทศ (Revolving Trade Finance Facility) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการซื้อสินค้าไทยของผู้ซื้อในตลาดใหม่

- บริการประกันการส่งออก เพื่อคุ้มครองความเสี่ยงจากการไม่ได้รับชำระค่าสินค้าจากผู้ซื้อหรือธนาคารผู้ซื้อในต่างประเทศประมาณ 200 ประเทศทั่วโลก อันจะช่วยให้ผู้ส่งออกเกิดความมั่นใจในการขยายการส่งออกไปตลาดเดิมและตลาดใหม่ รวมทั้งสามารถเสนอเงื่อนไขการชำระเงินที่ผ่อนปรนแก่ผู้ซื้อในต่างประเทศได้มากขึ้น

ข. ด้านการสนับสนุนโครงการลงทุนไทยในต่างประเทศ ซึ่ง ธสน. ได้ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงแบบบูรณาการในโครงการต่างๆ ของหน่วยงานราชการ เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น เพื่อสนับสนุนและผลักดันให้ภาคเอกชนไทยได้รับประโยชน์จากโอกาสทางการค้าและการลงทุนที่รัฐบาลได้ดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ อาทิ เขตการค้าเสรี และ Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS) รวมทั้งภายใต้โครงการที่ริเริ่มโดยรัฐบาลไทยเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่อุตสาหกรรมหรือบริการที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูง เช่น โครงการครัวไทยสู่โลก โครงการทำฟาร์มสัญญา (Contract Farming) และการย้ายฐานการผลิตอุตสาหกรรมไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อใช้โอกาสทางการค้า

และวัตถุดิบซึ่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะที่เดียวกันเป็นการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและลดปัญหาการอพยพแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน

ค. *ด้านความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ* โดย ธสน. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินด้วยการให้กู้ยืมแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐบาลในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศเป้าหมายอื่นๆ ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ผ่อนปรนกว่าสถาบันการเงินอื่นๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ การช่วยเหลือและสนับสนุนทางการเงินดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับการซื้อสินค้าหรือว่าจ้างบริการจากประเทศไทย ซึ่ง ธสน. จะจ่ายเงินให้บริษัทไทยโดยตรง

การตอบสนองนโยบายรัฐบาลในด้านต่างๆ ข้างต้น ธสน. ได้เป็นผู้นำในการบุกเบิกและช่วยสร้างตลาดพันธบัตรเอเชีย (Asian Bond) เพื่อขายให้กับนักลงทุนไทยในต่างประเทศหรือรัฐบาลในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเป็นการดำเนินธุรกรรมระหว่างประเทศและช่วยพัฒนาตลาดพันธบัตรเอเชียให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

3.2.3 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเติบโตต่อเนื่องกันมาโดยตลอดนับตั้งแต่การเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2504 – 2509) เมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นมาก (ตารางที่ 1.1 – 1.2) โดยในปี พ.ศ. 2509 มีมูลค่า 109,396 ล้านบาท และปี พ.ศ. 2550 มีมูลค่าสูงถึง 8,493,311 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงประมาณ 78 เท่า ใน 4 ทศวรรษ และอัตราการขยายตัวก็เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีเช่นกัน ซึ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนี้มีผลมาจากการค้าระหว่างประเทศที่มีความสัมพันธ์เป็นบวกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และผลจากการเปิดประเทศด้านการค้าที่ทำให้ไทยต้องปรับกลยุทธ์จากการเน้นการส่งออกสินค้าที่ผลิตจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก มาเป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก ส่งผลให้โครงสร้างทางการผลิตและโครงสร้างการส่งออกสินค้าของไทยเปลี่ยนไป สรุปได้ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการผลิต

(1) ช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 และ 2 เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างการผลิตของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2509 สัดส่วนมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรกรรมเป็นร้อยละ 31.14 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น ในขณะที่สัดส่วนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมยังมีฐานการผลิตที่เล็กอยู่ คือมีมูลค่าร้อยละ 16.08 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น และหลังจาก

ปี พ.ศ. 2509 เป็นต้นมา สัดส่วนของมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรกรรมก็เริ่มลดลง ในขณะที่สัดส่วนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเริ่มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2524 สัดส่วนมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรกรรมลดลงเหลือร้อยละ 21.36 และสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.64 (ตารางที่ 1.3) ซึ่งหากมองในภาพรวมของอัตราการขยายตัวของการผลิตในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจะพบว่าภาคเกษตรกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 12.44 ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 16.76 (ตารางที่ 4.5)

การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในระยะนี้ยังคงเป็นการขยายตัวของอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากใน พ.ศ. 2509 – 2514 คือ อุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ การประกอบรถยนต์ การผลิตแก้วและกระจก เป็นต้น และในระหว่างปี พ.ศ. 2515 – 2524 อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นมาใหม่เหล่านี้ได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วเนื่องมาจากมาตรการภาษีที่มีต่อการปกป้องคุ้มครองอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

แม้ว่าภาคเกษตรกรรมจะมีความสำคัญลดลง แต่มูลค่าของผลผลิตภาคการเกษตรในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2524 ก็ยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 34,062 ล้านบาท เป็น 162,390 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นเกือบ 5 เท่าตัว ในรอบ 16 ปี เพราะฉะนั้น การลดลงของสัดส่วนระหว่างมูลค่าของผลผลิตภาคเกษตรกรรมกับผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นเป็นผลมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ภาคเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ฯลฯ มีการขยายตัวที่เร็วกว่าภาคเกษตรกรรม ดังจะเห็นได้จากในช่วงระยะเวลาเดียวกันมูลค่าของผลผลิตภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นจาก 17,593 ล้านบาท เป็น 172,143 ล้านบาท หรือเกือบ 10 เท่าตัว อย่างไรก็ตามภาคเกษตรกรรมในช่วงนี้ก็ยังคงเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศและมีผลต่ออัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นในภาพรวมด้วย

(2) ช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550)

นโยบายส่งเสริมการส่งออกเริ่มมีการนำมาใช้ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 แต่ปีที่มีการนำมาใช้อย่างจริงจังคือ ในปี พ.ศ. 2525 หรือเริ่มต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ซึ่งนับแต่เริ่มนำนโยบายดังกล่าวมาใช้อย่างจริงจัง การผลิตภาคเกษตรกรรมก็ได้ลดความสำคัญลงอย่างรวดเร็ว จากสัดส่วนมูลค่าการผลิตเป็นร้อยละ 18.55 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น ในปี พ.ศ. 2525 ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 10.76 ในปี พ.ศ. 2550 ในขณะที่สัดส่วนการผลิตภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.32 เป็นร้อยละ 35.60 (ตารางที่ 1.4) และหากมองในภาพรวมของอัตราการขยายตัวของการผลิตในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก จะพบว่าภาคเกษตรกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.35 ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.84 (ตารางที่ 4.6)

อุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2525 – 2529 ได้แก่ อุตสาหกรรมหนัง อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมโลหะที่ไม่ใช่เหล็ก ในขณะที่อุตสาหกรรมประเภทยาสูบ สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์กระดาษ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก มีการขยายตัวในอัตราที่ลดลง

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมส่งออกมีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ในช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2534 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้นในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เตาอบไมโครเวฟ เครื่องดูดฝุ่น ชิ้นส่วนและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อส่งออก อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรองลงมาได้แก่ ผลิตภัณฑ์เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะและอโลหะ เครื่องจักรและชิ้นส่วนยานยนต์ และนับต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้ อุตสาหกรรมที่เป็นตัวหลักในการผลิตเพื่อส่งออกก็คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ น้ำมันสำเร็จรูป และแผงวงจรไฟฟ้า

จะเห็นได้ว่าหลังจากน่านโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้ โครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะยังคงมีความสำคัญต่อไปในอนาคต

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากมูลค่าของสินค้าภาคเกษตรกรรมแล้ว ก็จะเห็นว่า ยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและยังคงมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออก

(1) ช่วงที่ใช้ันโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524)

กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศมีผลกระทบต่อโครงสร้างการส่งออกสินค้าของประเทศ เพราะประเทศที่กำลังพัฒนามีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative advantage) ในการผลิตสินค้าขั้นปฐม ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ดังนั้น ประเทศที่กำลังพัฒนาจึงมีแนวโน้มที่จะส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าขั้นปฐม ในขณะที่เดียวกันก็มีความจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม เมื่อเป็นเช่นนี้ประเทศที่กำลังพัฒนาเศรษฐกิจแบบมองเข้าไปข้างใน (Inward Oriented Strategy) จึงใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกสินค้าขั้นปฐมควบคู่ไปกับนโยบายปกป้องอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

สำหรับกรณีของประเทศไทย ในช่วงที่ใช้ันโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 – 2524) สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยเป็นสินค้าเกษตรกรรมเกือบทั้งสิ้น โดยสินค้าส่งออกภาคเกษตรมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.80 ของมูลค่าการส่งออกรวม ในขณะที่สินค้าอุตสาหกรรมมีเพียงร้อยละ 23.23 ของมูลค่าการส่งออกรวม (ตารางที่ 1.5) แต่เมื่อ

พิจารณาถึงอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกลับพบว่า สินค้าภาคเกษตรกรรมมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 14.77 ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีถึงร้อยละ 26.54 (ตารางที่ 4.7) ทั้งนี้ เป็นเพราะมูลค่าการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมปรับเพิ่มขึ้นไม่มากเมื่อเทียบกับการปรับเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรม

สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยในช่วงนี้ ได้แก่ ข้าว ยางพารา ข้าวโพด มันสำปะหลัง กุ้งสดแช่เย็นและแช่แข็ง เป็นต้น (ตารางที่ 4.9 และ 4.10) ซึ่งในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) รัฐบาลได้เริ่มเปลี่ยนกลยุทธ์การพัฒนาแบบเข้าข้างใน (Inward Oriented Strategy) มาเป็นกลยุทธ์การพัฒนาแบบมองออกไปข้างนอก (Outward Oriented Strategy) นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออกได้เริ่มถูกนำมาใช้ เป็นเหตุให้น้ำตาล อัญมณีและเครื่องประดับ เสื้อผ้าและสิ่งทอ เริ่มมีการผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้นและเริ่มเป็นจุดเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการผลิตของไทย

(2) ช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550)

ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) เป็นแผนที่มีการกำหนดการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออกที่ชัดเจนมากกว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านๆ มา ซึ่งทำให้สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรมมีมากกว่าภาคเกษตรกรรม และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา มูลค่าและสัดส่วนการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรมสูงกว่าภาคเกษตรกรรมมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ. 2528 สัดส่วนการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมต่อการส่งออกรวมคิดเป็นร้อยละ 41.45 และ ปี พ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 7.90 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 47.90 และ 89.56 ตามลำดับ (ตารางที่ 1.6) ซึ่งหากพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกพบว่าในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมมีอัตราเฉลี่ยเพียงร้อยละ 7.36 แต่สินค้าภาคอุตสาหกรรมมีอัตราเฉลี่ยถึงร้อยละ 19.38 (ตารางที่ 4.8)

ในช่วงแรกของการใช้นโยบายการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารได้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และมีการผลิตและส่งออกอาหารทะเลแปรรูป ผลไม้กระป๋อง และสินค้าเกษตรแปรรูปอื่นๆ มากขึ้นด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2537 - 2541 สินค้าอาหารทะเลแปรรูปมีมูลค่าส่งออกคิด 1 ใน 10 ของมูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ (ตารางที่ 4.11)

สำหรับสินค้าส่งออกภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญที่ทำรายได้ให้ประเทศไทยมากที่สุดหลังจากได้มีการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ น้ำมันสำเร็จรูป และแผงวงจรไฟฟ้า (ตารางที่ 4.11 - 4.13)

สรุปได้ว่า โครงสร้างการส่งออกสินค้าของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมแบบสินค้าปฐม มาเป็นสินค้าอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และมาถึงการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในที่สุด

3.2.4 การจัดทำข้อตกลงร่วม การรวมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจของไทย

ปัจจุบันประเทศไทยได้จัดทำข้อตกลงร่วม และเข้าร่วมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ สรุปได้ดังนี้

(1) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) และในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2535 ณ ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำรัฐบาลอาเซียนได้ร่วมลงนามในข้อตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA)

(2) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

(3) โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub - Region Economic Cooperation: GMS - EC)

(4) โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle: IMT -GT)

(5) พื้นที่พัฒนาร่วมไทย - มาเลเซีย (Joint Development Area: JDA)

(6) โครงการความปลอดภัยตู้สินค้าระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา (Container Security Initiative: CSI)

(7) ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA)

(8) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย - นิวซีแลนด์ (Thailand - New Zealand Closer Economics Partnership: TNZCEP)

(9) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย - ญี่ปุ่น (Japan - Thailand Economics Partnership Agreement: JTEPA)

(10) ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย (Thailand-India Free Trade Agreement)

(11) กรอบความตกลงเขตการค้าเสรี BIMSTEC (Framework Agreement on BIMSTEC Free Trade Area)

- (12) ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย - สหรัฐอเมริกา (Thailand - US Free Trade Agreement)
- (13) กรอบความตกลงว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นระหว่างไทยกับเปรู (Framework Agreement on Closer Economics Partnership between the Republic of Peru and the Kingdom of Thailand)
- (14) การเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-เอฟต้า (Thailand-EFTA Free Trade Agreement)
- (15) ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-บาห์เรน (Thailand- Bahrain Free Trade Agreement)
- (16) ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Agreement: AANZFTA)
- (17) ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน (ASEAN - China Free Trade Agreement)
- (18) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ครอบคลุมอาเซียน - ญี่ปุ่น (ASEAN - Japan Comprehensive Economics Partnership)
- (19) ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - สาธารณรัฐเกาหลี (ASEAN - Korea Free Trade Agreement: AKFTA)
- (20) ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - อินเดีย (ASEAN - India Free Trade Agreement)
- (21) ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรป (ASEAN - EU Free Trade Agreement)

3.2.5 ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย

สำหรับตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จะพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2545 ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าจากประเทศไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาส่งออกสูงกว่าประเทศอื่นๆ รองลงมาคือ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น แต่หลังจากนั้น ในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2551 ประเทศไทยได้ส่งออกสินค้าไปกลุ่มประเทศอาเซียนมากที่สุด รองลงมาคือ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น (ตารางที่ 4.14 – 4.15)

ตารางที่ 4.1 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการสะสมทุนถาวร (Gross Fixed Capital Formation) ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	Gross Fixed Capital Formation	อัตราการขยายตัว (%)
2509	20,364	27.39
2510	24,927	22.41
2511	27,477	10.23
2512	30,774	12.00
2513	32,725	6.34
2514	32,772	0.14
2515	34,607	5.60
2516	44,244	27.85
2517	59,393	34.24
2518	69,380	16.82
2519	79,367	14.39
2520	104,622	31.82
2521	123,249	17.80
2522	142,859	15.91
2523	183,987	28.79
2524	212,821	15.67
เฉลี่ย	76,473	17.96

ที่มา. ตารางที่ 4.1 และ 4.2

รายได้ประชาชาติของประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.nesdb.go.th>

ตารางที่ 4.2 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการสะสมทุนถาวร (Gross Fixed Capital Formation) ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	Gross Fixed Capital Formation	อัตราการขยายตัว (%)
2525	226,728	6.53
2526	262,138	15.62
2527	282,599	7.81
2528	286,999	1.56
2529	292,193	1.81
2530	359,269	22.96
2531	478,534	33.20
2532	642,876	34.34
2533	881,764	37.16
2534	1,043,552	18.35
2535	1,111,283	6.49
2536	1,252,920	12.75
2537	1,450,219	15.75
2538	1,719,120	18.54
2539	1,892,923	10.11
2540	1,598,633	-15.55
2541	1,035,447	-35.23
2542	965,899	-6.72
2543	1,081,420	11.96
2544	1,181,315	9.24
2545	1,243,188	5.24
2546	1,424,194	14.56
2547	1,681,824	18.09
2548	2,049,823	21.88
2549	2,197,221	7.19
2550	2,247,174	2.27
เฉลี่ย	1,111,125	10.61

ตารางที่ 4.3 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของ Per capita GDP
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	Per capita GDP	อัตราการขยายตัว (%)
2509	3,169	17.56
2510	3,288	3.76
2511	3,431	4.35
2512	3,663	6.76
2513	4,053	10.65
2514	4,090	0.91
2515	4,408	7.78
2516	5,597	26.97
2517	6,847	22.33
2518	7,245	5.81
2519	8,066	11.33
2520	9,162	13.59
2521	10,825	18.15
2522	12,113	11.90
2523	14,180	17.06
2524	15,934	12.37
เฉลี่ย	7,254	11.96

ที่มา. ตารางที่ 4.3 และ 4.4

- รายได้ประชาชาติของประเทศไทย โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกันเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2547)

ตารางที่ 4.4 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของ Per capita GDP
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	Per capita GDP	อัตราการขยายตัว (%)
2525	17,277	8.43
2526	18,538	7.30
2527	19,513	5.26
2528	20,483	4.97
2529	21,584	5.38
2530	24,331	12.73
2531	28,712	18.01
2532	33,633	17.14
2533	39,104	16.27
2534	44,307	13.31
2535	49,410	11.52
2536	54,563	10.43
2537	61,815	13.29
2538	70,474	14.01
2539	76,847	9.04
2540	78,093	1.62
2541	75,594	-3.20
2542	75,026	-0.75
2543	79,098	5.43
2544	81,697	3.29
2545	85,947	5.20
2546	92,485	7.61
2547	100,564	8.74
2548	108,955	8.34
2549	119,579	9.75
2550	128,607	7.55
เฉลี่ย	61,778	8.49

ตารางที่ 4.5 อัตราการขยายตัวของผลผลิต จำแนกตามกิจกรรมการผลิต
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม	
	มูลค่า	อัตราการขยายตัว(%)	มูลค่า	อัตราการขยายตัว(%)
2509	34,062	26.34	17,593	16.13
2510	31,592	-7.25	21,075	19.79
2511	33,193	5.07	22,577	7.13
2512	36,542	10.09	25,474	12.83
2513	38,449	5.22	23,934	-6.05
2514	37,016	-3.73	27,428	14.60
2515	43,495	17.50	31,886	16.25
2516	61,809	42.11	43,426	36.19
2517	75,948	22.88	54,456	25.40
2518	82,097	8.10	57,675	5.91
2519	93,080	13.38	69,437	20.39
2520	100,861	8.36	82,926	19.43
2521	120,459	19.43	99,450	19.93
2522	135,088	12.14	119,769	20.43
2523	153,960	13.97	142,504	18.98
2524	162,390	5.48	172,143	20.80
เฉลี่ย	77,503	12.44	63,235	16.76

ที่มา. ตารางที่ 4.5 และ 4.6

รายได้ประชาชาติของประเทศไทย โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ คำนวณเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.nesdb.go.th>

ตารางที่ 4.6 อัตราการขยายตัวของผลผลิต จำแนกตามกิจกรรมการผลิต
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม	
	มูลค่า	อัตราการขยายตัว(%)	มูลค่า	อัตราการขยายตัว(%)
2525	156,098	-3.87	179,438	4.24
2526	184,752	18.36	203,837	13.60
2527	173,642	-6.01	226,360	11.05
2528	167,026	-3.81	231,598	2.31
2529	177,537	6.29	270,605	16.84
2530	204,521	15.20	315,291	16.51
2531	252,346	23.38	403,034	27.83
2532	279,947	10.94	496,714	23.24
2533	272,935	-2.50	594,003	19.59
2534	317,085	16.18	707,901	19.17
2535	348,127	9.79	778,987	10.04
2536	320,051	-8.06	892,363	14.55
2537	383,198	19.73	1,019,007	14.19
2538	458,975	19.77	1,190,456	16.83
2539	505,031	10.03	1,303,526	9.50
2540	513,991	1.77	1,360,842	4.40
2541	564,879	9.90	1,362,031	0.09
2542	502,826	-10.99	1,446,711	6.22
2543	444,185	-11.66	1,653,658	14.30
2544	468,905	5.57	1,715,926	3.77
2545	514,257	9.67	1,836,083	7.00
2546	615,854	19.76	2,061,572	12.28
2547	668,808	8.60	2,235,573	8.44
2548	728,093	8.86	2,461,294	10.10
2549	835,776	14.79	2,750,367	11.74
2550	913,926	9.35	3,023,454	9.93
เฉลี่ย	422,030	7.35	1,181,563	11.84

ตารางที่ 4.7 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการส่งออก จำแนกตามกิจกรรมการผลิต
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม	
	มูลค่าส่งออก	อัตราการขยายตัว (%)	มูลค่าส่งออก	อัตราการขยายตัว (%)
2509	12,012	1.66	1,722	12.36
2510	11,428	-4.86	2,272	31.94
2511	10,856	-5.01	2,099	-7.61
2512	11,386	4.88	2,638	25.68
2513	11,439	0.47	2,733	3.60
2514	13,089	14.42	3,414	24.92
2515	16,312	24.62	4,960	45.28
2516	22,434	37.53	8,136	64.03
2517	37,253	66.06	10,664	31.07
2518	34,025	-8.67	9,557	-10.38
2519	45,750	34.46	14,061	47.13
2520	40,908	-10.58	20,830	48.14
2521	54,401	32.98	26,394	26.71
2522	41,828	-23.11	33,252	25.98
2523	64,737	54.77	40,910	23.03
2524	75,509	16.64	54,330	32.80
เฉลี่ย	31,460	14.77	14,873	26.54

ที่มา. ตารางที่ 4.7 และ 4.8

1. สินค้าออกจำแนกตามกิจกรรมการผลิต 2538 - 2551 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย
ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.bot.or.th>
2. สถิติการค้าและเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทย 2500 – 2538. กรุงเทพมหานคร:
กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ตารางที่ 4.8 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการส่งออก จำแนกตามกิจกรรมการผลิต
ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม	
	มูลค่า	อัตราการขยายตัว (%)	มูลค่า	อัตราการขยายตัว (%)
2525	76,900	1.84	61,299	12.83
2526	71,583	-6.91	58,271	-4.94
2527	82,799	15.67	74,165	27.28
2528	78,728	-4.92	90,983	22.68
2529	89,170	13.26	121,690	33.75
2530	96,027	7.69	176,100	44.71
2531	122,216	27.27	258,586	46.84
2532	145,226	18.83	343,380	32.79
2533	130,826	-9.92	429,743	25.15
2534	149,571	14.33	537,854	25.16
2535	167,558	12.03	606,813	12.82
2536	160,873	-3.99	707,420	16.58
2537	191,333	18.93	856,231	21.04
2538	158,302	-17.26	1,153,489	34.72
2539	164,756	4.08	1,153,895	0.04
2540	180,949	9.83	1,492,332	29.33
2541	207,283	14.55	1,854,500	24.27
2542	181,164	-12.60	1,871,545	0.92
2543	192,274	6.13	2,378,191	27.07
2544	211,179	9.83	2,454,988	3.23
2545	222,682	5.45	2,506,443	2.10
2546	277,587	24.66	2,857,192	13.99
2547	323,748	16.63	3,361,361	17.65
2548	313,971	-3.02	3,897,247	15.94
2549	389,769	24.14	4,305,407	10.47
2550	408,329	4.76	4,631,042	7.56
เฉลี่ย	184,416	7.36	1,470,776	19.38

ตารางที่ 4.9 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2515 – 2519

รายการ / พ.ศ.	มูลค่า : ล้านบาท										สัดส่วนของมูลค่าส่งออกทั้งหมด									
	2515	2516	2517	2518	2519	2515	2516	2517	2518	2519	2515	2516	2517	2518	2519					
1. ข้าว	4,437	3,594	9,778	5,852	8,603	19.73	11.15	19.63	13	14.15	19.73	11.15	19.63	13	14.15					
2. ยางพารา	1,862	4,573	5,035	3,474	5,297	8.28	14.19	10.11	7.72	8.71	8.28	14.19	10.11	7.72	8.71					
3. ดีบุก	1,664	2,035	3,097	2,247	2,972	7.4	6.31	6.22	6.22	4.89	7.4	6.31	6.22	6.22	4.89					
4. ข้าวโพด	2,085	2,969	6,078	5,705	5,676	9.27	9.21	12.21	12.68	9.34	9.27	9.21	12.21	12.68	9.34					
5. มันสำปะหลัง	1,547	2,537	3,836	4,597	7,527	6.88	7.87	7.7	10.21	12.38	6.88	7.87	7.7	10.21	12.38					
6. ปอและปอกระเจา	1,087	1,054	845	643	579	4.83	3.27	1.7	1.43	0.95	4.83	3.27	1.7	1.43	0.95					
7. กุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง	340	803	602	891	1,347	1.51	2.49	2.49	1.21	2.22	1.51	2.49	2.49	1.21	2.22					
8. น้ำมัน	1,264	1,161	3,757	5,696	6,843	5.62	3.6	7.54	12.66	11.26	5.62	3.6	7.54	12.66	11.26					
9. อัญมณีและเครื่องประดับ	379	632	763	785	879	1.69	1.96	1.53	1.74	1.45	1.69	1.96	1.53	1.74	1.45					
10. เสื้อผ้าและสิ่งทอ	255	652	795	1,008	1,148	1.13	2.02	1.6	2.24	2.33	1.13	2.02	1.6	2.24	2.33					
รวมส่งออก 10 รายการ	14,920	20,010	34,586	30,898	40,871	66.34	62.07	70.73	69.11	67.68	66.34	62.07	70.73	69.11	67.68					

ที่มา. จาก รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, 2515 - 2519 . กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.10 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2520 – 2524

รายการ / พ.ศ.	มูลค่า : ล้านบาท										สัดส่วน : ร้อยละของมูลค่าส่งออกทั้งหมด			
	2520	2521	2522	2523	2524	2520	2521	2522	2523	2524				
1.ข้าว	13,428	10,424	15,592	19,508	26,366	18.81	12.55	14.41	14.65	17.23				
2.ยางพารา	6,122	8,030	12,351	12,351	10,841	8.59	9.67	11.42	9.27	7.09				
3.ข้าวโพด	3,347	4,275	5,644	7,299	8,349	4.7	5.15	5.22	5.48	5.46				
4.มันสำปะหลัง	7,706	10,892	9,891	14,887	16,446	10.81	13.11	9.14	11.18	10.75				
5.กุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง	1,170	1,500	2,372	1,961	2,136	1.64	1.81	2.19	1.47	1.4				
6.ดีบุก	4,541	7,229	9,252	11,347	9,091	6.37	8.7	8.55	8.52	5.94				
7.น้ำตาล	7,445	9,970	4,797	9,252	9,572	10.45	4.78	4.43	2.23	2.26				
8.แผงวงจรไฟฟ้า	-	2,158	2,903	6,152	6,193	-	2.6	2.68	4.62	4.05				
9.เสื้อผ้าและสิ่งทอ	1,495	6,866	8,795	9,645	12,570	2.1	8.27	8.13	7.24	8.22				
10.อัญมณีและเครื่องประดับ	1,004	1,707	2,250	3,240	4,486	1.41	2.06	2.08	2.43	2.93				
รวมส่งออก 10 รายการ	46,258	63,051	73,847	95,642	106,050	64.88	68.7	68.25	67.09	65.33				

ที่มา. จาก รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, 2520 - 2524 . กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.11 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2537 – 2541

รายการ / พ.ศ.	มูลค่า : ล้านบาท					สัดส่วน : ร้อยละของมูลค่าส่งออกทั้งหมด				
	2537	2538	2539	2540	2541	2537	2538	2539	2540	2541
1. คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	95,665	132,045	169,476	222,341	322,429	8.41	9.39	12.01	12.31	14.34
2. เสื้อผ้าและสิ่งทอ	100,631	101,961	79,805	97,007	122,975	8.85	7.25	5.66	5.37	5.47
3. แผงวงจรไฟฟ้า	45,311	58,182	58,539	75,838	93,833	3.98	4.14	4.15	4.2	4.17
4. ข้าว	39,187	48,627	50,735	65,093	86,803	3.44	3.46	3.6	3.6	3.86
5. อาหารทะเลแปรรูป	37,448	39,635	40,835	58,346	77,441	3.29	2.82	2.89	3.23	3.44
6. อัญมณีและเครื่องประดับ	48,254	54,374	55,843	73,154	76,942	4.24	3.87	3.96	4.05	3.42
7. วิทยุและส่วนประกอบ	29,069	32,840	35,876	44,724	59,829	2.56	2.34	2.54	2.48	2.66
8. กุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง	49,156	50,302	43,405	47,184	58,343	4.32	3.58	3.08	2.61	2.6
9. ยางพารา	41,824	61,261	63,373	57,500	55,407	3.68	4.36	4.49	3.18	2.46
10. รถยนต์และส่วนประกอบ	21,863	16,362	16,357	33,599	50,331	1.92	1.16	1.16	1.86	2.24
รวมส่งออก 10 รายการ	508,408	595,589	614,244	774,786	1,004,333	44.69	42.37	43.54	42.89	44.66

ที่มา. จากตลาดส่งออกสำคัญของไทย, โดยกระทรวงพาณิชย์ ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2552, จาก <http://www.moc.go.th>

ตารางที่ 4.12 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2542 – 2546

รายการ / พ.ศ.	มูลค่า : ด้านบาท										สัดส่วน : ร้อยละของมูลค่าส่งออกทั้งหมด				
	2542	2543	2544	2545	2546	2542	2543	2544	2545	2546	2542	2543	2544	2545	2546
1. คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	307,328	348,118	351,798	319,129	339,945	13.88	12.58	12.2	10.91	10.22					
2. แผงวงจรไฟฟ้า	111,767	179,302	154,879	141,912	191,540	5.05	6.48	5.37	4.85	5.76					
3. รถยนต์ และส่วนประกอบ	71,998	96,520	117,614	125,244	164,706	3.25	3.49	4.08	4.28	4.95					
4. ยางพารา	43,942	60,712	58,708	74,604	115,797	1.98	2.19	2.04	2.55	3.48					
5. เสื้อผ้าและสิ่งทอ	110,268	124,212	129,129	116,589	114,745	4.98	4.49	4.48	3.99	3.45					
6. อัญมณีและเครื่องประดับ	67,479	69,367	81,312	96,082	104,526	3.05	2.51	2.82	3.18	3.14					
7. วิทยุและส่วนประกอบ	51,203	77,969	74,910	89,752	103,765	2.31	2.82	2.6	3.07	3.12					
8. เม็ดพลาสติก	46,025	73,973	71,429	76,111	89,205	2.08	2.67	2.48	2.6	2.68					
9. อาหารทะเลแปรรูป	76,439	82,840	89,377	86,502	88,789	3.45	2.99	3.1	2.96	2.67					
10. ข้าว	73,812	65,557	70,095	70,004	75,776	3.33	2.37	2.43	2.39	2.28					
รวมส่งออก 10 รายการ	960,261	1,178,570	1,199,251	1,195,929	1,388,794	43.36	42.59	41.6	40.78	41.75					

ที่มา: จาก ตลาดส่งออกสำคัญของไทย, โดย กระทรวงพาณิชย์ ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2552, จาก <http://www.moc.go.th>

ตารางที่ 4.13 มูลค่าและสัดส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการแรกของไทย ปี พ.ศ. 2547 – 2551

รายการ / พ.ศ.	มูลค่า : ล้านบาท									
	2547	2548	2549	2550	2551	2547	2548	2549	2550	2551
1. คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	368,867	474,445	565,807	597,060	605,314	9.52	10.69	11.46	11.26	10.34
2. รถยนต์ และส่วนประกอบ	220,788	310,307	362,374	447,109	513,227	5.7	6.99	7.34	8.43	8.77
3. อัญมณีและเครื่องประดับ	106,278	120,339	139,865	185,150	274,102	2.74	2.91	2.83	3.49	4.68
4. น้ำมันสำเร็จรูป	71,074	94,996	138,786	140,716	259,739	1.83	2.14	2.81	2.65	4.44
5. แผงวงจรไฟฟ้า	196,444	238,455	267,598	290,350	237,971	5.07	5.37	5.42	5.48	4.07
6. ยางพารา	137,454	148,680	205,483	194,339	223,628	3.55	3.35	4.16	3.67	3.82
7. ข้าว	108,328	92,994	98,179	119,215	203,219	2.8	2.1	1.99	2.25	3.47
8. เม็ดพลาสติก	124,783	167,914	171,394	179,512	181,159	3.22	3.78	3.47	3.39	3.09
9. เหล็ก และผลิตภัณฑ์	99,578	115,513	134,035	157,686	176,901	2.57	2.6	2.71	2.97	3.02
10. ผลิตภัณฑ์ยาง	78,014	94,094	117,270	125,961	149,914	2.01	2.12	2.38	2.38	2.56
รวมส่งออก 10 รายการ	1,511,608	1,857,737	2,200,791	2,437,098	2,825,174	39.01	42.05	44.57	45.97	48.26

ที่มา. จาก ตลาดส่งออกสำคัญของไทย, โดย กระทรวงพาณิชย์ กันยายน 4 มีนาคม 2552, จาก <http://www.moc.go.th>

ตารางที่ 4.14 ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541 – 2551

ประเทศ / พ.ศ.	หน่วย : ล้านบาท										
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
สหรัฐอเมริกา	500,723	479,356	591,676	584,497	579,072	565,095	622,497	680,322	740,696	669,511	667,738
สหภาพยุโรป	401,157	371,969	437,100	466,434	438,370	488,392	553,965	570,837	641,163	684,560	699,938
ญี่ปุ่น	308,394	312,837	406,442	439,830	427,023	471,956	541,488	602,900	623,931	625,037	661,455
อาเซียน	408,964	411,639	536,910	557,801	582,130	684,943	852,487	975,868	1,029,180	1,129,092	1,319,666
อื่นๆ	628,852	638,448	795,938	836,142	897,346	1,115,244	1,303,253	1,608,765	1,901,403	2,193,918	2,504,831
รวม	2,248,090	2,214,249	2,768,066	2,884,704	2,923,941	3,325,630	3,873,690	4,438,692	4,936,373	5,302,118	5,853,628

ตารางที่ 4.15 สัดส่วนตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541 – 2551

ประเทศ / พ.ศ.	หน่วย : ล้านบาท										
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
สหรัฐอเมริกา	22.27	21.65	21.38	20.26	19.8	16.99	16.07	15.33	15	12.63	11.41
สหภาพยุโรป	17.84	16.8	15.79	16.17	14.99	14.69	14.3	12.86	13.01	12.91	11.93
ญี่ปุ่น	13.73	14.13	14.68	15.25	14.6	14.19	13.98	13.58	12.64	11.79	11.33
อาเซียน	18.19	18.59	19.4	19.34	19.92	20.6	22.01	21.99	20.84	21.3	22.54
อื่นๆ	27.97	28.83	28.75	28.98	30.69	33.53	33.64	36.24	38.51	41.37	42.79
รวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ที่มา. จาก ตลาดส่งออกสำคัญของไทย, โดย กระทรวงพาณิชย์ ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2552, จาก <http://www.moc.go.th>

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการกำหนดความเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ และการส่งออกก็ถือเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการเกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งผลให้เกิดรายได้และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุและที่มาของการส่งเสริมการส่งออกในหลายประเทศ และเพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ผู้ศึกษาจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับกรณีนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการส่งออกสินค้าในภาพรวม การส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม ที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาที่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ แบ่งข้อมูลที่ศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 – 2524) และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 – 2550) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการสร้างสมการในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ ทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป GRET

1.3 ผลการศึกษา

จากการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล จะแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ส่วนที่หนึ่ง: การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อหาความสัมพันธ์ของการส่งออกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

1) ผลการศึกษาของการส่งออกรวม

ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524) และช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 ช่วงเวลา แต่ในช่วงแรกค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระ \hat{C} และ \hat{X} จะมีขนาดใหญ่กว่าช่วงที่สอง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ช่วงแรกตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อตัวแปรตาม \hat{Y} มากกว่าช่วงที่สอง อันเป็นการขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการส่งออกในช่วงแรกจะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศน้อยกว่าช่วงที่สอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าซึ่งนับเป็นช่วงแรกของการพัฒนา ภาครัฐได้มีมาตรการต่างๆ ออกมาเพื่อปกป้อง สนับสนุน และคุ้มครองผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าหลายประการ ทำให้ในช่วงนั้นทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการมีการลงทุนที่สูงมาก และเมื่อมีการลงทุนสูง การสะสมทุนก็สูงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย อันส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่เพิ่มมากขึ้น แต่ในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกซึ่งเป็นช่วงการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากการใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ทางภาครัฐได้ออกมาตรการต่างๆ เพิ่มเติมเพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งออก แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีได้ทอดทิ้งหรือยกเลิกมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า จึงทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนยังคงทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าต่อไป และบางส่วนได้เปลี่ยนมาเป็นผู้ผลิตเพื่อส่งออก การสะสมทุนในช่วงนี้จึงมิได้เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควรจะเป็น เพราะผู้ประกอบการรายเดิมได้ลงทุนในสิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตไปจำนวนมากแล้วในช่วงแรกของการพัฒนา ประกอบกับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2539 จนถึงต้นปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจหลายด้าน เริ่มจากวิกฤตือสังหาริมทรัพย์ วิกฤติสถาบันการเงินที่เกิดจากการขยายสินเชื่อมากเกินไปและกระจุกตัวอยู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ เกิดภาวะหนี้เสีย การส่งออกตกต่ำ คุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลในระดับที่สูง ทำให้เจ้าหน้าที่ต่างขาดความเชื่อมั่น มีการโจมตีค่าเงินบาทหลายครั้ง จนเงินทุนสำรองระหว่างประเทศลดต่ำลงในระดับที่วิกฤติ ทางรัฐบาลจึงได้ประกาศปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ ทำให้เงินบาทของไทยอ่อนค่าลงเป็นอย่างมาก โดยอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้นเพิ่มขึ้นจาก 25.60 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐ เป็นมากกว่า 40 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการลงทุนของภาคเอกชนในสิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตที่ได้ลงทุนไปช่วงก่อนหน้านี้อันแล้ว บางส่วนได้คุ้ม

มาจากต่างประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระหนี้สินและดอกเบี้ยสูงขึ้นเกือบเท่าตัว การสะสมทุนของผู้ประกอบการในช่วงนั้นจึงลดลงอย่างมาก อีกทั้งในระยะหลังนี้ได้มีการรวมกลุ่มการค้าหรือการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งมีการเจรจาทางการค้าเพื่อเปิดการค้าเสรี ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศมีการแข่งขันสูง และที่สำคัญคือ การเปิดประเทศของมหาอำนาจอย่างประเทศจีน และการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศเวียดนาม ทำให้คู่แข่งทางการค้าของประเทศไทยมีมากขึ้น เนื่องจากค่าจ้างแรงงานและค่าต้นทุนวัตถุดิบของ 2 ประเทศดังกล่าวต่ำกว่าประเทศไทย จึงส่งผลให้สินค้าส่งออกบางรายการของไทย เช่น ผัก ผลไม้ ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ มีการแข่งขันที่สูงขึ้นทั้งทางด้านคุณภาพและราคา การส่งออกในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกนี้จึงไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และส่งผลกระทบต่อรายได้หรือความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของการส่งออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 จะพบว่า อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก (\hat{X}) มีอิทธิพลและผลกระทบต่อในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามทฤษฎี Export-Led Growth ที่ว่าการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อ การขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการศึกษาทั้งหมดทุกช่วงแล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การสะสมทุนถาวรและการส่งออกมีผลดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบใด

2) ผลการศึกษาของการส่งออกภาคเกษตรกรรม

ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524) และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีอิทธิพลและผลกระทบต่อในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 ช่วงเวลา แต่อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม (\hat{X}_A) มีอิทธิพลและผลกระทบต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในช่วงแรก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงที่สอง และในช่วงแรกค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระ \hat{C} และ \hat{X}_A จะมีขนาดใหญ่กว่าช่วงที่สอง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ช่วงแรกตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อตัวแปรตาม \hat{Y} มากกว่าช่วงที่สอง และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งสองช่วงเวลา และมีผลกระทบในช่วงแรกมากกว่าช่วงเวลาที่สอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พื้นที่ทางการเกษตรของไทยมีอย่างจำกัด ในช่วงที่ใช้นโยบายการ

ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า การผลิตและการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมยังคงมีความสำคัญ โดยสินค้าส่งออกของไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าภาคเกษตรกรรม แต่เมื่อมีการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก พื้นที่ทางการเกษตรบางส่วนได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เฉลี่ยต่อรายของเกษตรกรลดน้อยลง จึงเกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด รวมถึงมีการลงทุนซื้อเครื่องมือและเครื่องจักรมาใช้ในการเกษตร ทำให้ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยสูงขึ้น และในช่วงนี้ทางภาครัฐก็ได้ให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าภาคอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก มีการออกมาตรการต่างๆ มาเพื่อช่วยเหลือผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรมและมีการให้สินเชื่อจำนวนมากแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม แต่สำหรับภาคเกษตรกรรม การให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อมิได้เพิ่มขึ้นอย่างมากเหมือนภาคอุตสาหกรรม ทำให้การสะสมทุนภาคเกษตรกรรมมีไม่มาก และสินค้าภาคเกษตรกรรมก็ค่อยๆ ลดความสำคัญหรือลดสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกลงเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรม ประกอบกับเมื่อมีการรวมกลุ่มการค้าหรือการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้มีการเจรจาทางการค้าเพื่อเปิดการค้าเสรี ทำให้คู่แข่งทางการค้าด้านสินค้าเกษตรกรรมของประเทศไทยมีมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตรกรรมของประเทศจีนและเวียดนามที่มีปริมาณมากและราคาถูกกว่าของไทยได้เข้าไปแย่งส่วนแบ่งตลาดการค้าของไทย ซึ่งส่งผลให้สินค้าเกษตรบางชนิดของไทยส่งออกได้น้อยและราคาถูกลง อีกทั้งสินค้าภาคเกษตรกรรมบางชนิดไม่ได้ส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบ แต่ได้ส่งออกเป็นสินค้าแปรรูป ทำให้เมื่อพิจารณาสินค้าภาคเกษตรกรรมตามข้อมูลตัวเลขการส่งออกแล้ว อาจไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจนถึงผลผลิตภาคเกษตรกรรมที่ส่งออกไปยังต่างประเทศได้ และทำให้มูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 - 2550 จะพบว่า อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรม (\hat{X}_A) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามทฤษฎี Export-Led Growth ที่ว่าการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่ออัตราการขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน

3) ผลการศึกษาของการส่งออกภาคอุตสาหกรรม

ในช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2509 - 2524) และช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 ช่วงเวลา แต่อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออก

ภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในช่วงที่สอง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงแรก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรมจะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาที่สองมากกว่าช่วงแรก ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า ในช่วงที่นานโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามาใช้ สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ของไทยเป็นสินค้าเกษตรกรรม โดยสินค้าส่งออกภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.80 ของมูลค่าการส่งออกรวม ในขณะที่สินค้าภาคอุตสาหกรรมมีเพียงร้อยละ 23.23 ของมูลค่าการส่งออกรวม จึงทำให้สินค้าส่งออกภาคอุตสาหกรรมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่ออัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวในช่วงแรก และสำหรับในตอนต้นของช่วงที่นานโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้ สินค้าภาคเกษตรกรรมยังคงมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกต่อมูลค่าการส่งออกรวมที่สูงอยู่ แล้วจึงค่อยๆ ลดความสำคัญหรือลดสัดส่วนลง จึงทำให้ในภาพรวมของช่วงที่สอง สินค้าภาคอุตสาหกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติไม่สูงมากนัก ประกอบกับสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของไทยที่สำคัญ คือ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ รถยนต์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป และแผงวงจรไฟฟ้า ซึ่งวัตถุดิบในการผลิตส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูปจากต่างประเทศที่นำเข้าเพื่อประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูปในประเทศไทย แล้วส่วนหนึ่งใช้ในการบริโภคภายในประเทศ ส่วนที่เหลือก็ส่งออกไปขายต่างประเทศ ดังนั้นรายได้ส่วนใหญ่จึงต้องจ่ายเป็นค่าต้นทุนวัตถุดิบนำเข้า ส่วนรายได้ที่แท้จริงที่เพิ่มขึ้นของรายได้ต่อหัวของประชากรจะเป็นเพียงการเพิ่มขึ้นของมูลค่าจากค่าจ้างแรงงาน ซึ่งเมื่อเทียบสัดส่วนกับมูลค่าสินค้าที่ส่งออกแล้วถือว่ารายได้ที่แท้จริงที่เพิ่มขึ้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 – 2550 จะพบว่า อัตราการเพิ่มของการสะสมทุนถาวร (\hat{C}) และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรม (\hat{X}_M) มีอิทธิพลและผลกระทบในทางบวกต่ออัตราการเพิ่มของ GDP ต่อหัวของประชากร (\hat{Y}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามทฤษฎี Export-Led Growth ที่ว่าการขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อ การขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน

จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดของทุกผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถอธิบายอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกได้ดีกว่าในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

1.3.2 ส่วนที่สอง: การวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาด้านการค้าระหว่างประเทศของไทย มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่มีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการจัดทำข้อตกลงร่วม การรวมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

1) กลยุทธ์การพัฒนาของไทยที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

ประเทศไทยได้ใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการทดแทนการนำเข้า (Import substitution strategy) โดยนโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามาใช้ในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2524 ซึ่งทางภาครัฐได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าหลายประการ ซึ่งได้แก่ มาตรการปกป้อง มาตรการสนับสนุน มาตรการคุ้มครอง มาตรการด้านภาษี มาตรการทางการเงิน มาตรการส่งเสริมการลงทุน ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้สร้างปัจจัยขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่เป็นระบบการคมนาคม พลังงานไฟฟ้า และสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ปรับปรุงและก่อสร้างทางหลวง ดัดตั้งและขยายกำลังการผลิตไฟฟ้า ขยายระบบโทรศัพท์ เพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปา ฯลฯ ทั้งในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด หลังจากนั้นได้มีการปรับกลยุทธ์การพัฒนาประเทศมาเป็นกลยุทธ์การพัฒนาแบบเน้นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (Export expansion strategy of development) โดยการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก (พ.ศ. 2525 - 2550) และก็ได้มีการนำมาตรการส่งเสริมการส่งออกมาใช้เพิ่มเติม ซึ่งได้แก่ กำหนดอัตราเงินชดเชยล่วงหน้าเป็นร้อยละของราคาสินค้าส่งออก เพิ่มแหล่งเงินทุนเพื่อการผลิตและการส่งออก การวางแผนพัฒนาบริเวณชายฝั่งตะวันออกโดยให้เป็นที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมการส่งออก ท่าเรือพาณิชย์ และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จัดตั้งบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม จัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ฯลฯ และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ภาครัฐก็ได้ออกมาตรการต่างๆ อีกมากมายมาโดยตลอดเพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก ซึ่งนโยบายของภาครัฐส่วนใหญ่จะเน้นไปในด้านการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตในระบบเศรษฐกิจ การบริหาร สังคม และจะมุ่งไปที่การสร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศชาติ

2) มาตรการส่งเสริมการส่งออกที่สำคัญในปัจจุบัน

(1) มาตรการที่เกี่ยวกับด้านภาษีอากร

ก. การคืนอากรการผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

ข. การชดเชยค่าภาษีอากร ตามพระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. 2524

- ค. คลังสินค้าทัณฑ์บน ตามมาตรา 8 และ มาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469
- ง. เขตปลอดอากร ตามมาตรา 97 ตริ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469
- จ. การส่งเสริมการลงทุน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520
- ฉ. นิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

(2) มาตรการที่มีใช้ภายในอากร

ก. การส่งเสริมการส่งออกของกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งได้แก่ กลยุทธ์การผลักดันการส่งออกเร่งด่วน การส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร สนับสนุนการลดต้นทุนสินค้าในระบบ Trade Logistics ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปดำเนินธุรกิจในตลาดต่างประเทศให้มากขึ้น (Internationalization) การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ในภูมิภาคให้เพิ่มขึ้น การพัฒนาผู้ประกอบการค้าเพื่อการส่งออก (Thailand International Trade Mart) ในชุมชนธุรกิจต่างๆ ที่มีการค้าอยู่เดิม การพัฒนารูปแบบและคุณภาพสินค้าเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและธุรกิจบริการของไทย ฯลฯ

ข. การส่งเสริมการส่งออกของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ส่งออกที่มีศักยภาพให้สามารถเพิ่มหรือขยายการส่งออกได้มากขึ้น สนับสนุนผู้ส่งออก SMEs ให้เติบโตเป็นผู้ส่งออกที่มีความแข็งแกร่งในอนาคต รวมทั้งสร้างผู้ส่งออกรายใหม่และธุรกิจใหม่ๆ สร้างและสนับสนุนบริษัทการค้าระหว่างประเทศ (Trading Company) เพื่อก่อให้เกิดการส่งออกที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) แทนการเป็นผู้รับจ้างผลิตสินค้า ให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการส่งออกอย่างครบวงจรแก่ผู้ส่งออก การอำนวยความสะดวกหรือแก้ปัญหาด้านการชำระเงินสำหรับการค้าระหว่างประเทศ ฯลฯ

3) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย

ผลจากการเปิดประเทศด้านการค้าทำให้ไทยต้องปรับกลยุทธ์จากการเน้นการส่งออกสินค้าที่ผลิตจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก มาเป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก ส่งผลให้โครงสร้างทางการผลิตและโครงสร้างการส่งออกสินค้าของไทยเปลี่ยนไป สรุปได้ดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการผลิต

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 และ 2 กลยุทธ์การพัฒนาประเทศไทยเป็นแบบเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า เมื่อพิจารณาจาก

โครงสร้างการผลิตของประเทศในปี พ.ศ. 2509 สัดส่วนมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรกรรมเป็นร้อยละ 31.14 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น ในขณะที่สัดส่วนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมยังมีฐานการผลิตที่เล็กอยู่ คือมีมูลค่าร้อยละ 16.08 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น และหลังจากปี พ.ศ. 2509 เป็นต้นมา สัดส่วนของมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรกรรมก็เริ่มลดลง ในขณะที่สัดส่วนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเริ่มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2524 สัดส่วนมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรกรรมลดลงเหลือร้อยละ 21.36 และสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.64 ซึ่งหากมองในภาพรวมของอัตราการขยายตัวของการผลิตในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจะพบว่าการภาคเกษตรกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 12.44 ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 16.76

นโยบายส่งเสริมการส่งออกเริ่มมีการนำมาใช้อย่างจริงจัง ในปี พ.ศ. 2525 หรือเริ่มต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ซึ่งนับแต่เริ่มนำนโยบายดังกล่าวมาใช้อย่างจริงจัง การผลิตภาคเกษตรกรรมก็ได้ลดความสำคัญลงอย่างรวดเร็ว จากสัดส่วนมูลค่าการผลิตเป็นร้อยละ 18.55 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น ในปี พ.ศ. 2525 ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 10.76 ในปี พ.ศ. 2550 ในขณะที่สัดส่วนการผลิตภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.32 เป็นร้อยละ 35.60 และหากมองในภาพรวมของอัตราการขยายตัวของการผลิตในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก จะพบว่าการภาคเกษตรกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.35 ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.84

(2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออก

ในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยเป็นสินค้าภาคเกษตรกรรมเกือบทั้งสิ้น โดยสินค้าส่งออกภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.80 ของมูลค่าการส่งออกรวม ในขณะที่สินค้าอุตสาหกรรมมีเพียงร้อยละ 23.23 ของมูลค่าการส่งออกรวม แต่เมื่อพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกกลับพบว่า สินค้าภาคเกษตรกรรมมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 14.77 ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีถึงร้อยละ 26.54 ทั้งนี้เป็นเพราะมูลค่าการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมปรับเพิ่มขึ้นไม่มากเมื่อเทียบกับการปรับเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรม

ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) เป็นแผนที่มีกำหนดการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออกที่ชัดเจนมากกว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านๆ มา ซึ่งทำให้สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกภาคอุตสาหกรรมมีมากกว่าภาคเกษตรกรรม และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา มูลค่าและสัดส่วนการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมสูงกว่าภาคเกษตรกรรมมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ. 2528 สัดส่วนการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรมต่อการส่งออกรวม คิดเป็นร้อยละ 41.45 และ ปี พ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 7.90 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมคิดเป็น

ร้อยละ 47.90 และ 89.56 ตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก พบว่า ในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก สินค้าภาคเกษตรกรรมมีอัตราเฉลี่ยเพียงร้อยละ 7.36 แต่สินค้าภาคอุตสาหกรรมมีอัตราเฉลี่ยถึงร้อยละ 19.38

4) การจัดทำข้อตกลงร่วม การรวมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยได้จัดทำข้อตกลงร่วม และเข้าร่วมกลุ่มการค้าหรือกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ มากมาย โดยในระดับทวิภาคี ได้แก่ พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ไทย - นิวซีแลนด์ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย โครงการความปลอดภัยผู้สินค้าระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา กรอบความตกลงว่าด้วยความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นระหว่าง ไทย-เปรู ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-บาห์เรน และระดับพหุภาคี ได้แก่ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย กรอบความตกลงเขตการค้าเสรี BIMSTEC การเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-เอฟต้า ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ครอบคลุมอาเซียน-ญี่ปุ่น ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - สาธารณรัฐเกาหลี ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรป

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับการสะสมทุนถาวรและการส่งออกของประเทศ ทั้งในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก แต่การสะสมทุนถาวรและการส่งออกของประเทศในช่วงแรกจะมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าช่วงที่สอง อันเป็นการขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการส่งออกในช่วงแรกจะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศน้อยกว่าช่วงที่สอง และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถอธิบายอัตราการเพิ่มของรายได้ต่อหัวหรืออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกได้ดีกว่าในช่วงที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาแบบเน้นการส่งออก (Export-Led Growth)

ที่ว่า การขยายการส่งออกจะช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตของข้อจำกัดการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพการผลิตของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อ การขยายการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อภาคการผลิตของประเทศมีการเพิ่มทุนสะสมก็จะทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในเรื่องของประสิทธิภาพการผลิตจากการแบ่งงานกันทำ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงทำให้เกิดการผลิตสินค้าที่เพิ่มขึ้น และมีการส่งออกมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ประชากรมีรายได้ต่อหัวสูงขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และการพัฒนาของประเทศก็จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และเป็นไปในแนวทางที่คล้ายกับผลการศึกษาของ **Salvatore and Hatcher** ที่ว่าการส่งออกมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศที่ใช้กลยุทธ์การคุ้มครองอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า แทนที่จะเป็นประเทศที่ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการส่งออก และการส่งออกก็มีผลดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ไม่ว่าประเทศนั้นจะใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบใด อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ **จรียาพร เอี่ยมแผ้ว** ที่ว่าช่วงก่อนการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้อย่างจริงจัง แบบจำลองที่ใช้สามารถอธิบายการเติบโตของรายได้ได้ไม่ดีเท่ากับช่วงหลังจากที่มีการส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจัง และการเติบโตของการส่งออกส่งผลกระทบต่อทิศทางที่เป็นบวกต่อการเติบโตของรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งช่วงก่อนและหลังการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ ผลการศึกษาแต่ละภาคการผลิตยังพบว่า อัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมมีอิทธิพลและผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงแรกมากกว่าช่วงที่สอง และอัตราการเพิ่มของมูลค่าที่แท้จริงจากการส่งออกภาคอุตสาหกรรมมีอิทธิพลและผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงที่สองมากกว่าช่วงแรก **ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้** รวมทั้งการใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกของภาครัฐส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างการส่งออกของประเทศไทย โดยเปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรม และนโยบายดังกล่าวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในสภาวะการณ์ปกติ แต่หากเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนขาดกำลังซื้อ นโยบายดังกล่าวก็อาจส่งผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ไม่ดีเท่าที่ควร หรือไม่ก็เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกับผลการศึกษาในเรื่อง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสเปนภายใต้ข้อสมมติ **Exports-Led Growth** ของ **Balaguer and Jorda** ที่ว่าในระยะยาวการขยายการส่งออกรวมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกจะมีความสัมพันธ์กัน การส่งออกเป็นตัวกำหนดผลผลิตที่แท้จริงของสเปน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นตัวสนับสนุนการส่งออก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

การส่งออกจากสินค้าเกษตรกรรมเป็นสินค้าอุตสาหกรรมและกึ่งอุตสาหกรรมนำไปสู่การขยายตลาดใหม่ รวมไปถึงการขยายตัวของการส่งออก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

3. ข้อเสนอแนะ

ภายใต้สภาวะการณ์ที่การค้าระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันกันอย่างสูง ทั้งทางด้านการผลิตและการส่งออก มีการกีดกันทางการค้าทั้งในรูปแบบภาษีและมิใช่ภาษี รวมถึงการแข่งชิงการลงทุนจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ทางภาครัฐและภาคเอกชนของไทยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และต้องพยายามสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้าและการลงทุนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น ซึ่งในที่นี้จะขอเสนอแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาครัฐ

ภาครัฐควรดำเนินการในการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งการส่งเสริมการส่งออก ดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโอกาสและข้อจำกัดทางการค้า ระเบียบปฏิบัติและกฎเกณฑ์ของความตกลงทางการค้าในระดับต่างๆ ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจทั่วไปได้ทราบอย่างทั่วถึงด้วยสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ในการตัดสินใจดำเนินการผลิตหรือการลงทุน

- ควรให้มีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะการสร้างระบบการขนส่งที่เอื้ออำนวยต่อระบบ Logistics ให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านการขนส่งและการกระจายสินค้าของผู้ประกอบการ โดยภาครัฐอาจร่วมลงทุนกับภาคเอกชน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ใช้กลไกตลาดเป็นปัจจัยกำหนดราคาค่าบริการ โครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยให้การใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการผลิต การประดิษฐ์คิดค้น และการสร้างนวัตกรรมด้านเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์การผลิต อีกทั้งควรดำเนินการมาตรการคุ้มครองลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่ประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออกและการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งเป็นการช่วยลดการนำเข้าสินค้าทุนอีกทางหนึ่งด้วย

- ที่ผ่านมามาการเติบโตของการส่งออกสินค้าภาคอุตสาหกรรมที่อาศัยเทคโนโลยีและทุนที่สูง (Technology and Capital Intensive) เป็นการเติบโตเพราะเทคโนโลยีและทุนจากต่างประเทศ โดยการนำชิ้นส่วนที่ผลิตจากเทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาประกอบโดยใช้แรงงานคนไทย แต่ไม่ได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงนั้นแก่คนในประเทศไทย ซึ่งหากเมื่อบริษัทต่างชาติเหล่านั้นถึงจุดอิ่มตัวหรือสูญเสียความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบให้กับบริษัทต่างชาติอื่นๆ ที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมา ประเทศไทยก็จะสูญเสียตลาดส่งออกไปด้วย หรือในกรณีบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่นที่มีค่าแรงงานถูกกว่าแรงงานไทย ประเทศไทยก็จะสูญเสียรายได้จากการส่งออกและเกิดการว่างงานขึ้นในประเทศเมื่อเป็นเช่นนี้ การที่ภาครัฐมีการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ก็ควรที่จะวางกฎเกณฑ์ให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้กับแรงงานไทยหรือบริษัทคนไทยที่ร่วมลงทุน (Joint venture) ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการต่อยอดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศต่อไป

- ควรสร้างมาตรการเพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนมีการสะสมทุนถาวรและขยายการก่อสร้างธุรกิจของตน อันจะทำให้มีการเพิ่มเครื่องมือ เครื่องจักรเพื่อขยายการผลิต ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวมากขึ้น ทั้งนี้ภาครัฐอาจดำเนินการโดยใช้มาตรการทางภาษี เช่น การลดหรือยกเว้นการเก็บอากรขาเข้าสำหรับเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต การให้หักค่าเสื่อมราคาสินค้าทุนเพิ่มมากขึ้น การเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลตามเงื่อนไขที่กำหนด เป็นต้น

- ในด้านการสร้างเสถียรภาพด้านรายได้จากการส่งออกของประเทศนั้น นอกจากภาครัฐจะใช้นโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อจูงใจให้มีการผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้นแล้ว ในด้านการแสวงหาตลาดส่งออกและการเพิ่มมูลค่าสินค้าที่ส่งออกก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกัน ดังนั้น ทางภาครัฐจึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการขยายตลาดของสินค้าส่งออกสำคัญแต่ละประเภท และนอกจากนั้น การเจรจาการค้าและการรวมกลุ่มการค้าต่างๆ ของไทยก็ควรได้มีการศึกษาในรายละเอียดของข้อตกลงต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดความเสียเปรียบต่อประเทศคู่ค้า

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับภาคเอกชน

สำหรับภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งออก มีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการ ดังนี้

- ก่อนการดำเนินการผลิตหรือขยายขนาดการผลิตควรได้มีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบถึงต้นทุนและผลประโยชน์ของโครงการที่จะดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงในการลงทุน และเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดในการผลิต

- ควรได้มีการศึกษาให้เข้าใจถึงกฎเกณฑ์ทางการค้าและการลงทุน รวมถึงเงื่อนไขสัญญาที่ประเทศไทยได้เจรจาหรือลงนามทำข้อตกลงทางการค้าไว้กับประเทศต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการผลิตและการตลาดต่อไป

- ควรได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงาน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการผลิตในระหว่างผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการต่อยอดแนวคิดด้านการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพผลผลิต อีกทั้งเพื่อให้เกิดการประหยัดจากภายนอก และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารุ่นต่อไป

- นโยบายส่งเสริมการส่งออกเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และนอกจากนี้ก็ยังมีปัจจัยสำคัญอื่นๆ อีกมากมายที่มีได้นำมาพิจารณา อาทิเช่น อัตราการเติบโตของประชากร อัตราเงินเฟ้อ อัตราการจ้างงานและการว่างงาน อัตราการขยายเมือง สินค้าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมรายผลิตภัณฑ์ ฯลฯ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาเพิ่มเติมในการศึกษารุ่นต่อไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่ผู้ศึกษาต้องการศึกษา ขอบประมาณ และระยะเวลาในการศึกษา

- จากผลการวิเคราะห์เพื่อหาแบบจำลองที่เหมาะสมพบว่า อัตราการเพิ่มของผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรม (\hat{R}) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและทำให้ผลการศึกษาแตกต่างหรือขัดแย้งกับทฤษฎี จึงได้ตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากแบบจำลอง สาเหตุน่าจะเกิดจากข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นภาพรวมของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั้งหมด จึงทำให้ผลการศึกษาไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าผลผลิตที่แท้จริงจากโรงงานอุตสาหกรรมมีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่ อย่างไร แต่หากการศึกษาในรุ่นต่อไปมีการแยกหรือเจาะจงเฉพาะรายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ผลิตเพื่อส่งออกก็อาจได้ผลการศึกษาที่แตกต่างจากกรณีนี้ได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชุตินา สุวรรณ์เดชา (2547) "ปัญหาเกี่ยวกับตัวแปร" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับนักเศรษฐศาสตร์* หน่วยที่ 11 หน้าที่ 172 – 275 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย (2547) "การวิเคราะห์การถดถอย" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับนักเศรษฐศาสตร์* หน่วยที่ 10 หน้าที่ 94 – 163 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- ดาร์รัตน์ อานันทนะสูงค์ (2543) "ทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา* หน่วยที่ 2 และ 3 หน้าที่ 38 - 103 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- ศิริพร สัจจามันท์ (2543) "แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การพัฒนา" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา* หน่วยที่ 1 หน้าที่ 12 - 14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- สมบัติ พันธวิศิษฎ์ (2547) "ความรู้พื้นฐานทางสถิติ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับนักเศรษฐศาสตร์* หน่วยที่ 9 หน้าที่ 1 – 89 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- สุนีย์ สีลพิพัฒน์ (2546) "แนวคิดทั่วไปและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ* หน่วยที่ 1 หน้าที่ 1 – 55 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- อรรถชัยคณา เข้มนวล (2547) "ปัญหาเกี่ยวกับตัวตลาดเคลื่อน" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับนักเศรษฐศาสตร์* หน่วยที่ 12 หน้าที่ 2 – 75 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ (2543) "บทบาทของรัฐและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา* หน่วยที่ 12 หน้าที่ 71 - 82 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- นิตยา เทียงตรงภิญโญ (2551) *ศุดกากรกับการต่างประเทศ* กรุงเทพมหานคร
- เบญจพร ทังเกษมวัฒนา (2535) *การพัฒนาเศรษฐกิจเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง (2543) *ธุรกิจระหว่างประเทศ* กรุงเทพมหานคร ธนัชการพิมพ์

- อุดม เกิดพิบูลย์ (2543) *ทฤษฎีและนโยบายการค้าระหว่างประเทศ* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กรมส่งเสริมการส่งออก (2552) *กิจกรรมการส่งเสริมการส่งออก* ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552 จาก
<http://www.depthai.go.th>
- กรมศุลกากร (2552) *สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร* ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552 จาก
<http://www.customs.go.th>
- กระทรวงพาณิชย์ (2552) *สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย* ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552 จาก
<http://www.moc.go.th>
- กระทรวงพาณิชย์ (2552) *ตลาดส่งออกสำคัญของไทย* ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2552 จาก
<http://www.moc.go.th>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552) *เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ* ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552 จาก
<http://www.bot.or.th>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552) *ดัชนีสินค้าออกจำแนกตามกิจกรรมการผลิต* ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552
จาก <http://www.bot.or.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) *รายได้ประชาชาติของ
ประเทศไทย* ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552 จาก <http://www.nesdb.go.th>
- กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (2500 - 2538) *สถิติการค้าและเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทย*
กรุงเทพมหานคร
- ธนาคารแห่งประเทศไทย (2515 - 2524) *รายงานเศรษฐกิจรายเดือน* กรุงเทพมหานคร
สมชัย ฤชุพันธุ์ และคณะ *รายงานการวิจัยโครงการ การปฏิรูปภาษีศุลกากร และมาตรการภาษีเพื่อ
การส่งออก* สิงหาคม 2546
- วีระพงษ์ รามางกูร (2531) "บทบาทกรมศุลกากรกับภาวะเศรษฐกิจ" *วารสารศุลกากร* ปีที่ 1,
ฉบับที่ 4 (มกราคม - กุมภาพันธ์) กรุงเทพมหานคร
- สุทิน สินสวัสดิ์ (2535) "เขตปลอดภาษี" *วารสารศุลกากร* ปีที่ 5, ฉบับที่ 30 (พฤษภาคม -
มิถุนายน) กรุงเทพมหานคร
- เอกพล หนุ่ยศรี (2549) "แนวทางการศึกษาชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับนัก
เศรษฐศาสตร์" *วารสารเศรษฐศาสตร์สุโขทัยธรรมมาธิราช* ฉบับปฐมฤกษ์ (มิถุนายน)
กรุงเทพมหานคร
- กฤษณ์ อรุณวัฒนานันท์ (2547) "การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการส่งออกกับการเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย" *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

- จรียา เอี่ยมแก้ว (2541) "นโยบายส่งเสริมการส่งออกกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- จรี ดาปนานนท์ (2529) "การขยายตัวของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชัยวิทย์ วรคุณพิณี (2539) "วิเคราะห์มาตรการทางศุลกากรเพื่อส่งเสริมการส่งออก" วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศิษุวัฒน์ ทรงรัฐเศรษฐ์ (2548) "ความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างการส่งออกกับทุนมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กรณีของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ธีรภัทร ผ่องแผ้ว (2549) "เขตปลอดอากรกับการส่งออกของประเทศไทย" การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นิตานาด สุคนธ์ปฏิภาค (2528) "การส่งเสริมการส่งออกและเสถียรภาพในรายได้สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นิติต ธีรสุขพิมล (2537) "การวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พลเทพ ดันธวัชชาธมน (2540) "การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการขาดเสถียรภาพในการส่งออกสินค้าของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พิสุทธิ ศดิรัตน์ (2539) "ความสัมพันธ์เชิงเหตุภาพระหว่างการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ภควดี ชลการ (2548) "ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งออกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญ: กรณีประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ยุพเรศ บุญยงค์ (2548) "ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การนำเข้าและอุปทานการส่งออกของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- วรวิทย์ พรพิมลมิตร (2542) "ความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตของการส่งออกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กรณีศึกษากลุ่มประเทศอาเซียน" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วราภรณ์ โภภกริมย์ (2547) "ความสัมพันธ์ของการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วารุพงษ์ ปลุกเจริญ (2538) "ผลกระทบของการปรับโครงสร้างการส่งออกสินค้าต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- อรอุมา ประเสริฐ (2548) "การส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อารีย์ภรณ์ รอดทัศนาศนา (2543) "ความสัมพันธ์เชิงเหตุภาพระหว่างการเปิดประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Balaguar, J., & Jorda, M. (2004) "Structure change in exports and economic growth: Cointegration and causality analysis for Spain (1961 – 2000)", from <http://www.tandf.co.uk>
- Federici, D., & Marconi, D. (2002) "On export and economic growth: The case of Italy", from <http://www.tandf.co.uk>
- Khalafalla, K. (2001) "Export – Led growth and structure change: Evidence from Malaysia ", from <http://www.tandf.co.uk>
- Ram, Rati (1985) "Export and Economic Growth some Addition Evidence: Economic Development and Cultural Change", P 415 – 425
- Salvatore, D., and T.Hatcher. (1991) "Inward Oriented and Outward Oriented Trade strategies" *Journal of Development Studies* 24, 4(April): 7 – 25
- Shan, J., & Sun, F. (1998) "On the export – led growth hypothesis: The econometric evidence from China", from <http://www.tandf.co.uk>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามมาตรการส่งเสริมการส่งออก

สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามมาตรการส่งเสริมการส่งออก

1. การคืนอากรการผลิตเพื่อการส่งออก ตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

การคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ เป็นการคืนค่าภาระภาษีอากรสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้า ได้แก่ อากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมภาษีอื่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีมหาดไทย ที่ผู้นำของเข้าได้เสียหรือวางประกันไว้ขณะนำเข้ามาเมื่อสามารถพิสูจน์ได้ว่าได้นำวัตถุดิบนั้นไป ผลิต ผสม ประกอบหรือบรรจุเป็นสินค้าส่งออก แล้วก็จะได้รับการคืนอากรโดยจะคำนวณค่าภาษีอากรที่คืนให้ตามสูตรการผลิต ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องผลิตส่งออกภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้นำเข้า และต้องขอคืนเงินอากรภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ส่งของนั้นออกไป

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคืนอากรวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตาม มาตรา 19 ทวิ

- (1) ของที่นำเข้ามาต้องนำมาผลิต หรือผสม หรือประกอบ หรือบรรจุ แล้วส่งออกต่างประเทศ หรือส่งไปเป็นของใช้สิ้นเปลืองในเรือเดินทางไปต่างประเทศ
- (2) ของที่นำเข้ามาต้องมีไซของที่กฎกระทรวงระบุห้ามคืนเงินอากร
- (3) ปริมาณของที่นำเข้า ซึ่งใช้ในการผลิต หรือผสม หรือประกอบ หรือบรรจุ เป็นของที่ส่งออก ให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นชอบ หรือประกาศกำหนดไว้
- (4) ของนั้นต้องส่งออกไปทางท่าหรือที่สำหรับการส่งออกซึ่งของที่ขอคืนอากรขาเข้า
- (5) ของนั้นได้ส่งออกไปภายใน 1 ปี นับแต่วันที่นำของซึ่งใช้ในการผลิต ผสมหรือประกอบเป็นของที่ส่งออก หรือใช้บรรจุของที่ส่งออกเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่ในกรณีมีเหตุสุดวิสัยทำให้ไม่อาจส่งออกภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ อธิบดีกรมศุลกากรอาจขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 6 เดือน
- (6) ผู้นำของเข้าต้องขอคืนอากรภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ส่งของนั้นออกไป แต่อธิบดีกรมศุลกากรจะขยายเวลาออกไปตามที่เห็นสมควรได้

ของที่ได้รับคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ

- (1) วัตถุดิบที่เห็นได้ชัดว่ามีอยู่ในของที่ผลิตเพื่อส่งออก
- (2) วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตโดยตรงที่มีอยู่ในของที่ผลิตส่งออก แต่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน
- (3) วัตถุดิบจำเป็นที่ใช้ในการผลิต

ของที่ไม่ได้รับคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ

- (1) เครื่องจักร เครื่องพิมพ์ แม่พิมพ์ (Mould) เครื่องใช้ในการผลิตชนิดต่างๆ
- (2) เชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิต

2. การชดเชยค่าภาษีอากรตามพระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. 2524

การชดเชยค่าภาษีอากรเป็นมาตรการหนึ่งของรัฐบาลที่ช่วยลดต้นทุนให้แก่ผู้ผลิตสินค้าส่งออกเพื่อให้สามารถแข่งขันราคาในตลาดต่างประเทศได้ โดยการจ่ายเงินชดเชยค่าภาษีอากรที่แฝงอยู่ในต้นทุนสินค้าที่ส่งออกในรูปของ “บัตรภาษี” ทั้งนี้ การจ่ายเงินดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. 2524 ซึ่งตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน อธิบดีกรมศุลกากร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ โดยมีหน้าที่ เช่น กำหนดอัตราเงินชดเชยแก่ชนิดและ/หรือสินค้าที่จะได้รับเงินชดเชย ประเภทสินค้าที่ไม่ได้รับชดเชย หลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไขและกำหนด เวลาการจ่ายเงินชดเชย ฯลฯ เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิและหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากร

- (1) เป็นผู้ส่งออกสินค้า ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตเองหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ ผู้ส่งออก
 - (1.1) จะต้องไม่ใช่สิทธิคืนอากร หรือยกเว้นอากร หรือลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบที่นำมาผลิตเป็นสินค้าส่งออกตามกฎหมายหนึ่งกฎหมายใด
 - (1.2) ผู้ส่งออกได้ปฏิบัติตามถ้วนตามมาตรา 45 และ 48 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (2) เป็นผู้ขายสินค้าให้แก่ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ตามโครงการเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทั้งนี้ ค่าของสินค้านี้ทั้งหมดหรือบางส่วนจะต้องชำระจากเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- (3) เป็นผู้ขายสินค้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคที่ห้าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรให้แก่องค์การระหว่างประเทศหรือหน่วยงานใดที่มีสิทธินำสินค้านั้นเข้ามาในราชอาณาจักรได้
- (4) สินค้าที่ส่งออกจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร ทั้งนี้ คำว่า “ผลิต” หมายถึง การประกอบ แปรรูป แปรสภาพ หรือทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีขึ้นซึ่งสินค้า

ไม่ว่าด้วยวิธีใด และไม่เป็นสินค้าต้องห้ามมิให้ได้รับเงินชดเชยตามประกาศของคณะกรรมการพิจารณาชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร ทั้งนี้การส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศต้องปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและได้รับเงินค่าราคาสินค้าเข้ามาในประเทศด้วย ถ้าเป็นการส่งออกเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น เพื่อเป็นตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์ ฯลฯ ที่ไม่ใช่เพื่อการค้า ย่อมไม่อาจขอชดเชยค่าภาษีอากรได้

(5) ต้องยื่นขอชดเชยค่าภาษีอากรภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่งสินค้าออก

(6) กรณีมีการส่งสินค้าคืนและต้องคืนเงินค่าสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ จะต้องคืนเงินชดเชยเป็นจำนวนตามส่วนสินค้าที่รับคืนให้แก่กรมศุลกากรภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นำสินค้าเข้า หรือนับแต่วันได้รับสินค้าคืนสำหรับกรณีที่ขายสินค้าภายในประเทศ มิฉะนั้นต้องชำระเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินชดเชยที่ต้องชำระคืนจนกว่าจะชำระคืนเงินชดเชยครบถ้วน

สินค้าส่งออกที่ไม่มีสิทธิได้รับการชดเชยค่าภาษีอากร

(1) สินค้าที่ไม่ได้ผลิตในราชอาณาจักร
 (2) แร่ ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
 (3) สินค้าซึ่งเสียภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมเมื่อส่งออก
 (4) สินค้าที่คณะกรรมการพิจารณาชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักรกำหนดให้ไม่ได้รับชดเชย มีดังนี้

(4.1) ประกาศคณะกรรมการพิจารณาชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักรที่ 3/2527 มีผลบังคับแก่การส่งออกตั้งแต่ 7 พฤศจิกายน 2527 ได้แก่ผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยไม้สัก พุง ชิงชัน ประคู้ มะค่าโมง จะเข้ (สาธ) มะเกลือ ที่ไม่เหมาะที่จะนำไปแปรรูปเป็นอย่างอื่น

(4.2) ประกาศคณะกรรมการพิจารณาชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักรที่ 1/2535 มีผลบังคับแก่การส่งออกตั้งแต่ 1 มกราคม 2535 ได้แก่

(4.2.1) ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ไม่ว่าจะเป็นข้าวเปลือก ข้าวขาว ข้าวกล้อง ข้าวหนึ่ง ข้าวอบแห้ง ปลายข้าว หรือรำ

(4.2.2) ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี

(4.2.3) ข้าวโพด ไม่ว่าจะเป็นฝักหรือเมล็ด อบ บด ทำให้เป็นซีกหรือชิ้น แต่ไม่รวมถึงแป้งข้าวโพด หรือข้าวโพดที่ผ่านกรรมวิธีเพื่อทำเป็นอาหารนอกจากอาหารสัตว์ (ไม่รวมฝักข้าวโพดอ่อนที่เป็นฝัก)

(4.2.4) หนังสือพิมพ์ที่ยังไม่พอก รวมทั้งเศษตัด และเศษ

(4.2.5) ขางของต้นยางตระกูลฮีเวีย ไม่ว่าจะเป็ ขางแผ่น ขางแท่ง เศษขาง ขางก้อน น้ำขาง หรือขี้ขางจากต้นขาง ขางปนดินหรือปนเปลือกต้นขาง รวมทั้งขางใน ลักษณะอื่นซึ่งยังอยู่ในสภาพวัตถุดิบ

(4.2.6) รังไหม เส้นไหมดิบที่ยังมิได้ตีเกลียว และเส้นด้ายที่ทำด้วยไหม ขี้ไหม หรือเศษไหม

(4.2.7) ถั่วทุกชนิด ไม่ว่าจะกะเทาะเปลือก หรือทั้งเปลือก บด ทำให้เป็น ซีกหรือชิ้น รวมทั้งกากถั่ว แต่ไม่รวมถึงแป้งถั่ว หรือถั่วที่ผ่านกรรมวิธีเพื่อทำเป็นอาหาร นอกจาก อาหารสัตว์ (ไม่รวมถึงถั่วฝักยาวที่เป็นฝัก)

(4.2.8) เมล็ดคะหุ้ง

(4.2.9) ปอทุกชนิดและเศษปอ ไม่ว่าจะดิบหรือผ่านกรรมวิธีใด ๆ รวมทั้ง ปอที่เป็นเส้นใย แต่ไม่รวมถึง ปอที่ปั่นเป็นเส้นหรือวัตถุดิบอื่นจากปอ

(4.2.10) ครั่งดิบ ครั่งเม็ด

(4.2.11) มันสำปะหลังไม่ว่าเป็นหัว หรือจัดทำเป็นผง แป้ง เส้น ก้อน แท่ง ผอย ชิ้น เม็ด หรือจัดทำในลักษณะอื่น รวมทั้ง กากมันสำปะหลัง

(4.2.12) น้ำตาลทราย น้ำตาลทรายดิบ หรือน้ำตาลดิบ

(4.2.13) กากน้ำตาล กากมะพร้าว

(4.2.14) ฟ้าย นุ่น จี๊ว จ้าว ไม่ว่าจะทั้งลูก กะเทาะเปลือกหรือแยกส่วนแล้ว รวมทั้งเมล็ด แต่ไม่รวมถึงปุ๋ยฝ้ายที่แยกเมล็ดออกแล้ว

(4.2.15) สัตว์ทุกชนิดที่ไม่ใช่สัตว์น้ำและสัตว์ปีก รวมทั้งวัตถุดิบที่ได้จากสัตว์

(4.2.16) สัตว์น้ำที่มีชีวิต

(4.2.17) ทองคำ แพลทินัม ทองขาว เงิน นาก โลหะเจือวัตถุดังกล่าว รวมถึงวัตถุที่ทำเทียมแต่ไม่รวมถึงสินค้าที่ใช้ประดับกาย หรือเครื่องแต่งกาย

การจ่ายเงินชดเชย

กรมศุลกากรจะจ่ายเงินชดเชยค่าภาษีอากรให้แก่ผู้ส่งออกในรูปแบบของ “บัตร ภาษี” ซึ่งสามารถนำไปจ่ายเป็นค่าภาษีได้ใน 3 หน่วยงานคือ กรมศุลกากร กรมสรรพากร และกรม สรรพสามิต บัตรภาษีมี่ 2 ชนิด คือ

(1) ชนิดบอกราคา คือ ราคา 100,000 บาท ราคา 10,000 บาท และราคา 1,000 บาท

(2) ชนิดไม่กำหนดราคาซึ่งระบุจำนวนเงินที่ต่ำกว่า 1,000 บาท

อายุของบัตรภาษีมีระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ออกบัตร และอาจต่ออายุได้ไม่เกิน 2 คราวๆ ละ 3 ปี ซึ่งจะต้องยื่นขอต่ออายุบัตรก่อนหมดอายุต่อหน่วยงานที่พิจารณาชดเชยค่าภาษีอากรของกรมศุลกากร

3. คลังสินค้าทัณฑ์บน ตามมาตรา 8 และ มาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. 2469

คลังสินค้าทัณฑ์บน เป็นการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ส่งออกตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของคลังสินค้าทัณฑ์บนตามมาตรา 8 และ 8 ทวิ แห่งกฎหมายศุลกากร พ.ศ. 2469 โดยงดเว้นการเก็บอากรขาเข้าและขาออกแก่ของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกไปยังนอกประเทศ ทั้งนี้ไม่ว่าจะส่งออกในสภาพเดิมที่นำเข้า หรือในสภาพที่ได้ผลิต ผสม หรือประกอบ เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ คลังสินค้าทัณฑ์บนที่กรมศุลกากรประกาศกำหนดให้มีการจัดตั้งเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรมี 7 ประเภท ดังนี้

1) คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป

คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ การบรรจุหรือแบ่งบรรจุ การขนถ่ายสินค้า การกระจายสินค้า และเพื่อกิจการอื่นๆ ที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร อันจะเป็นการช่วยสนับสนุนการผลิต การประกอบอุตสาหกรรม และการค้าระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สิทธิประโยชน์ในการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป

(1) เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนสาธารณะ รับเก็บของเป็นการทั่วไป ของที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปมีอายุการเก็บรักษา 2 ปี นับแต่วันนำเข้า โดยได้รับงดเว้นการเก็บอากรขาเข้าและขาออก หากส่งออกนอกราชอาณาจักร

(2) สามารถแบ่งทยอยนำของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปเพื่อบริโภคภายในประเทศ โดยต้องชำระภาษีอากรให้ครบถ้วนเฉพาะของที่นำออกมานั้น โดยคำนวณตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้นออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน

(3) สามารถโอนกรรมสิทธิ์ในของที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บนให้แก่ผู้อื่นทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน เพื่อให้ผู้รับโอนเป็นผู้ชำระภาษีอากร หรือใช้สิทธิทางการทูต หรือใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 หรือใช้สิทธิอื่นๆ ซึ่งผู้รับโอนมีสิทธิเสมือนเป็นผู้นำเข้าเอง

(4) สามารถขนย้ายหรือโอนของไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ทั้งนี้ ของที่ขอโอนจะต้องเป็นของที่นำไปผลิตเป็นของสำเร็จรูปในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าที่ได้เคยขึ้นสูตการการผลิตไว้แล้ว เพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

(5) สามารถขนย้ายหรือโอนของไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปอื่น และสามารถขนย้ายหรือโอนของไปยังเขตอุตสาหกรรมส่งออก หรือเขตปลอดอากร โดยถือเสมือนว่าไปส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในวันที่นำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก หรือเขตปลอดอากร

(6) งดเว้นการเก็บอากรขาเข้าและขาออกสำหรับของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อทำการบรรจุหรือแบ่งบรรจุในคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปเพื่อเป็นสินค้าส่งออก โดยสามารถแบ่งทยอยส่งออกได้ภายในเวลา 2 ปี

(7) วัตถุดิบและสินค้าที่ได้นำเข้ามาเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป หากส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีภาระภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่มใช้อัตราศูนย์

(8) ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับวัตถุดิบและสินค้านำเข้า ใช้การค้ำประกันขณะจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปแทน

(9) ของที่นำเข้ามาเก็บรักษาไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป ซึ่งเสียหรือเสื่อมคุณภาพ สามารถขอทำลายตามระเบียบที่กรมศุลกากรกำหนด โดยได้รับยกเว้นอากร

2) คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า

คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทหนึ่ง ซึ่งผู้ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าสามารถนำวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้ามาทำการผลิต หรือ ผสม หรือ ประกอบ เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยงดเว้นการเก็บอากรขาเข้า และอากรขาออก แก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ไม่ว่าจะส่งออกในสภาพเดิมที่นำเข้ามาหรือในสภาพที่ได้ผลิต หรือ ผสม หรือ ประกอบเป็นของอื่น

สิทธิประโยชน์ในการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า

(1) ยกเว้นอากรขาเข้าและขาออก สำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ หรือดำเนินการอื่นใด เป็นสินค้าส่งออก รวมทั้งการส่งออกในสภาพเดิมที่นำเข้ามา

(2) วัตถุดิบที่นำเข้ามารวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ภายใต้คลังสินค้าทัณฑ์บน หากส่งออกไม่มีภาระภาษีสรรพสามิต

(3) เมื่อได้รับอนุมัติให้จัดตั้งคลังฯ ผู้ประกอบการสามารถใช้การค้ำประกันแทนการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้นวัตถุดิบที่นำเข้าจึงไม่ต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม

(4) วัตถุดิบภายในคลังที่เกิดสภาพด้อยคุณภาพ วัตถุดิบที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามวัตถุประสงค์การใช้งาน สินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตได้จากคลังฯ ถ้าประสงค์จะจำหน่ายภายในประเทศ สามารถกระทำได้โดยชำระค่าภาษีอากรตามสภาพของสินค้าหรือวัตถุดิบนั้น

(5) วัตถุดิบที่เสียหายจากการผลิต (ส่วนสูญเสียนอกสูตรการผลิต) สามารถขอทำลาย หรือบริจาคให้แก่องค์การกุศล หรือส่วนราชการได้ โดยไม่ต้องเสียภาษีใด ๆ

(6) ของที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้มีอายุการเก็บรักษา 2 ปี นับแต่วันนำเข้า ไม่ว่าจะเก็บอยู่ในสภาพเดิมที่นำเข้า หรือในสภาพที่ผลิต ผสม ประกอบเป็นของอื่น

(7) สินค้าที่ส่งออกหากชำรุดสามารถนำกลับเข้ามาซ่อมในคลังฯ ได้

(8) ยกเว้นภาษีอากรแก่วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต แต่ไม่ปรากฏเห็นชัดในผลิตภัณฑ์ที่ส่งออก เช่น เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาสภาพอาหารในผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง เคมีภัณฑ์ชนิดสเปรย์ที่ใช้ฉีดคอเสื้อให้แข็งในผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น

(9) ยกเว้นภาษีอากรแก่วัตถุดิบที่ใช้สิ้นเปลืองและจำเป็นในการผลิต เช่น เคมีภัณฑ์ที่ทำให้เส้นด้ายเหนียว เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการชักฟอกในผลิตภัณฑ์ประเภทสิ่งทอ ผงซักฟอก ทราย ขี้เถ้า ขี้เถ้าอัดเม็ด ฯลฯ เป็นต้น

(10) ยกเว้นอากรขาเข้าแก่เครื่องจักร ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของเครื่องจักร รวมทั้งเครื่องมือและเครื่องใช้ที่ใช้กับเครื่องจักรดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม ประเภทพิกัดศุลกากรที่อธิบดีกรมศุลกากรอนุญาตให้นำเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า

3) คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร

คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร มี 2 ประเภท คือ คลังสินค้าทัณฑ์บนกลาง และคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขาย

คลังสินค้าทัณฑ์บนกลาง หมายความว่ารวมถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนที่ให้บริการสาธารณะสำหรับเก็บของเพื่อนำไปแสดงและขายในคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขาย

คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขาย หมายความว่ารวมถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรที่จัดตั้งขึ้น ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ หรือในเมือง สำหรับแสดงและขายของเพื่อนำออกไปนอกราชอาณาจักร หรือขายแก่ผู้ซื้อที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับยกเว้นอากร แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

(1) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับผู้โดยสารขาเข้า หมายถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขายที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง ณ ท่าอากาศยานนานาชาติภายในห้องผู้โดยสารขาเข้า หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร เพื่อขายเฉพาะสุรา ซิการ์เรตต์ ซิการ์ และยาเส้น แก่ผู้ซื้อที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและไม่เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับยกเว้นอากร

(2) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับผู้โดยสารขาออก หมายถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขายที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง ณ ท่าอากาศยานนานาชาติภายในห้องผู้โดยสารขาออกหรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร เพื่อขายของนำเข้าจากต่างประเทศ และของภายในประเทศที่อธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบ แก่ผู้ซื้อที่เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร

(3) คลังสินค้าทัณฑ์บนในเมือง หมายถึง คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อขายที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งในเมือง หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร เพื่อขายของนำเข้ามาจากต่างประเทศและของภายในประเทศที่อธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบ แก่ผู้ซื้อที่มีหนังสือเดินทางและหลักฐานที่แสดงว่าจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร โดยวิธีส่งซื้อล่วงหน้า ซึ่งผู้ซื้อจะได้รับมอบของที่สั่งซื้อ ณ จุดส่งมอบสินค้าที่กำหนดไว้ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติภายในห้องผู้โดยสารขาออก หรือจัดส่งไปนอกราชอาณาจักร โดยทางไปรษณีย์ หรือวิธีอื่นที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนด

สิทธิประโยชน์ในการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร

ผู้ประกอบการสามารถใช้คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรเป็นสถานที่สำหรับเก็บของ แสวงและขายของเพื่อนำออกไปนอกราชอาณาจักร สำหรับสินค้าที่นำเข้าและส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ภายในระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันนำเข้า จะได้รับการยกเว้นอากรทั้งขาเข้าและขาออก

4) คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ (คสท.)

คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการนำของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ หรือของที่นำเข้ามาผลิตผสม ประกอบ หรือบรรจุในประเทศ ซึ่งมีเงื่อนไขได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายศุลกากรหรือกฎหมายอื่น หรือของในประเทศซึ่งไม่มีค่าอากร เข้ามาจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ หรือเพื่อกิจการอื่นๆ อันเป็นการช่วยสนับสนุนการผลิต การประกอบอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนจูงใจให้มีการลงทุนในประเทศเพิ่มมากขึ้น

สิทธิประโยชน์ในการจัดตั้ง คสท.

(1) ของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเข้าเก็บใน คสท. เพื่อจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ ได้รับยกเว้นการเก็บอากร หากได้จำหน่ายระหว่างการจัดงานแสดงเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

(2) ของจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก เขตปลอดอากร คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทต่างๆ และของที่นำเข้ามาผลิตผสม ประกอบ หรือบรรจุในประเทศซึ่งมีเงื่อนไขยกเว้นการเก็บอากรตามกฎหมายศุลกากรหรือกฎหมายอื่นสามารถนำเข้าเก็บใน คสท. เพื่อจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการและจำหน่ายเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

(3) ของในประเทศที่ไม่มีค่าอากรสามารถนำเข้าเก็บใน คสท. เพื่อจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการและจำหน่ายเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร และสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้

(4) การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตาม (1), (2) และ (3) ออกจาก คสท. โดยนำติดตัวผู้โดยสารออกไป ที่ประสงค์จะขอกินภาษีมูลค่าเพิ่มให้จำหน่ายได้เฉพาะชาวต่างประเทศที่จะเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักร หรือคนไทยที่มีหนังสือเดินทางและหลักฐานที่แสดงว่าจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร และให้กระทำโดยวิธีส่งชื่อล่วงหน้า

(5) การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตาม (1) และ (2) ข้างต้น ในระหว่างการจัดงานแสดงสินค้าเพื่อบริโภคในประเทศต้องชำระค่าภาษีอากรให้ครบถ้วน

(6) ของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการใน คสท. นี้ สามารถโอนให้แก่ผู้ประกอบการเขตอุตสาหกรรมส่งออก เขตปลอดอากร คลังสินค้า ทัณฑ์บนประเภทอื่น และบุคคลอื่นซึ่งมีสิทธิได้รับการกินอากรตามมาตรา 19 ทวิ หรือได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายศุลกากรหรือกฎหมายอื่น การนับระยะเวลาของการเก็บรักษาสินค้าในคลังสินค้า ทัณฑ์บนประเภทต่าง ๆ ให้นับตั้งแต่วันนำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร เสมือนผู้รับโอนสินค้านำเข้ามาเอง

5) คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับเก็บน้ำมัน (คสน.)

คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปสำหรับเก็บน้ำมัน (คสน.) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้ใช้เป็นสถานที่เก็บน้ำมันที่นำเข้ามาใช้ภายในประเทศหรือส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการค้าน้ำมันทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยการผ่อนคลายภาระการชำระภาษีอากรของผู้นำเข้า รวมทั้งการสนับสนุนการสำรองน้ำมันเพื่อความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ

สิทธิประโยชน์ในการจัดตั้ง คสน.

ผู้ประกอบการสามารถใช้เป็นสถานที่เก็บน้ำมันที่นำเข้ามาใช้ภายในประเทศหรือส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยสามารถเก็บน้ำมันได้ครั้งละไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันนำเข้า หากส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศจะได้รับการงดเว้นการเก็บภาษีอากรทั้งขาเข้าและขาออก แต่ถ้านำเข้ามาใช้บริโภคภายในประเทศต้องชำระภาษีอากรขณะนำออกจาก คสน. โดยต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 ตลอดจนระเบียบและประกาศของกระทรวงพาณิชย์เกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างเคร่งครัด

6) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับอู่ซ่อมหรือสร้างเรือ

คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับอู่ซ่อมหรือสร้างเรือ เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อใช้เก็บส่วนประกอบ อุปกรณ์ประกอบ และวัสดุสำหรับซ่อมหรือสร้างเรือหรือส่วนของเรือ ที่ได้รับยกเว้นอากรตามประเภทที่ 7 ภาค 4 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530

สิทธิประโยชน์ในการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับอู่ซ่อมหรือสร้างเรือ

ผู้นำเข้าซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุมัติจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับอู่ซ่อมหรือสร้างเรือ สามารถนำเข้าส่วนประกอบอุปกรณ์ประกอบและวัสดุสำหรับซ่อมหรือสร้างเรือเข้าเก็บ

รักษาในคลังสินค้าทัณฑ์บนนี้เพื่อการซ่อมหรือสร้างเรือ หรือส่วนของเรือขนาด 15 ตันกรอสขึ้นไป ไม่ว่าเรือนั้นจะเป็นเรือไทยหรือเรือต่างประเทศ โดยได้รับยกเว้นภาษีอากร

7) เขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระภาษีอากร

เขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระทางภาษีอากร (เขตคลังฯ) คือ อาณาบริเวณที่กรมศุลกากรอนุมัติให้จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นที่รวมของคลังสินค้าทัณฑ์บน 2 ประเภท คือ

- (1) คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป
- (2) คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า

สิทธิประโยชน์ในการจัดตั้งเขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระภาษีอากร

(1) ได้รับงดเว้นการเก็บอากรขาเข้าและขาออกแก่ของที่ปล่อยออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนในเขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระภาษีอากรเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ไม่ว่าจะส่งออกในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพที่ได้ผลิตหรือผสมหรือประกอบเป็นของอื่น

(2) กรมศุลกากรจะจัดเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติพิธีการ รับชำระค่าภาษีอากร ตรวจปล่อยสินค้า และดำเนินการอื่นๆ เกี่ยวกับการศุลกากรเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ประกอบการในเขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระภาษีอากร

(3) ของที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าซึ่งประกอบกิจการอยู่ในเขตคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาระภาษีอากรนอกจากที่กรมศุลกากรได้กำหนดระยะเวลาการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างอื่น ให้มีอายุเก็บรักษา 2 ปี นับแต่วันที่นำเข้า ไม่ว่าจะเก็บอยู่ในสภาพเดิมที่นำเข้า หรือในสภาพที่ได้ผลิต หรือผสม หรือประกอบเป็นของอื่น เมื่อพ้นกำหนดกรมศุลกากรจะเรียกเก็บภาษีอากรสำหรับของดังกล่าว เว้นแต่มีเหตุอันควร อธิบดีกรมศุลกากรอาจขยายระยะเวลาออกไปได้

4. เขตปลอดอากร ตามมาตรา 97 ตรี แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

เขตปลอดอากร หมายถึงเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ โดยของที่นำเข้าไปในเขตดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิประโยชน์ของเขตปลอดอากร

(1) ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับของที่ได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อนำเข้าในเขตปลอดอากรในกรณี ดังต่อไปนี้

(1.1) ของที่เป็นเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ รวมทั้ง ส่วนประกอบของของดังกล่าวที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ ตามที่อธิบดีอนุมัติ

(1.2) ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำไปในเขตปลอดอากร สำหรับใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ

(1.3) ของที่ปล่อยออกมาจากเขตปลอดอากรอื่น

(2) ยกเว้นอากรขาออก สำหรับของที่ปล่อยไปจากเขตปลอดอากรเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร

(3) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการนำสินค้าจากต่างประเทศเข้าไปในเขตปลอดอากร

(4) ใช้อัตราภาษีร้อยละ 0 ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำสินค้าในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากรเฉพาะสินค้าที่ต้องเสียอากรขาออกหรือที่ได้รับยกเว้นอากรขาออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(5) ยกเว้นภาษีสรรพสามิต สำหรับการนำเข้าและการผลิตของที่กระทำในเขตปลอดอากร

(6) ยกเว้นภาษีสุรา การปิดแสดมปีและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายยาสูบ และกฎหมายว่าด้วยไฟ สำหรับการนำเข้าและการผลิตที่กระทำในเขตปลอดอากร

(7) การนำของเข้ามาในราชอาณาจักรหรือการนำวัตถุดิบภายในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากรเพื่อผลิต ผสม ประกอบบรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดกับของนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ของนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายในบังคับกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพการประทับตราหรือเครื่องหมายใดๆ แก่ของนั้น

(8) ของใดที่มีกฎหมายบัญญัติให้ได้รับยกเว้นหรือคืนเงินอากรเมื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หากนำของนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนเงินอากรโดยให้ถือว่าของนั้นได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในเวลาที่น่าจะเช่นนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร

(9) ของที่นำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือเพื่อโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วย

พิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำเข้าสำเร็จในเวลาที่นำของเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร

(10) การนำของในเขตปลอดอากรไปใช้เพื่อการบริโภคหรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตปลอดอากร ให้ถือว่าเป็นการนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักรดังกล่าวในข้อ (9) เว้นแต่จะเป็นการกำจัดหรือทำลายเศษวัสดุ ของที่เสียหาย ของที่ใช้ไม่ได้หรือของที่ไม่ได้ใช้ ซึ่งอยู่ภายในเขตปลอดอากร โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี

(11) ของที่ปล่อยออกจากเขตปลอดอากรเพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้คำนวณค่าภาษีตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของ เช่นว่านั้นออกไปจากเขตปลอดอากร แต่ในกรณีที่ได้นำของที่มีอยู่ในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร โดยของที่นำเข้าไปนั้นไม่มีสิทธิได้รับคืนหรือยกเว้นอากร ไม่ต้องนำราคาของดังกล่าวมาคำนวณค่าภาษี

5. การส่งเสริมการลงทุน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

การส่งเสริมการลงทุนเป็นมาตรการหนึ่งในหลายมาตรการในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในประเทศไทย โดยมีหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการลงทุน คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรแก่ผู้ประกอบการในเขตส่งเสริมการลงทุน กรมศุลกากรซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลและรับผิดชอบในเรื่องภาษีอากรของรัฐเป็นหน่วยงานที่กำหนดระเบียบปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติในการนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบของผู้ประกอบการที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ด้านภาษีอากรขาเข้า รวมไปถึงควบคุม ดูแล อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากร

สิทธิประโยชน์ของการส่งเสริมการลงทุน

(1) ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร หรือได้รับลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรลงเหลือกึ่งหนึ่ง

(2) ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปี หรือในบางเขตจะเพิ่มขึ้นเป็น 7-8 ปี

(3) ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1-5 ปี แล้วแต่เขตที่โรงงานตั้งอยู่

(4) อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้าและค่าประปาเป็น 2 เท่าเป็นระยะเวลา 10 ปีนับแต่วันที่เริ่มมีรายได้

(5) อนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิร้อยละ 25 ของเงินที่ลงทุนในการนั้น

หลักเกณฑ์ข้างต้นเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะถือเป็นแนวทางในการให้สิทธิและประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ แต่ทั้งนี้อาจมีข้อยกเว้นในกรณีประเภทกิจการที่จะให้การส่งเสริมนั้นคณะกรรมการได้ประกาศกำหนดเงื่อนไขเฉพาะเกี่ยวกับการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรไว้เป็นอย่างอื่น

6. นิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีชื่อย่อว่า “กนอ.” มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลายประการ โดยเริ่มจากการจัดหาที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม หรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่จะเป็นประโยชน์ ดำเนินการปรับปรุงที่ดินเพื่อให้บริการตลอดจนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานรวมทั้งสาธารณูปโภคต่างๆ ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรม

พื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) พื้นที่เขตอุตสาหกรรมทั่วไป เป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับประกอบการอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

(2) พื้นที่เขตประกอบการเสรี เป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรมเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การรักษาความมั่นคงของรัฐ สวัสดิภาพของประชาชน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม หรือความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยของที่นำเข้าไปในเขตดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร และค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรแก่ผู้ประกอบการในเขตประกอบการเสรีในนิคมอุตสาหกรรมของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมศุลกากรซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุม ดูแล และรับผิดชอบในเรื่องภาษีอากรของรัฐ เป็นหน่วยงานที่กำหนดระเบียบปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติในเขตนิคมอุตสาหกรรม

สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรม

(1) ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน อกรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งของดังกล่าวที่จำเป็นในการผลิตและของที่ใช้ในการสร้างโรงงาน หรืออาคาร

(2) ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งอกรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับของที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า

(3) ได้รับยกเว้นอกรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับของซึ่งได้นำเข้ามาตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 รวมทั้งผลิตภัณฑ์สิ่งพลอยได้และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิตแล้วส่งออก

(4) ได้รับยกเว้นหรือคืนค่าภาษีอากรสำหรับของที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ได้รับยกเว้น หรือคืนค่าภาษีอากรเมื่อได้ส่งออกป็นอกรขาออก หรือหากผู้ประกอบการที่ได้รับยกเว้นอากรสำหรับวัตถุดิบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 หรือผู้ประกอบการที่เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าตามมาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 หรือผู้ประกอบการที่ได้รับสิทธิคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 ส่งของเข้าไปในเขตประกอบการเสรี จะได้รับยกเว้นค่าภาษีอากรหรือคืนค่าภาษีอากรเช่นเดียวกับการส่งออกป็นอกรขาออก

(5) การขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตประกอบการเสรี ไม่ว่าจะอยู่ในเขตอุตสาหกรรมเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์

(6) การขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนกับผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตประกอบการเสรี ชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์

(7) การนำของในประเทศเข้าไปในเขตประกอบการเสรี ชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์ โดยถือว่าเป็นการส่งออก

ภาคผนวก ข

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1.1 การส่งออกรวม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

ปี พ.ศ.	\hat{Y}	\hat{C}	\hat{X}	\hat{R}
2509	17.56	27.39	8.95	16.13
2510	3.76	22.41	0.48	19.79
2511	4.35	10.23	-3.44	7.13
2512	6.76	12.00	7.53	12.83
2513	10.65	6.34	0.43	-6.05
2514	0.91	0.14	16.94	14.60
2515	7.78	5.60	30.19	16.25
2516	26.97	27.85	43.28	36.19
2517	22.33	34.24	56.16	25.40
2518	5.81	16.82	-3.75	5.91
2519	11.33	14.39	25.52	20.39
2520	13.59	31.82	17.11	19.43
2521	18.15	17.80	16.67	19.93
2522	11.90	15.91	30.23	20.43
2523	17.06	28.79	19.48	18.98
2524	12.37	15.67	13.10	20.80

1.2 การส่งออกรวม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

ปี พ.ศ.	\hat{Y}	\hat{C}	\hat{X}	\hat{R}
2525	8.43	6.53	5.02	4.24
2526	7.30	15.62	-6.90	13.60
2527	5.26	7.81	19.19	11.05
2528	4.97	1.56	11.50	2.31
2529	5.38	1.81	21.19	16.84
2530	12.73	22.96	29.17	16.51
2531	18.01	33.20	33.85	27.83
2532	17.14	34.34	27.85	23.24
2533	16.27	37.16	14.30	19.59
2534	13.31	18.35	23.50	19.17
2535	11.52	6.49	13.31	10.04
2536	10.43	12.75	13.23	14.55
2537	13.29	15.75	21.34	14.19
2538	14.01	18.54	23.58	16.83
2539	9.04	10.11	-0.20	9.50
2540	1.62	-15.55	29.80	4.40
2541	-3.20	-35.23	21.86	0.09
2542	-0.75	-6.72	-1.42	6.22
2543	5.43	11.96	27.02	14.30
2544	3.29	9.24	2.62	3.77
2545	5.20	5.24	1.25	7.00
2546	7.61	14.56	13.94	12.28
2547	8.74	18.09	18.24	8.44
2548	8.34	21.88	15.27	10.10
2549	9.75	7.19	9.79	11.74
2550	7.55	2.27	6.87	9.93

1.3 การส่งออกสินค้าเกษตรกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

ปี พ.ศ.	\hat{Y}	\hat{C}	\hat{X}_A	\hat{R}
2509	17.56	27.39	1.66	16.13
2510	3.76	22.41	-4.86	19.79
2511	4.35	10.23	-5.01	7.13
2512	6.76	12.00	4.88	12.83
2513	10.65	6.34	0.47	-6.05
2514	0.91	0.14	14.42	14.60
2515	7.78	5.60	24.62	16.25
2516	26.97	27.85	37.53	36.19
2517	22.33	34.24	66.06	25.40
2518	5.81	16.82	-8.67	5.91
2519	11.33	14.39	34.46	20.39
2520	13.59	31.82	-10.58	19.43
2521	18.15	17.80	32.98	19.93
2522	11.90	15.91	-23.11	20.43
2523	17.06	28.79	54.77	18.98
2524	12.37	15.67	16.64	20.80

1.4 การส่งออกสินค้าเกษตรกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

ปี พ.ศ.	\hat{Y}	\hat{C}	\hat{X}_A	\hat{R}
2525	8.43	6.53	1.84	4.24
2526	7.30	15.62	-6.91	13.60
2527	5.26	7.81	15.67	11.05
2528	4.97	1.56	-4.92	2.31
2529	5.38	1.81	13.26	16.84
2530	12.73	22.96	7.69	16.51
2531	18.01	33.20	27.27	27.83
2532	17.14	34.34	18.83	23.24
2533	16.27	37.16	-9.92	19.59
2534	13.31	18.35	14.33	19.17
2535	11.52	6.49	12.03	10.04
2536	10.43	12.75	-3.99	14.55
2537	13.29	15.75	18.93	14.19
2538	14.01	18.54	-17.26	16.83
2539	9.04	10.11	4.08	9.50
2540	1.62	-15.55	9.83	4.40
2541	-3.20	-35.23	14.55	0.09
2542	-0.75	-6.72	-12.60	6.22
2543	5.43	11.96	6.13	14.30
2544	3.29	9.24	9.83	3.77
2545	5.20	5.24	5.45	7.00
2546	7.61	14.56	24.66	12.28
2547	8.74	18.09	16.63	8.44
2548	8.34	21.88	-3.02	10.10
2549	9.75	7.19	24.14	11.74
2550	7.55	2.27	4.76	9.93

1.5 การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ช่วงเวลาที่ชั้นนโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

ปี พ.ศ.	\hat{Y}	\hat{C}	\hat{X}_M	\hat{R}
2509	17.56	27.39	12.36	16.13
2510	3.76	22.41	31.94	19.79
2511	4.35	10.23	-7.61	7.13
2512	6.76	12.00	25.68	12.83
2513	10.65	6.34	3.60	-6.05
2514	0.91	0.14	24.92	14.60
2515	7.78	5.60	45.28	16.25
2516	26.97	27.85	64.03	36.19
2517	22.33	34.24	31.07	25.40
2518	5.81	16.82	-10.38	5.91
2519	11.33	14.39	47.13	20.39
2520	13.59	31.82	48.14	19.43
2521	18.15	17.80	26.71	19.93
2522	11.90	15.91	25.98	20.43
2523	17.06	28.79	23.03	18.98
2524	12.37	15.67	32.80	20.80

1.6 การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

ปี พ.ศ.	\hat{Y}	\hat{C}	\hat{X}_M	\hat{R}
2525	8.43	6.53	12.83	4.24
2526	7.30	15.62	-4.94	13.60
2527	5.26	7.81	27.28	11.05
2528	4.97	1.56	22.68	2.31
2529	5.38	1.81	33.75	16.84
2530	12.73	22.96	44.71	16.51
2531	18.01	33.20	46.84	27.83
2532	17.14	34.34	32.79	23.24
2533	16.27	37.16	25.15	19.59
2534	13.31	18.35	25.16	19.17
2535	11.52	6.49	12.82	10.04
2536	10.43	12.75	16.58	14.55
2537	13.29	15.75	21.04	14.19
2538	14.01	18.54	34.72	16.83
2539	9.04	10.11	0.04	9.50
2540	1.62	-15.55	29.33	4.40
2541	-3.20	-35.23	24.27	0.09
2542	-0.75	-6.72	0.92	6.22
2543	5.43	11.96	27.07	14.30
2544	3.29	9.24	3.23	3.77
2545	5.20	5.24	2.10	7.00
2546	7.61	14.56	13.99	12.28
2547	8.74	18.09	17.65	8.44
2548	8.34	21.88	15.94	10.10
2549	9.75	7.19	10.47	11.74
2550	7.55	2.27	7.56	9.93

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 การส่งออกรวม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

พ.ศ. 2509- 2524 ก่อนปรับแบบจำลอง

Model 1: OLS estimates using the 16 observations 1-16

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.00773	2.60917	0.7695	0.4565
C_	0.404875	0.138685	2.919	0.0129 **
X_	0.212157	0.100192	2.118	0.0558 *
R_	-0.0610537	0.203466	-0.3001	0.7693

Mean of dependent variable = 11.955
 Standard deviation of dep. var. = 7.13234
 Sum of squared residuals = 233.911
 Standard error of the regression = 4.41504
 Unadjusted R-squared = 0.69345
 Adjusted R-squared = 0.61682
 F-statistic (3, 12) = 9.04861 (p-value = 0.00209)
 Durbin-Watson statistic = 2.78119
 First-order autocorrelation coeff. = -0.442882
 Log-likelihood = -44.1618
 Akaike information criterion (AIC) = 96.3237
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 99.414
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 96.4819

Excluding the constant, p-value was highest for variable 5 (R_)

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 10.4096

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(9) > 10.4096) = 0.318352$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 1.45981

with p-value = 0.481955

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(4, 8) = 0.478315$

with p-value = $P(F(4, 8) > 0.478315) = 0.75155$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 3.28504

with p-value = $P(F(1,11) > 3.28504) = 0.0972693$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.485
- 4) X_ 2.170
- 5) R_ 2.714

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 21736.93

Determinant = 4.0307812e+010

Reciprocal condition number = 0.00012415928

2.2 การส่งออกรวม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก พ.ศ. 2525-2550

ก่อนปรับแบบจำลอง

Model 2: OLS estimates using the 26 observations 1-26
Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.77263	1.09860	2.524	0.0193 **
C_	0.221472	0.0531467	4.167	0.0004 ***
X_	0.0471588	0.0529099	0.8913	0.3824
R_	0.223679	0.137103	1.631	0.1170

Mean of dependent variable = 8.48731
Standard deviation of dep. var. = 5.24463
Sum of squared residuals = 120.057
Standard error of the regression = 2.33605
Unadjusted R-squared = 0.82541
Adjusted R-squared = 0.80160
F-statistic (3, 22) = 34.6701 (p-value < 0.00001)
Durbin-Watson statistic = 1.14506
First-order autocorrelation coeff. = 0.386509
Log-likelihood = -56.7807
Akaike information criterion (AIC) = 121.561
Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 126.594
Hannan-Quinn criterion (HQC) = 123.01

Excluding the constant, p-value was highest for variable 4 (X_)

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 8.47328

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(9) > 8.47328) = 0.487242$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 0.0600172

with p-value = 0.970437

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(4, 18) = 1.31316$

with p-value = $P(F(4, 18) > 1.31316) = 0.302747$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 5.33449

with p-value = $P(F(1,21) > 5.33449) = 0.0311654$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 2.955
- 4) X_ 1.497
- 5) R_ 3.731

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 19812.955

Determinant = 1.2141877e+011

Reciprocal condition number = 0.00020620135

2.3 การส่งออกภาคเกษตรกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

พ.ศ. 2509-2524 ก่อนปรับแบบจำลอง

Model 3: OLS estimates using the 16 observations 1-16

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	1.86693	2.72076	0.6862	0.5056
C_	0.374515	0.144963	2.584	0.0239 **
Xa_	0.0958012	0.0540826	1.771	0.1019
R_	0.116132	0.169400	0.6856	0.5060

Mean of dependent variable = 11.955
 Standard deviation of dep. var. = 7.13234
 Sum of squared residuals = 254.71
 Standard error of the regression = 4.60715
 Unadjusted R-squared = 0.66620
 Adjusted R-squared = 0.58275
 F-statistic (3, 12) = 7.98311 (p-value = 0.00343)
 Durbin-Watson statistic = 2.40857
 First-order autocorrelation coeff. = -0.228131
 Log-likelihood = -44.8433
 Akaike information criterion (AIC) = 97.6866
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 100.777
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 97.8449

Excluding the constant, p-value was highest for variable 5 (R_)

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 8.52237

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(9) > 8.52237) = 0.482477$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 0.560295

with p-value = 0.755672

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(4, 8) = 0.475251$

with p-value = $P(F(4, 8) > 0.475251) = 0.753575$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 0.703223

with p-value = $P(F(1,11) > 0.703223) = 0.419553$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.490
- 4) Xa_ 1.302
- 5) R_ 1.728

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 24253.456

Determinant = 1.5063791e+011

Reciprocal condition number = 0.00011220471

2.4 การส่งออกภาคเกษตรกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

พ.ศ. 2525- 2550 ก่อนปรับแบบจำลอง

Model 4: OLS estimates using the 26 observations 1-26
Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.86387	1.10451	2.593	0.0166 **
C_	0.211641	0.0515493	4.106	0.0005 ***
Xa_	0.0246738	0.0417421	0.5911	0.5605
R_	0.270001	0.120782	2.235	0.0359 **

Mean of dependent variable = 8.48731
Standard deviation of dep. var. = 5.24463
Sum of squared residuals = 122.447
Standard error of the regression = 2.35919
Unadjusted R-squared = 0.82193
Adjusted R-squared = 0.79765
F-statistic (3, 22) = 33.85 (p-value < 0.00001)
Durbin-Watson statistic = 1.16385
First-order autocorrelation coeff. = 0.379524
Log-likelihood = -57.037
Akaike information criterion (AIC) = 122.074
Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 127.106
Hannan-Quinn criterion (HQC) = 123.523

Excluding the constant, p-value was highest for variable 4 (Xa_)

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 6.74746

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(9) > 6.74746) = 0.663394$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 0.468627

with p-value = 0.791114

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(4, 18) = 1.77276$

with p-value = $P(F(4, 18) > 1.77276) = 0.178327$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 6.24889

with p-value = $P(F(1,21) > 6.24889) = 0.0207882$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 2.726
- 4) Xa_ 1.100
- 5) R_ 2.839

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 16227.469

Determinant = 1.9896322e+011

Reciprocal condition number = 0.00025298081

2.5 การส่งออกภาคอุตสาหกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

พ.ศ. 2509-2524 ก่อนปรับแบบจำลอง

Model 5: OLS estimates using the 16 observations 1-16

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	0.990031	2.99073	0.3310	0.7463
C_	0.416918	0.169497	2.460	0.0301 **
Xm_	0.0519127	0.113820	0.4561	0.6565
R_	0.125200	0.287220	0.4359	0.6706

Mean of dependent variable = 11.955
 Standard deviation of dep. var. = 7.13234
 Sum of squared residuals = 315.837
 Standard error of the regression = 5.13028
 Unadjusted R-squared = 0.58609
 Adjusted R-squared = 0.48261
 F-statistic (3, 12) = 5.66389 (p-value = 0.0118)
 Durbin-Watson statistic = 2.39184
 First-order autocorrelation coeff. = -0.206381
 Log-likelihood = -46.5641
 Akaike information criterion (AIC) = 101.128
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 104.219
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 101.286

Excluding the constant, p-value was highest for variable 5 (R_)

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 5.92621

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(9) > 5.92621) = 0.74728$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 2.7892

with p-value = 0.247933

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(4, 8) = 0.786024$

with p-value = $P(F(4, 8) > 0.786024) = 0.565274$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 0.537991

with p-value = $P(F(1,11) > 0.537991) = 0.478608$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.643
- 4) Xm_ 2.958
- 5) R_ 4.006

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 35526.653

Determinant = 4.2172551e+010

Reciprocal condition number = 7.9190785e-005

2.6 การส่งออกภาคอุตสาหกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

พ.ศ. 2525-2550 ก่อนปรับแบบจำลอง

Model 6: OLS estimates using the 26 observations 1-26

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.78730	1.10218	2.529	0.0191 **
C_	0.217254	0.0523539	4.150	0.0004 ***
Xm_	0.0343025	0.0433878	0.7906	0.4376
R_	0.230601	0.137979	1.671	0.1088

Mean of dependent variable = 8.48731
 Standard deviation of dep. var. = 5.24463
 Sum of squared residuals = 120.955
 Standard error of the regression = 2.34478
 Unadjusted R-squared = 0.82410
 Adjusted R-squared = 0.80012
 F-statistic (3, 22) = 34.3579 (p-value < 0.00001)
 Durbin-Watson statistic = 1.13028
 First-order autocorrelation coeff. = 0.399859
 Log-likelihood = -56.8776
 Akaike information criterion (AIC) = 121.755
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 126.788
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 123.204

Excluding the constant, p-value was highest for variable 4 (Xm_)

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 9.2532

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(9) > 9.2532) = 0.414238$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 0.032428

with p-value = 0.983917

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(4, 18) = 1.36084$

with p-value = $P(F(4, 18) > 1.36084) = 0.286547$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 5.62682

with p-value = $P(F(1,21) > 5.62682) = 0.0273209$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 2.846
- 4) Xm_ 1.563
- 5) R_ 3.750

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 28711.31

Determinant = 1.819125e+011

Reciprocal condition number = 0.00014246853

2.7 การส่งออกรวม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

พ.ศ. 2509-2524 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 7: OLS estimates using the 16 observations 1-16

Dependent variable: Y_{-}

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	1.67322	2.27498	0.7355	0.4751
C_{-}	0.386187	0.119498	3.232	0.0066 ***
X_{-}	0.191905	0.0714115	2.687	0.0186 **

Mean of dependent variable = 11.955
 Standard deviation of dep. var. = 7.13234
 Sum of squared residuals = 235.666
 Standard error of the regression = 4.25772
 Unadjusted R-squared = 0.69115
 Adjusted R-squared = 0.64364
 F-statistic (2, 13) = 14.5461 (p-value = 0.000482)
 Durbin-Watson statistic = 2.78475
 First-order autocorrelation coeff. = -0.437819
 Log-likelihood = -44.2216
 Akaike information criterion (AIC) = 94.4433
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 96.761
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 94.562

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 0.599392

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 0.599392) = 0.988031$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 0.916432

with p-value = 0.632411

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(3, 10) = 0.1334$ with p-value = $P(F(3, 10) > 0.1334) = 0.937924$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 3.39877

with p-value = $P(F(1,12) > 3.39877) = 0.0900677$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

3) C_ 1.186

4) X_ 1.186

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 15360.227

Determinant = 85605955

Reciprocal condition number = 0.00021849803

2.8 การส่งออกรวม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก พ.ศ. 2525-2550

กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 8: OLS estimates using the 26 observations 1-26

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	3.95050	0.857459	4.607	0.0001 ***
C_	0.291348	0.0325833	8.942	6.04E-09 ***
X_	0.0950758	0.0455716	2.086	0.0482 **

Mean of dependent variable = 8.48731
 Standard deviation of dep. var. = 5.24463
 Sum of squared residuals = 134.582
 Standard error of the regression = 2.41896
 Unadjusted R-squared = 0.80429
 Adjusted R-squared = 0.78727
 F-statistic (2, 23) = 47.2598 (p-value < 0.00001)
 Durbin-Watson statistic = 2.314288
 First-order autocorrelation coeff. = 0.527545
 Log-likelihood = -58.2654
 Akaike information criterion (AIC) = 122.531
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 126.305
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 123.618

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 4.89716

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 4.89716) = 0.428559$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 0.659402

with p-value = 0.719139

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(3, 20) = 0.181887$

with p-value = $P(F(3, 20) > 0.181887) = 0.907439$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 4.13056

with p-value = $P(F(1,22) > 4.13056) = 0.0627114$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

3) C_ 1.036

4) X_ 1.036

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 14272.875

Determinant = 4.182284e+008

Reciprocal condition number = 0.00053177664

2.9 การส่งออกภาคเกษตรกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

พ.ศ. 2509-2524 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 9: OLS estimates using the 16 observations 1-16

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	2.71368	2.37430	1.143	0.2737
C_	0.424243	0.122924	3.451	0.0043 ***
Xa_	0.109767	0.0490669	2.237	0.0434 **

Mean of dependent variable = 11.955

Standard deviation of dep. var. = 7.13234

Sum of squared residuals = 264.685

Standard error of the regression = 4.51225

Unadjusted R-squared = 0.65312

Adjusted R-squared = 0.59976

F-statistic (2, 13) = 12.2387 (p-value = 0.00103)

Durbin-Watson statistic = 2.29411

First-order autocorrelation coeff. = -0.168087

Log-likelihood = -45.1506

Akaike information criterion (AIC) = 96.3013

Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 98.6191

Hannan-Quinn criterion (HQC) = 96.42

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 2.93832

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 2.93832) = 0.709494$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 0.448502

with p-value = 0.799115

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: F(3, 10) = 0.403514

with p-value = $P(F(3, 10) > 0.403514) = 0.753719$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 0.440452

with p-value = $P(F(1,12) > 0.440452) = 0.519451$,

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.117
- 4) Xa_ 1.117

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 18635.441

Determinant = 2.0365523e+008

Reciprocal condition number = 0.00018579764

2.10 การส่งออกภาคเกษตรกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

พ.ศ. 2525-2550 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 10: OLS estimates using the 26 observations 1-26

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	4.88004	0.690757	7.065	3.38E-07 ***
C_	0.303327	0.0338322	8.966	5.75E-09 ***
Xa_	0.0527891	0.0431224	1.224	0.2333

Mean of dependent variable = 8.48731
 Standard deviation of dep. var. = 5.24463
 Sum of squared residuals = 150.26
 Standard error of the regression = 2.55599
 Unadjusted R-squared = 0.78149
 Adjusted R-squared = 0.76249
 F-statistic (2, 23) = 41.1286 (p-value < 0.00001)
 Durbin-Watson statistic = 2.21052
 First-order autocorrelation coeff. = 0.62985
 Log-likelihood = -59.698
 Akaike information criterion (AIC) = 125.396
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 129.17
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 126.483

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present
 Test statistic: LM = 4.01915
 with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 4.01915) = 0.546662$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed
 Test statistic: Chi-square(2) = 0.910833
 with p-value = 0.634184

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break
 Test statistic: $F(3, 20) = 0.302867$
 with p-value = $P(F(3, 20) > 0.302867) = 0.822954$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation
 Test statistic: LMF = 3.35364
 with p-value = $P(F(1,22) > 3.35364) = 0.0957344$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.000
- 4) Xa_ 1.000

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 11015.337

Determinant = 5.2149892e+008

Reciprocal condition number = 0.00118016

2.11 การส่งออกภาคอุตสาหกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

พ.ศ. 2509-2524 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 11: OLS estimates using the 16 observations 1-16

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	1.27645	2.82530	0.4518	0.6589
C_	0.459597	0.133978	3.430	0.0045 ***
Xm_	0.0912888	0.0670543	1.361	0.1965

Mean of dependent variable = 11.955

Standard deviation of dep. var. = 7.13234

Sum of squared residuals = 320.838

Standard error of the regression = 4.96788

Unadjusted R-squared = 0.57953

Adjusted R-squared = 0.51485

F-statistic (2, 13) = 8.95903 (p-value = 0.00358)

Durbin-Watson statistic = 2.36943

First-order autocorrelation coeff. = -0.19673

Log-likelihood = -46.6898

Akaike information criterion (AIC) = 99.3796

Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 101.697

Hannan-Quinn criterion (HQC) = 99.4983

White's test for heteroskedasticity -

Null hypothesis: heteroskedasticity not present

Test statistic: LM = 4.62615

with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 4.62615) = 0.463184$

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 2.3614

with p-value = 0.307064

Chow test for structural break at observation 10 -

Null hypothesis: no structural break

Test statistic: $F(3, 10) = 0.365404$

with p-value = $P(F(3, 10) > 0.365404) = 0.779564$

LM test for autocorrelation up to order 1 -

Null hypothesis: no autocorrelation

Test statistic: LMF = 0.515278

with p-value = $P(F(1,12) > 0.515278) = 0.486603$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

3) C_ 1.095

4) Xm_ 1.095

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 26218.257

Determinant = 1.3218306e+008

Reciprocal condition number = 0.00011332401

2.12 การส่งออกภาคอุตสาหกรรม ช่วงเวลาที่ใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก

พ.ศ. 2525-2550 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 12: OLS estimates using the 26 observations 1-26

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	3.99972	0.861522	4.643	0.0001 ***
C_	0.286266	0.0334153	8.567	1.30E-08 ***
Xm_	0.0747922	0.0373707	2.001	0.0573 *

Mean of dependent variable = 8.48731
 Standard deviation of dep. var. = 5.24463
 Sum of squared residuals = 136.312
 Standard error of the regression = 2.43446
 Unadjusted R-squared = 0.80177
 Adjusted R-squared = 0.78453
 F-statistic (2, 23) = 46.514 (p-value < 0.00001)
 Durbin-Watson statistic = 2.1948
 First-order autocorrelation coeff. = 0.551687
 Log-likelihood = -58.4315
 Akaike information criterion (AIC) = 122.863
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 126.637
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 123.95

White's test for heteroskedasticity -
 Null hypothesis: heteroskedasticity not present
 Test statistic: LM = 6.53714
 with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 6.53714) = 0.257401$

Test for normality of residual -
 Null hypothesis: error is normally distributed
 Test statistic: Chi-square(2) = 0.570273
 with p-value = 0.751912

Chow test for structural break at observation 10 -
 Null hypothesis: no structural break
 Test statistic: $F(3, 20) = 0.50985$
 with p-value = $P(F(3, 20) > 0.50985) = 0.680021$

LM test for autocorrelation up to order 1 -
 Null hypothesis: no autocorrelation
 Test statistic: LMF = 3.28504
 with p-value = $P(F(1,22) > 3.28504) = 0.0972693$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.076
- 4) Xm_ 1.076

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 21539.236

Determinant = 6.2992347e+008

Reciprocal condition number = 0.00035678304

2.13 การส่งออกรวม พ.ศ. 2509-2550 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 13: OLS estimates using the 42 observations 1-42

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value	
const	2.97047	0.865806	3.431	0.0014	***
C_	0.316154	0.0381481	8.288	3.93E-010	***
X_	0.161854	0.0396251	4.085	0.0002	***

Mean of dependent variable = 9.80833
 Standard deviation of dep. var. = 6.18773
 Sum of squared residuals = 410.741
 Standard error of the regression = 3.24528
 Unadjusted R-squared = 0.73835
 Adjusted R-squared = 0.72493
 F-statistic (2, 39) = 55.0269 (p-value < 0.00001)
 Durbin-Watson statistic = 2.02208
 First-order autocorrelation coeff. = -0.04553
 Log-likelihood = -107.482
 Akaike information criterion (AIC) = 220.963
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 226.176
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 222.874

White's test for heteroskedasticity -
 Null hypothesis: heteroskedasticity not present
 Test statistic: LM = 1.72867
 with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 1.72867) = 0.885269$

Test for normality of residual -
 Null hypothesis: error is normally distributed
 Test statistic: Chi-square(2) = 1.8056
 with p-value = 0.405432

Chow test for structural break at observation 10 -
 Null hypothesis: no structural break
 Test statistic: $F(3, 36) = 1.05345$
 with p-value = $P(F(3, 36) > 1.05345) = 0.380874$

LM test for autocorrelation up to order 1 -
 Null hypothesis: no autocorrelation
 Test statistic: LMF = 0.0805657
 with p-value = $P(F(1,38) > 0.0805657) = 0.778073$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.071
- 4) X_ 1.071

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 29633.102

Determinant = 2.1831352e+009

Reciprocal condition number = 0.00045397155

2.14 การส่งออกภาคเกษตรกรรม พ.ศ. 2509-2550 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 14: OLS estimates using the 42 observations 1-42

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	4.29930	0.760458	5.654	1.57E-06 ***
C_	0.331552	0.0389648	8.509	2.01E-010 ***
Xa_	0.104346	0.0295170	3.535	0.0011 ***

Mean of dependent variable = 9.80833
 Standard deviation of dep. var. = 6.18773
 Sum of squared residuals = 444.138
 Standard error of the regression = 3.37463
 Unadjusted R-squared = 0.71708
 Adjusted R-squared = 0.70257
 F-statistic (2, 39) = 49.4229 (p-value < 0.00001)
 Durbin-Watson statistic = 1.65192
 First-order autocorrelation coeff. = 0.152839
 Log-likelihood = -109.123
 Akaike information criterion (AIC) = 224.246
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 229.459
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 226.157

White's test for heteroskedasticity -
 Null hypothesis: heteroskedasticity not present
 Test statistic: LM = 0.887911
 with p-value = P(Chi-Square(5) > 0.887911) = 0.971091

Test for normality of residual -
 Null hypothesis: error is normally distributed
 Test statistic: Chi-square(2) = 2.37983
 with p-value = 0.304248

Chow test for structural break at observation 10 -
 Null hypothesis: no structural break
 Test statistic: F(3, 36) = 1.44242
 with p-value = P(F(3, 36) > 1.44242) = 0.246545

LM test for autocorrelation up to order 1 -
 Null hypothesis: no autocorrelation
 Test statistic: LMF = 0.926493
 with p-value = P(F(1,38) > 0.926493) = 0.341861

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

- 3) C_ 1.033
- 4) Xa_ 1.033

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 25850.656

Determinant = 4.2542875e+009

Reciprocal condition number = 0.00073097591

2.15 การส่งออกภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2509-2550 กรณีตัดตัวแปร \hat{R}

Model 15: OLS estimates using the 42 observations 1-42

Dependent variable: Y_

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	3.40515	0.989848	3.440	0.0014 ***
C_	0.322838	0.0425073	7.595	3.31E-09 ***
Xm_	0.0937653	0.0355476	2.638	0.0119 **

Mean of dependent variable = 9.80833
 Standard deviation of dep. var. = 6.18773
 Sum of squared residuals = 497.672
 Standard error of the regression = 3.57223
 Unadjusted R-squared = 0.68297
 Adjusted R-squared = 0.66672
 F-statistic (2, 39) = 42.009 (p-value < 0.00001)
 Durbin-Watson statistic = 1.85829
 First-order autocorrelation coeff. = 0.0468708
 Log-likelihood = -111.513
 Akaike information criterion (AIC) = 229.026
 Schwarz Bayesian criterion (BIC) = 234.239
 Hannan-Quinn criterion (HQC) = 230.937

White's test for heteroskedasticity -
 Null hypothesis: heteroskedasticity not present
 Test statistic: LM = 6.11599
 with p-value = $P(\text{Chi-Square}(5) > 6.11599) = 0.295095$

Test for normality of residual -
 Null hypothesis: error is normally distributed
 Test statistic: Chi-square(2) = 2.97496
 with p-value = 0.225941

Chow test for structural break at observation 10 -
 Null hypothesis: no structural break
 Test statistic: $F(3, 36) = 1.75267$
 with p-value = $P(F(3, 36) > 1.75267) = 0.173683$

LM test for autocorrelation up to order 1 -
 Null hypothesis: no autocorrelation
 Test statistic: LMF = 0.0825593
 with p-value = $P(F(1,38) > 0.0825593) = 0.77542$

Variance Inflation Factors

Minimum possible value = 1.0

Values > 10.0 may indicate a collinearity problem

3) C_ 1.097

4) Xm_ 1.097

$VIF(j) = 1/(1 - R(j)^2)$, where $R(j)$ is the multiple correlation coefficient between variable j and the other independent variables

Properties of matrix $X'X$:

1-norm = 47757.493

Determinant = 3.2868038e+009

Reciprocal condition number = 0.00026299476

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวภัทริยา กุลชล
วัน เดือน ปีเกิด	30 พฤศจิกายน 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีพุทธศักราช 2530 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีพุทธศักราช 2536
สถานที่ทำงาน	กรมศุลกากร เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นักวิชาการศุลกากร ชำนาญการ